

BÀI 1 – SỨC HẤP DẪN CỦA TRUYỆN KỂ

Thời gian thực hiện: 11 tiết

A. TỔNG QUAN

MỤC TIÊU BÀI HỌC	
1. Về kiến thức	- Học sinh nhận biết được một số yếu tố (cốt truyện, không gian, thời gian, ngôi kể, nhân vật,...) trong truyện kể nói chung và thần thoại nói riêng. - Học sinh phân tích được các yếu tố (cốt truyện, không gian, thời gian, ngôi kể, nhân vật,...) được thể hiện trong truyện kể nói chung và thần thoại nói riêng - Học sinh phân tích được một số căn cứ để xác định chủ đề của truyện kể nói chung và thần thoại nói riêng - Học sinh đánh giá được chủ đề, tư tưởng và thông điệp của văn bản truyện kể nói chung và thần thoại nói riêng
2.1 Về năng lực chung	- Học sinh phát triển: Tư duy phản biện, năng lực hợp tác, giải quyết vấn đề,....
2.2 Về năng lực đặc thù	- Học sinh viết được một văn bản nghị luận phân tích, đánh giá chủ đề và những nét đặc sắc về nghệ thuật của một tác phẩm truyện. - Học sinh thuyết trình (giới thiệu, đánh giá) về nội dung và nghệ thuật của một tác phẩm truyện
3. Về phẩm chất	Học sinh có ý thức sống có khát vọng, có hoài bão, và thể hiện được trách nhiệm với cộng đồng
NỘI DUNG BÀI HỌC	
Đọc	● Tri thức ngữ văn ● Truyện kể về các vị thần sáng tạo thế giới ● Chuyện chức phán sự đền Tản Viên ● Chữ người tử tù

	Tê – đê (Trích <i>Thần thoại Hi Lạp</i>)
Thực hành Tiếng Việt	Từ Hán Việt
Viết	Viết văn bản nghị luận phân tích, đánh giá tác phẩm
Nói và nghe	Giới thiệu về nội dung và nghệ thuật của một tác phẩm
Củng cố mở rộng	- Ôn tập kiến thức về truyện kể - Mở rộng kiến thức về truyện thần thoại.

B. TIẾN TRÌNH BÀI DẠY

TIẾT 1. TRI THỨC NGŨ VĂN

I. MỤC TIÊU

1. Về năng lực

- ❖ **Học sinh viết** được một văn bản nghị luận phân tích, đánh giá chủ đề và những nét đặc sắc về nghệ thuật của một tác phẩm truyện.
- ❖ **Học sinh thuyết trình** (giới thiệu, đánh giá) về nội dung và nghệ thuật của một tác phẩm truyện
- ❖ **Học sinh phát triển:** Tư duy phản biện, năng lực hợp tác, giải quyết vấn đề,....

2. Về phẩm chất: Học sinh có ý thức sống có khát vọng, có hoài bão, và thể hiện được trách nhiệm với cộng đồng

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. Học liệu: Sách giáo khoa, sách giáo viên, phiếu học tập

2. Thiết bị: Máy chiếu, bảng, dụng cụ khác nếu cần.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

TỔ CHỨC THỰC HIỆN	SẢN PHẨM
1. HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG – TẠO TÂM THỂ	
a. Mục tiêu hoạt động: Tạo tâm thế thoải mái và gợi dẫn cho học sinh về nội dung bài học	
b. Nội dung thực hiện:	
GV chuẩn bị câu hỏi khởi động: Em biết gì về truyện kể?	

Học sinh hoàn thành bảng K – W – L để tìm hiểu kiến thức về truyện kể			
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Học sinh suy nghĩ và dự trù câu trả lời Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh hoàn thiện phiếu K – W – L Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ kiến thức đã biết và mong muốn về bài học Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên dẫn dắt vào bài học: Tìm hiểu truyện kể nói chung và đặc biệt là thế giới thần thoại.	Phản chuẩn bị bài trình chiếu và phiếu của giáo viên.		
	K Điều con đã biết	W Điều con muốn biết	L Điều con mong muốn biết thêm
2. HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI a. Mục tiêu hoạt động: Học sinh nhận biết và phân tích được một số yếu tố (cốt truyện, không gian, thời gian, ngôi kể, nhân vật,...) trong truyện kể nói chung và thần thoại nói riêng. Học sinh phân tích được một số căn cứ để xác định chủ đề của truyện kể nói chung và thần thoại nói riêng b. Nội dung thực hiện: Học sinh đọc phần “Tri thức ngữ văn” trong SGK và kết hợp đọc tài liệu bổ trợ giáo viên đưa Học sinh thảo luận nhóm và thực hiện phiếu học tập để tìm hiểu về truyện kể và thần thoại			
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao phiếu và chia lớp thành 4 nhóm Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ	Phiếu học tập – <i>Phụ lục 1</i> Phân chia sẻ của Học sinh I. Truyện kể 1. Sự kiện biến cố - Để tìm hiểu về khái niệm SỰ KIỆN (BIẾN CỐ) điều đầu tiên chúng ta cần phải hiểu khái niệm về THẾ GIỚI		

Học sinh thảo luận và hoàn thành phiếu Thời gian: 10 phút Chia sẻ: 3 phút Phản biện và trao đổi: 2 phút Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần tìm hiểu Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt những kiến thức cơ bản về truyện kể	NGHỆ THUẬT - THẾ GIỚI NGHỆ THUẬT - là một thế giới kép gồm thế giới được miêu tả và thế giới miêu tả. + Thế giới được miêu tả là nhân vật sự kiện, cảnh vật,.... + Thế giới miêu tả là thế giới của người kể chuyện, người trữ tình Hai thế giới này luôn gắn liên chặt chẽ với nhau, có thể hiểu khái niệm thế giới nghệ thuật chính là gồm hai yếu tố: Thế giới, nội dung trong câu chuyện và Thế giới mà người kể chuyện đang tồn tại, sinh sống Thế giới nghệ thuật gồm có yếu tố: không gian nghệ thuật và thời gian nghệ thuật - THẾ GIỚI NGHỆ THUẬT văn học là một thế giới hình tượng vận động và mang ý nghĩa. Hình tượng mang ý nghĩa ấy xuất hiện và lớn dần qua các SỰ KIỆN và LỜI TRẦN THUẬT - Nội dung biểu hiện chủ yếu của văn bản văn học là NHÂN VẬT và SỰ KIỆN (BIẾN CỐ). Mỗi hành động có cả một chuỗi các chi tiết - Tuy nhiên, cần lưu ý khái niệm sự kiện, không phải hành động nào cũng được coi là sự kiện, sự kiện phải là hành vi (việc làm của nhân vật hay sự việc xảy ra đối với nhân vật dẫn đến hậu quả, làm biến đổi hay bộc lộ ý nghĩa nào đó) Ví dụ: Sự kiện Cám và Tấm đi bắt tép bao gồm một chuỗi các chi tiết: Cám lừa Tấm đi gội đầu, Cám trút giỏ tép của Tấm sang giỏ của mình, Cám được cái yếm đỏ,...Sự kiện này mang đến ý nghĩa: Không phải vì Cám ham mê chiếc yếm đỏ (bởi Cám đâu có thiếu thốn gì?) mà chính sự kiện này đã nhấn mạnh sự đối nghịch giữa Tấm và Cám giữa hai
--	---

	phe thiện và ác mà mục đích của tác giả dân gian trong truyện Cổ tích là phải làm sao để nổi bật sự đối nghịch giữa hai phe. 2. Cốt truyện - Khái niệm: Cốt truyện trong tác phẩm tự sự (thần thoại, sử thi, cổ tích, truyện ngắn, tiểu thuyết,...) và kịch được tạo nên bởi chuỗi sự kiện, nằm dưới lớp vỏ trần thuật, làm nên cái sườn của tác phẩm. - Tính chất cốt truyện: Cốt truyện có hai tính chất cơ bản + Các sự kiện trong chuỗi có mối quan hệ nhân quả hoặc quan hệ bộc lộ ý nghĩa, có mở đầu và có kết thúc + Cốt truyện có tính liên tục về thời gian. Giữa các sự kiện nhân quả nói trên có những khoảng cách thời gian. Các khoảng cách thời gian ấy tạo thành “không gian” quan trọng để tác giả miêu tả, phân tích, bình luận - Chức năng cốt truyện: Thực hiện chức năng rất quan trọng trong truyện kể + Gắn kết các sự kiện thành một chuỗi, tạo thành lịch sử của một nhân vật, thực hiện việc khắc họa nhân vật + Bộc lộ các xung đột, mâu thuẫn của con người (xã hội, tâm lí, đạo đức...), tái hiện bức tranh đời sống + Tạo ra ý nghĩa nhân sinh có giá trị nhận thức + Gây hấp dẫn cho người đọc (người đọc luôn quan tâm đến số phận nhân vật) 3. Người kể chuyện NGƯỜI KỂ CHUYỆN (người trần thuật) là yếu tố thuộc thể giới miêu tả. Đó là vai do nhà văn tạo ra để thay mình thực hiện hành vi trần thuật. Người kể chuyện có thể được kể bằng ngôi thứ ba, ngôi thứ hai hoặc ngôi thứ nhất
--	--

+ Ngôi thứ nhất: Người kể xưng “tôi”, nội dung kể không xâm phạm ra ngoài phạm vi hiểu biết, cảm nhận của người kể

+ Ngôi thứ hai: Hiếm gặp, thường mượn vai bạn đọc (Ví dụ: Tác phẩm "Ngôi trường mọi khi" của Nguyễn Nhật Ánh là một ví dụ về cách kể theo ngôi thứ hai này: Để đọc câu chuyện này bạn bắt buộc phải tưởng tượng. Nếu là con gái, bạn tưởng tượng ít thôi. Nếu là con trai, bạn phải tưởng tượng khủng khiếp hơn nhiều)

+ Ngôi thứ ba: Người kể giấu mình, cho phép xâm nhập vào thế giới nội tâm, suy nghĩ và hành động của các nhân vật

4. Nhân vật

- Khái niệm

+ “Con người là điều thú vị nhất đối với con người, và con người cũng chỉ hứng thú với con người” (Nhà văn hào Đức W.Goethe)

+ Con người là nội dung quan trọng nhất của văn học

➔ Nhân vật là con người cụ thể được khắc họa trong tác phẩm văn học bằng các biện pháp nghệ thuật. Nhân vật được nhà văn nhận thức, tái tạo có thể là thần linh, loài vật, đồ vật,... nhưng khi ấy, chúng vẫn đại diện cho những tính cách, tâm lí, ý chí hay khát vọng của con người. Nhân vật là phương tiện để văn học khám phá và cắt nghĩa về con người.

- Đặc trưng

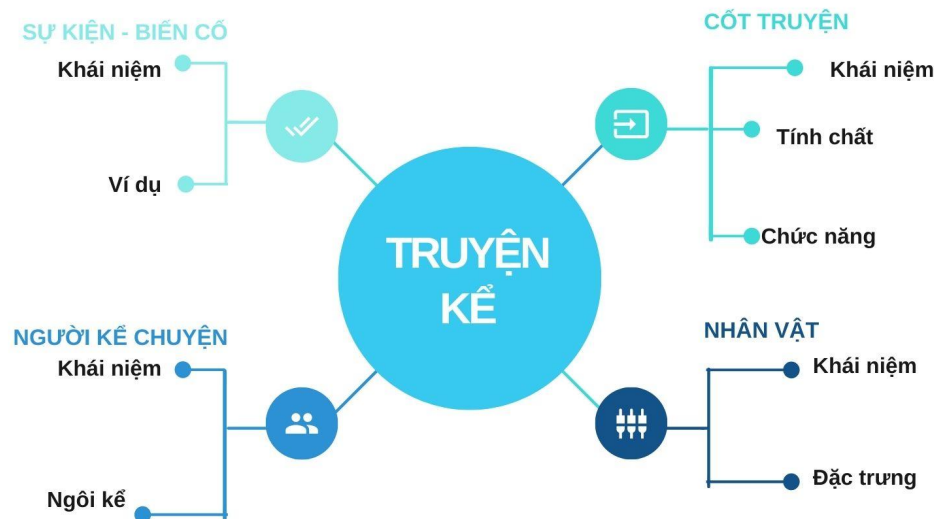
+ Nhân vật dưới mọi hình thức đều có tích cách. Nhà văn sáng tạo nhân vật là để thể hiện những cá nhân xã hội nhất định và quan niệm về các cá nhân đó. Nói cách khác, nhân

	vật là phương tiện thể hiện các tính cách, số phận con người và các quan niệm về chúng. + Ý nghĩa nhân vật không chỉ thể hiện ở tính cách. Vì mỗi tính cách là kết tinh của một môi trường, cho nên nhân vật còn dẫn dắt ta vào một thế giới đời sống - Loại hình nhân vật + Nhân vật chính diện – Nhân vật phản diện + Nhân vật chính – Nhân vật phụ - Nhân vật trung tâm
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao phiếu học tập – HS vận dụng những tri thức đã đọc về thần thoại để hoàn thành phiếu Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh hoàn thành phiếu Thời gian: 10 phút Chia sẻ: 3 phút Phản biện và trao đổi: 2 phút Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần tìm hiểu Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt những	Phiếu học tập – Phụ lục 2 II. Thần thoại 1. Khái niệm - Thần thoại là một thể loại văn học dân gian, một thể sáng tạo nghệ thuật ngôn từ truyền miệng đầu tiên và không tự giác ra đời vào giai đoạn xã hội nguyên thủy đã phát triển từ hoang dã đến văn minh. Đó là một tập hợp những truyện kể dân gian về các vị thần, phản ánh quan niệm về thế giới tự nhiên và đời sống xã hội thời kì thị tộc, bộ lạc, biểu hiện nhu cầu nhận thức và những khát vọng tự nhiên về một cuộc sống tốt đẹp và có tính nhân bản. Thần thoại là minh chứng mở đầu khẳng định bản chất của văn học dân gian vừa là văn học vừa là văn hóa trong tính nguyên hợp điển hình (Giáo trình Văn học dân gian, NXB Giáo dục Việt Nam) - Thần thoại là truyện kể xa xưa nhất, thể hiện quan niệm về vũ trụ và khát vọng chinh phục thế giới tự nhiên của con người thời nguyên thủy 2. Nguồn gốc và phân loại - Thần thoại suy nguyên: Kể về nguồn gốc của vũ trụ và muôn loài

kiến thức cơ bản về thể loại thần thoại	- Thần thoại sáng tạo: Kể về cuộc chinh phục thiên nhiên và sáng tạo văn hóa 3. Đặc trưng - Tính nguyên hợp: Vừa là văn học vừa là văn hóa. Những tác phẩm văn học có trước, theo đó các yếu tố tín ngưỡng, phong tục, tập quán và nói chung là lối sống mới từ đó hình thành. Tư duy suy nguyên thần thoại với sự tham gia của trí tưởng tượng hoang đường thời kì đầu tiên đã chấp cánh cho những giấc mơ thần thoại đời sau trở nên tràn đầy khát vọng. Hai thế giới thực tại thiêng liêng bên cạnh thế giới của những anh hùng thần linh khác. - Cốt truyện đơn giản: Đơn tuyến, tập trung vào một nhân vật hoặc một tổ hợp nhiều cốt truyện đơn (tạo thành một “hệ thần thoại”) - Nhân vật trung tâm là các vị thần, những con người có nguồn gốc thần linh, siêu nhiên với hình dạng khổng lồ và sức mạnh phi thường. Chức năng của nhân vật trong thần thoại là cắt nghĩa, lí giải các hiện tượng tự nhiên và đời sống xã hội, thể hiện niềm tin của con người cổ sơ cũng như khát vọng tinh thần có ý nghĩa lâu dài của nhân loại - Nghệ thuật: Không gian vũ trụ, nhiều cõi, thời gian phiếm chỉ, ước lệ, tư duy hồn nhiên, tính lãng mạn, bay bổng.
3. HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP a. Mục tiêu hoạt động: Dựa vào các truyện kể đã học hoặc tự chọn một truyện kể yêu thích để phân tích các yếu tố, đặc trưng của truyện kể được thể hiện trong truyện. b. Nội dung thực hiện HS đọc truyện kể và chia sẻ về các đặc trưng của truyện kể theo tri thức Ngữ văn với các bạn trong lớp.	

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hiện đọc và ghi lại các đặc trưng được thể hiện trong truyện Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	GV và HS có thể tham khảo một số truyện kể sau - Mây trắng còn bay (Bảo Ninh) - Truyện về nữ thần Demeter (Thần thoại Hi Lạp) <i>(Tham khảo truyện phần phụ lục 4)</i>
4. HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG, LIÊN HỆ a. Mục tiêu hoạt động: Hình dung và phác họa về hình ảnh của các vị thần sáng tạo thế giới b. Nội dung thực hiện: HS viết, vẽ hoặc lập sơ đồ tư duy ghi lại những tưởng tượng của mình về các vị thần sáng tạo ra Trái đất	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Học sinh thảo luận và thực hiện Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hiện vẽ, viết hoặc lập sơ đồ tư duy Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	HS sáng tạo theo hiểu biết và trí tưởng tượng của cá nhân

Phụ lục 1. Phiếu học tập tìm hiểu về truyện kể

Tên: _____

Ngày: _____

PHIẾU HỌC TẬP TÌM HIỂU VỀ THẦN THOẠI

Dựa vào phần tri thức ngữ văn con hãy trả lời các câu hỏi sau để tìm hiểu về thể loại thần thoại

1

Thế nào là thần thoại?
(What - Nêu khái niệm)

Nguồn gốc và Phân loại thần thoại

2

3

Đặc trưng của thần thoại
Cốt truyện - Nhân vật

Cốt truyện

Nhân vật

Phụ lục 3. Rubic đánh giá hoạt động nhóm tìm hiểu về truyện kể

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (2 điểm)	0 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày cẩu thả Sai lỗi chính tả	1 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung (6 điểm)	1 - 3 điểm Chưa trả lời đúng câu hỏi trọng tâm Không trả lời đủ hết các câu hỏi gợi dẫn Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	4 – 5 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	6 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có nhiều hơn 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Hiệu quả nhóm (2 điểm)	0 điểm Các thành viên chưa gắn kết chặt chẽ Vẫn còn trên 2 thành viên không tham gia hoạt động	1 điểm Hoạt động tương đối gắn kết, có tranh luận nhưng vẫn đi đến thông nhất Vẫn còn 1 thành viên không tham gia hoạt động	2 điểm Hoạt động gắn kết Có sự đồng thuận và nhiều ý tưởng khác biệt, sáng tạo Toàn bộ thành viên đều tham gia hoạt động
Điểm			
TỔNG			

Phụ lục 4.1 Mây trắng còn bay – Bảo Ninh

Máy bay cất cánh trong mưa. Tiếng càn bánh xe gấp lại có vẻ mạnh hơn bình thường dội độ rung vào thân máy bay. Tôi tiếc là đã không nghe lời vợ. Đáng lý nên trả vé, đừng theo chuyến này. Ngày xấu, giờ xấu, thời tiết xấu.

Máy bay hẫng một cái như hụt bước. Tay vận complet ngồi bên cạnh tôi mặt nhợt đi, mắt nhắm nghiền, cặp môi run run. Tôi bấu chặt các ngón tay vào thành ghế. Con người tôi bé tí hìn treo trên vực sâu đang càng lúc càng sâu thẳm.

- Mây ngay ngoài, các bác kia! - bà cụ ngồi ở ghế trong cùng, kề cửa sổ, thốt kêu lên.

Chiếc TU đã lấy được độ cao cần thiết, bắt đầu bay bằng. Hàng chữ điện “Cài thắt lưng an toàn” đã được tắt đi. Nhưng ngoài cửa sổ vẫn cuộn cuộn mây.

- Mây cận quá, bác nhĩ, với tay ra là với được - Bà cụ nói - Y thể cây lá ngoài vườn.

Tay vận complet nhắc mi mắt lên. Môi y mím chặt, vẻ căng thẳng đổi thành quàu quàu.

- Vậy mà sao nhiều người họ kháo là tàu bay trời cao được hơn mây bác nhĩ?

Tay nọ làm thình.

- Chả biết đâu trời đâu đất thế này biết lỗi nào mà về bến, thưa các bác?

Không được trả lời, bà cụ chẳng dám hỏi han gì thêm. Bà ngồi im, ôm chặt trong lòng một chiếc làn mây. Hình vóc bé nhỏ, teo tóp của bà như chìm lấp vào thân ghế. Khi cô tiếp viên đẩy xe đưa bữa điểm tâm đến, bà không muốn nhận khay đồ ăn. Bà bảo com nước lạ kiểu chẳng đũa bát gì chẳng quen, mấy lại đã ăn no bụng hồi sớm, mấy lại cũng thực tình là già chẳng có lắm tiền. Cô gái ân cần giải thích để bà cụ yên tâm rằng giá của suất ăn này đã được tính gộp trong tiền vé.

- Thảo nào hai lượt tàu bay những triệu bạc - bà cụ nói - Vậy mà lúc biểu già tằm vé các chú không quân cùng đơn vị với con trai già ngày nọ bảo là tốn có trăm ngàn. Các chú ấy cho già thì có, chứ còn tính ở quê đừng nói triệu với trăm ngàn, ngàn với trăm cũng khó.

Bà cụ hạ chiếc bàn gấp xuống song không bày bữa ăn lên đấy. Tất cả các thứ hộp thứ gói trên khay bà dồn hết vào chiếc làn mây. Bà chẳng ăn chút gì. Lúc người ta mang đồ uống đến, bà cũng chỉ xin một cốc nước lọc. Bà hỏi cô tiếp viên:

- Đã sắp đến sông Bến Hải chưa con?

- Dạ thưa - Cô gái nhìn đồng hồ đeo tay - Còn chừng dăm phút nữa ạ. Nhưng thưa cụ vì chúng ta bay trên biển nên không ngang qua sông mà sẽ chỉ ngang qua vùng trời vĩ tuyến 17.

- Lát qua đây con bật đèn già cái cửa tròn này con nhé, cho thoáng.

- Ấy chết, mở thế nào được ạ. Cô gái bật cười.

Ngoài cửa sổ nắng loé lên, cánh máy bay lấp lánh, nhưng chỉ trong chốc lát. Trên rất cao này, trời vẫn còn mây. Người tôi nôn nao như ngồi trên đu quay. Chưa chuyến nào thấy mệt như chuyến này. Có lẽ vì con bão đang hoành hành ở miền trung nên không trung đầy rẫy ổ gà. Máy bay chòng chành, dỗi lắc, bên thân và dưới sàn khe khẽ phát ra những tiếng răng rắc như sắp rạn.

Tay vận complet xoè diêm châm thuốc. Là dân nghiện nhưng lúc này tôi thấy gai với khói. Lẽ ra y nên xuống phía dưới mà thả khí chứ chẳng nên phốt lờ hàng chữ “không hút thuốc” sáng nay trước mũi y như vậy, tôi sẽ uể oải thăm nghĩ, đập tờ báo lên mặt và nhắm mắt lại. Giấc ngủ thiu thiu chậm chậm trườn tới.

- Làm cái gì vậy? Hà! Cái bà già này!

Tôi giật bản mình. Tôi bị giăng khỏi giấc ngủ không phải vì tiếng quát, tay ngồi cạnh tôi không quát to tiếng, chỉ nạt, nạt khẽ thôi, đủ nghe. Nhưng âm hưởng của nỗi hoảng hốt và sự cục cằn trong giọng y như tát vào mặt người ta. Thận trọng, tôi liếc nhìn. Khói thuốc và cặp vai to đùng của y che khuất cả bà cụ già, cả ô cửa sổ.

- Đây, cô kia, cô nhân viên! - Y sang trọng đứng dậy mắng - Tới mà nhìn! Đây là hàng không hay là cái xô bếp? Là phi cơ hay là cái miếu thờ thế này, hả?

- Van bác... - Bà cụ sợ sệt - Bác ơi, van bác... Chẳng là, bác ạ, bữa nay giỗ thẳng cả nhà tôi. Non ba chục năm rồi, bác ơi, tôi mới lên được đến miền cháu khuất.

Tay nọ gằn như bước xéo lên đùi tôi, xấn ra lồi đi. Bộ mặt hồng hào bùng bùng giận dữ và khinh miệt.

Bà cụ ngồi, lặng phất, lưng còng xuống, hai bàn tay chắp lại, gầy guộc. Trên chiếc bàn gấp bày đĩa hoa cúng, nải chuối xanh, mấy cái phẩm oản và ba cây nhang cắm trong chiếc cốc thủy tinh đựng gạo. Một bức ảnh ép trong tấm kính cỡ bàn tay để dựng vào thành cốc.

Cô tiếp viên vội đi tới. Cô đứng sững bên cạnh tôi. Không hề kêu lên, không thốt một lời, cô lặng nhìn.

Máy bay vươn mình nâng độ cao vượt qua trần mây. Sàn khoang dốc lên. Cái bàn thờ nhỏ bé bồng của bà cụ già hơi nghiêng đi. Tôi xoay người sang giữ lấy cái khung ảnh. Tấm ảnh được cắt ra từ một tờ báo, đã cũ xưa, nhưng người phi công trong ảnh còn rất trẻ.

Khói nhang nhả nhẹ nhẹ, bốc lên dịu dịu, mờ mờ trong bầu không khí lạnh lạnh của khoang máy bay. Những cây nhang trên trời thả tỏa hương thơm ngát. Ngoài cửa sổ đại dương khí quyển ngời sáng.

Phụ lục 4.2 Truyện kể về nữ thần Demeter – Thần thoai Hi Lạp

Demeter là ai?

Nữ thần Déméter trong thế giới thần thoại Hy Lạp cổ đại tuy không có sức mạnh và quyền thế lớn lao như Zeus, Héra, Poseidon, Hadès nhưng lại được người xưa hết sức trọng vọng, sùng kính. Có lẽ sau vị thần Thổ rền-Héphaïstos thì Déméter là vị thần không gây cho người trần thế một tai họa nào mà chỉ ban cho họ biết bao nhiêu phúc lợi. Cũng phải nhắc đến nữ thần Hestia cho khỏi bắt công. Nàng cũng không hề gieo một tai họa nào xuống cho những người trần thế song nàng cũng không đem lại cho họ những phúc lợi lớn lao. Nàng là vị thần của bếp lửa gia đình.

Demeter đi tìm con gái

Nữ thần Déméter có một người con gái duy nhất tên là Perséphone, người con gái đẹp nhất trong số các thiếu nữ con cái của các vị thần. Đó là con của Déméter với Zeus. Chuyện người con gái của Déméter là nàng Perséphone bị thần Hadès bắt cóc đưa xuống dưới âm phủ làm vợ đã gây nên bao đau khổ cho Déméter và bao rối loạn cho đời sống các thần trên đỉnh Olympia cũng như người trần thế. May thay cuối cùng nhờ đáng chí tôn, chí kính, chí công minh Zeus phân xử, cho nên mọi việc mới trở lại hài hòa, êm thấm. Mặc dù Hades đã cho Perséphone ăn 6 hạt lựu nhưng cuối cùng Demeter cũng được ở bên cạnh con mình 6 tháng (là 6 tháng mùa xuân) sau đó Perséphone phải về sống cùng Hades ở dưới địa ngục 6 tháng (6 tháng mùa đông).

Và sự việc đã diễn ra chỉ trong nháy mắt, bởi vì từ khi được thần Zeus ưng chuẩn, Hadès ngày đêm theo dõi từng bước đi của Perséphone. Được biết Perséphone cùng bạn bè đang say sưa vui chơi trong thung lũng đầy hoa thơm cỏ lạ, thần Hadès tức tốc đến ngay gặp nữ thần Đất - Gaia vĩ đại, xin nữ thần cho mọc lên ở chỗ Perséphone đang vui chơi một bông hoa cực kỳ đẹp đẽ và thơm ngát. Nữ thần Đất-Gaia làm theo lời thỉnh cầu của Hadès.

Perséphone đang vui chơi bỗng ngửi thấy hương thơm ngào ngạt từ một cây hoa nom rất lạ, xưa nay nàng chưa từng trông thấy. Nàng đi đến gần và đưa tay ra vịn cành hoa xuống ngất. Bỗng nàng thấy người hẫng đi một cái như khi sa chân xuống một vũng lội. Thần Hadès đã làm cho đất nứt ra ở dưới chân nàng. Và nàng rơi xuống lòng đất đen trong vòng tay của Hadès. Perséphone chỉ kịp thét lên một tiếng kinh hoàng. Mặt đất nứt lại khép kín vào, lạnh lặn như cũ. Thần Hadès bế Perséphone lên cỗ xe ngựa của mình, cỗ xe có những con ngựa đen bóng nhưng từ bánh xe cho đến càng xe đều bằng vàng sáng chói hay bằng đồng đỏ rực. Và chỉ trong nháy mắt cỗ xe đã đưa nàng Perséphone về cung điện của thần Hadès. Thế là thần Hadès được một người vợ và nữ thần Déméter mất cô con gái yêu dấu, xinh đẹp.

Tiếng thét kinh hoàng của Perséphone dội vang đến tận trời cao. Ở cung điện Olympe nữ thần Déméter nghe thấy tiếng thét ấy. Cả núi cao, rừng sâu, biển rộng nhắc lại tiếng thét ấy như muốn báo cho Déméter biết chuyện chẳng lành đã xảy ra với nàng. Nghe tiếng thét của con, Déméter rụng rời cả chân tay. Nàng vội vã rời ngay cung điện Olympe xuống trần tìm con. Như một con đại bàng, giống chim bay nhanh nhất trong các loài chim,

Déméter từ trời cao lướt xuống, đi tìm con khắp mặt biển rộng, khắp mặt đất đai, khắp các ngọn núi cao, khắp các cánh rừng sâu. Nàng gọi con đến khản hơi, mất tiếng: “Per... sé... phone...!” “Per... sé... phone...!”

Nhưng đáp lại tiếng gọi của nàng chỉ là những tiếng “Per... sé... phone...!” vang vọng, buồn thảm. Déméter đi tìm con suốt chín ngày, chín đêm. Chín ngày không ăn, chín đêm không ngủ và cũng không tắm gội chải đầu, chải tóc khiến cho thân hình nàng tiêu tụy, hao mòn. Chín ngày không ăn, chín đêm không ngủ, Déméter cứ đi lang thang hết nơi này đến nơi khác gọi con, kêu gào than khóc vật vã. Nàng hỏi rừng cây, rừng cây lắc đầu trả lời không biết. Nàng hỏi núi cao, núi cao cũng ngơ ngác không biết nói gì. Nàng hỏi biển khơi thì biển khơi trả lời nàng bằng những tiếng thở dài thương cảm. Còn đất đen thì im lặng nhìn nàng, thấm khô những dòng nước mắt xót xa, đau khổ của nàng đang lã chã tuôn rơi. Cả đến những tiên nữ Nymphe cùng dạo chơi với Perséphone buổi sáng đẹp trời hôm ấy cũng không biết gì hơn ngoài việc nghe thấy tiếng thét kinh hoàng của Perséphone.

Chín ngày chín đêm như thế... Déméter với tấm lòng của một người mẹ chẳng quản ngại vất vả gian lao đã đi tìm đứa con gái yêu dấu, độc nhất của mình. Sang ngày thứ mười, khi cỗ xe của thần Mặt trời-Hélios đã bỏ lại sau lưng biển khơi không sinh nở, thì thần Hélios động môi từ tâm bèn gọi Déméter lại và kể cho nàng biết đầu đuôi câu chuyện vừa qua, bởi vì không có chuyện gì xảy ra ở trên mặt đất này mà không lọt vào con mắt của vị thần Mặt trời, chẳng ai giấu giếm được điều gì với vị thần có cỗ xe vàng chói lọi này. (Chính Hélios đã mách cho vị thần Thợ rèn Chân thọt biết, cô vợ Aphrodite của anh ta hay đi ngang về tắt với thần Arès).

Biết chuyện, nữ thần Déméter vô cùng căm tức thần Zeus. Nàng không trở về thế giới Olympe để đảm đương công việc của mình nữa. Nàng, từ nay trở đi sẽ sống mai danh ẩn tích dưới trần, trong thế giới của những người trần đoản mệnh. Nàng thay hình đổi dạng thành một bà già mặc áo đen và cứ thế đi lang thang hết nơi này đến nơi khác. Và cho đến một ngày kia nàng đặt chân tới Éleusis.

TIẾT 2. VĂN BẢN ĐỌC

TRUYỆN KỂ VỀ CÁC VỊ THẦN SÁNG TẠO THẾ GIỚI

I. MỤC TIÊU

1. Về năng lực:

- ❖ **Học sinh vận dụng** tri thức về thần thoại và trải nghiệm văn học, học sinh sẽ diễn giải và bình luận được quan điểm “*vạn vật có linh hồn*” và **đánh giá** được sức hấp dẫn của niềm tin ấy với con người hiện đại.
- ❖ **Học sinh vận dụng năng lực** viết để thực hành viết kết nối đọc sau bài học

2. Về phẩm chất: Học sinh có ý thức sống có khát vọng, có hoài bão, và thể hiện được trách nhiệm với cộng đồng.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. Học liệu: Sách giáo khoa, sách giáo viên, phiếu học tập

2. Thiết bị: Máy chiếu, bảng, dụng cụ khác nếu cần.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

TỔ CHỨC THỰC HIỆN	SẢN PHẨM
1. HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG – TẠO TÂM THẾ	
a. Mục tiêu hoạt động: Tạo tâm thế thoải mái và gợi dẫn cho học sinh về nội dung bài học	
b. Nội dung thực hiện:	
GV cho HS xem video clip 3 vị thần từng gánh cả bầu trời trên lưng trong thần thoại (tư liệu đính kèm)	
HS theo dõi và nêu cảm nhận	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập	HS có thể trả lời theo các ý sau
Giáo viên chiếu video, đặt câu hỏi	- Trình bày câu chuyện về vị thần mà con nhớ nhất
Sau khi xem video con ghi nhớ được câu chuyện của vị thần nào? Theo con vì sao con người thuở sơ khai lại hình thành nên những câu chuyện về những vị thần sáng tạo vũ trụ?	- Lí giải: + Do con người chưa có khoa học kĩ thuật, mọi thứ của thế giới tự nhiên luôn mới mẻ, lạ lẫm với con người. + Tư duy của con người thời khai hoang lập địa
Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ	
Học sinh theo dõi và trả lời câu hỏi	

Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt ý và dẫn dắt vào bài học.	→ Thế giới là một điều kì bí, mọi vật đều có linh hồn, sức sống.
2. HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI a. Mục tiêu hoạt động: Học sinh vận dụng tri thức về truyện kể, học sinh xác định được thời gian, không gian, nhân vật và sự kiện chính của từng truyện kể Học sinh vận dụng tri thức về thần thoại, học sinh sẽ: + Chỉ ra được những nét đặc biệt về hình dạng và tính khí, công việc của thần Trụ Trời, thần Gió, thần Sét ,chỉ ra được cơ sở hình thành các vị thần + Phân tích được quan niệm, nhận thức của người nguyên thủy về thế giới tự nhiên thông qua hình ảnh các vị thần. + Nhận xét thái độ tình cảm của người xưa với thế giới tự nhiên + Đánh giá được nét nổi bật trong việc xây dựng hình tượng các vị thần Học sinh vận dụng tri thức về thần thoại và trải nghiệm văn học, học sinh sẽ diễn giải và bình luận được quan điểm “<i>vạn vật có linh hồn</i>” và đánh giá được sức hấp dẫn của niềm tin ấy với con người hiện đại Học sinh vận dụng năng lực viết để thực hành viết kết nối đọc sau bài học b. Nội dung thực hiện: Học sinh tiến hành chia nhóm tìm hiểu về từng vị thần bằng nhiều hình thức khác nhau Học sinh thuyết trình – GV chốt ý và đánh giá sản phẩm	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên chia lớp thành 6 nhóm Mỗi nhóm lựa chọn hình thức trình bày sản phẩm + Nhóm họa sĩ: Phác họa hình ảnh các vị thần và các năng lực của các vị thần	1. Thời gian, không gian, nhân vật và sự kiện chính của truyện kể a. Thần Trụ Trời - Thời gian: Thưở ấy chưa có vũ trụ, chưa có muôn vật và loài người - Không gian: Trời đất là đám hỗn độn, tối tăm và lạnh lẽo

+ Nhóm nhạc sĩ: Sáng tác một bài hát/bài rap giới thiệu về các vị thần + Nhóm tâm linh: Tìm hiểu về tín ngưỡng thờ cúng và ý nghĩa của các vị thần trong văn hóa tâm linh người Việt + Nhóm văn học: Tìm hiểu về các vị thần theo đặc trưng của truyện kể: thời gian, không gian, cốt truyện, nhân vật và người kể. Sau đó rút ra nhận xét Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thảo luận và hoàn thành phiếu Thời gian: 10 phút – Hoặc các nhóm đã chuẩn bị trước bài qua phần tự học. Chia sẻ: 3 phút Phản biện và trao đổi: 2 phút Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần tìm hiểu Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt những kiến thức cơ bản về nội dung – nghệ thuật các truyện thần thoại.	- Nhân vật: Thần Trụ Trời - Sự kiện chính: + Thần đầu đội trời lên rồi đào đất, đá đắp thành cột cao để chống trời + Trời cao và khô cứng, thần phá cột, ném vung đá và đất khắp nơi → Núi và cao nguyên + Chỗ thần đào lên lấy đất đá thành biển b. Thần Sét - Thời gian: Phiếm chỉ, ước lệ - Không gian: Trên Thiên đình, Dưới hạ giới - Nhân vật: Thần Sét (cũng có khi gọi là ông Sấm) - Sự kiện chính: + Giới thiệu thần Sét là người chuyên phản ánh sự thịnh nộ của Ngọc Hoàng + Một lần thần Sét bị Trời phạt, gạ thần của Ngọc Hoàng được sai xuống mổ thần Sét nhưng không làm gì được. + Về sau, thần Sét cứ nghe tiếng gà là giết mình + Thần Sét đã từng thua Cường Bạo Đại Vương dù sau có chiến thắng cũng khiến thiên đình một lần xấu hổ c. Thần Gió - Thời gian: Phiếm chỉ, ước lệ - Không gian: Trên Thiên Đình; Dưới hạ giới - Nhân vật: Thần Gió - Sự kiện chính: + Giới thiệu về thần Gió + Câu chuyện đùa nghịch của con thần Gió + Ngọc Hoàng xử tội: Đày con thần Gió xuống bắt đi chăn trâu, bắt hóa làm cây ngải để báo tin gió cho thiên hạ, khi
---	---

trâu bị cảm gió thì lấy lá cây ngải chữa cho trâu.

2. Đặc điểm và cơ sở hình thành thần Trụ Trời, thần Sét và thần Gió

a. Thần Trụ Trời

*** Hình dạng**

- Thân thể to lớn không biết bao nhiêu mà kể
- Chân bước dài và xa như từ tỉnh này sang tỉnh kia, từ đỉnh núi này sang đỉnh núi kia

*** Tính khí**

- Chăm chỉ cần mẫn “Một mình cây cụt đắp cột đá càng cao chót vót càng đẩy trời lên mãi”
- Sức khỏe phi thường: Không lồ, một mình chống trời, đắp đất, dời núi,...
- Giàu trí tưởng tượng, sáng tạo: Tạo ra trời, đất, biển cả và cả núi non.

*** Cơ sở hình thành**

- Trời và đất vốn riêng biệt, giữa trời và đất là khoảng không gian của đất đai, cây cối, núi non và biển cả
- Thần Trụ Trời có công sáng tạo ra vũ trụ

*** Công việc**

- Tạo ra trời đất, biển, núi non → Khởi nguyên hình thành Vũ trụ
- Về sau, trở thành ông Trời hay Ngọc Hoàng cai quản mọi việc trên thế gian.

*** Mục đích công việc**

- Khai sinh ra trời đất và sự sống trong vũ trụ
- Cai quản mọi việc trong vũ trụ
- Diễn tả sự ra đời của đất trời và người cai quản các giới theo quan niệm dân gian

b. Thần Sét

* **Hình dạng:** Mặt mũi nanh ác .Tiếng quát tháo dữ dội

* **Tính khí:** nóng nảy, cực oai, cực dữ

- >Thể hiện sự phẫn nộ của Ngọc Hoàng

* **Cơ sở hình thành**

- Hiện tượng Sấm, Sét của tự nhiên.

+ Sấm: Tiếng động vang to trên trời

+ Sét: Mang nguồn tích điện, chớp giạt trên bầu trời

- Thường xuất hiện khi có mưa giông, bão tố hoặc báo hiệu trời sắp đổ mưa

- Thường xuất hiện ở tháng Hai, Ba và ít xuất hiện ở mùa đông.

* **Công việc**

- Chuyên thi hành pháp luật ở trần gian

- Thần có một lưỡi búa đá, khi xử án kẻ nào thì thần tự mình nhảy xuống tận nơi, trở ngọn cờ vào đầu tội nhân rồi dùng lưỡi búa bổ xuống đầu. Có khi xong việc, thần không mang lưỡi búa theo mà để luôn tại đó

- Ngủ vào mùa đông, tháng Hai, Ba mới dậy làm việc

* **Mục đích công việc**

- Trừng trị những kẻ có tội

- Thể hiện sự phẫn nộ của Ngọc Hoàng

- Diễn tả sự dữ dội của sấm, sét trong tự nhiên

c. Thần Gió

* **Hình dạng:** kì quặc . Không có đầu

* **Tính khí:** Tương đối thất thường

+ Có lúc gió nhỏ, có lúc gió to

+ Có lúc cùng với thần Mưa, thần Sét cùng hoạt động là vô cùng đáng sợ

	+ Có lúc dạo chơi vào buổi tối, có lúc là gió xoáy * Cơ sở hình thành Hiện tượng gió thổi của tự nhiên: gió to, gió nhỏ, gió xoáy và khi có cả sấm, và mưa thì gây bão hoặc giông. * Công việc - Làm gió to, gió nhỏ hay bão lớn, lâu hay mau tùy lệnh của Ngọc Hoàng * Mục đích công việc - Diễn tả hiện tượng gió trong tự nhiên 3. Quan niệm, nhận thức, khát vọng và tình cảm của người nguyên thủy về thế giới tự nhiên Về thần Trụ Trời: + Nhận thức: ông Trời sáng tạo ra muôn loài, muôn vật. Nhận thức của con người nguyên thủy là trời đất được sinh ra bởi ông Trời – người có quyền lực toàn năng trong vũ trụ. Đồng thời lí giải sự hình thành của đất trời và tự nhiên Điều đặc biệt là truyện còn thể hiện được vết tích của cột chống trời ở núi Thạch Môn, Hải Dương hiện nay. Soi trên thực địa thì núi An Phụ huyện Kim Môn, Hải Dương, nơi có đền thờ chúa Liễu Hạnh và Trần Hưng Đạo cho thấy đây chính là vết tích thần thoại của người Việt cổ. + Quan niệm: Ông Trời tạo ra muôn loài, tin tưởng vào tín ngưỡng thờ thần đặc biệt là ông Trời (điều này khác với phương Tây với quan điểm Chúa là đáng cứu thế) + Khát vọng: Thể hiện được khát vọng khai hoang, lập địa của con người thưở sơ khai. Về thần Sét (ông Sấm – Thiên Lôi)
--	--

+ **Nhận thức:** Lí giải hiện tượng tự nhiên Sấm, Sét có tiếng động vang, to. Sét có thể đánh chết người

+ **Quan niệm:** Chính sự hung dữ của thần Sét và quan niệm thể hiện sự phẫn nộ của Ngọc Hoàng nên Sấm hay Sét thường thể hiện được sự trừng trị đích đáng với kẻ ác (Truyện cổ tích nhiều nhân vật phản diện bị Sét đánh chết, đây cũng thể hiện sự phẫn nộ của con người trước cái ác, cái xấu)

+ **Khát vọng:** Thế lực có thể trừng trị kẻ có tội

Về thần Gió (thần Cụt Đầu)

+ **Nhận thức:** Lí giải hiện tượng gió thổi trong tự nhiên, không có sự đồng đều, lúc gió to, gió nhỏ, gió xoáy và cả khi có mưa bão, giông tố thì gió thổi rất mạnh.

Kinh nghiệm dân gian khi cây ngải cuốn bông cuốn lá lại thì trời sắp nổi gió (Câu chuyện của con thần Gió bị đày làm cây ngải); chữa cho trâu cảm gió bằng cây ngải (Câu chuyện người nông dân xin gạo để nấu cháo cho vợ nhưng bị con thần Gió nghịch ngợm thổi bay bát gạo và con thần Gió bị Ngọc Hoàng đày xuống hạ giới làm cây ngải)

+ **Quan niệm:** Dự đoán có gió, chữa cảm cho trâu bằng lá cây ngải.

+ **Khát vọng:** Sự hiện diện của các vị thần không chỉ sáng tạo ra các giới, trừng trị kẻ có tội mà còn trở thành một phần của cuộc sống, hữu ích cho con người.

4. Nét nổi bật trong việc xây dựng hình tượng các vị thần

- Các vị thần đều vô cùng vĩ đại, có quyền lực và năng

	lực phi thường → bút pháp lãng mạn, bay bổng - Các vị thần đều được nhân hóa, có ngoại hình, tính cách tương tự như đặc điểm của các hiện tượng tự nhiên trong đời sống - Các vị thần đều được gửi gắm một quan niệm, khát vọng của dân gian về sự hình thành của thế giới tự nhiên, thể hiện sự sáng tạo và khát vọng chinh phục tự nhiên của con người.
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên hỏi học sinh về quan niệm “Vạn vật đều có linh hồn” Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh suy nghĩ và trả lời Thực hiện thảo luận trên lớp Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần tìm hiểu Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt những kiến thức cơ bản	5. Quan niệm “vạn vật đều có linh hồn” và niềm tin ấy trong thời hiện đại - Quan niệm “vạn vật đều có linh hồn” vẫn còn sức hấp dẫn với con người hiện đại, bằng chứng là niềm tin của con người vào thần linh, bói toán, cúng bái, tín ngưỡng, phong tục,... + Các Lễ hội phong tục + Các buổi lễ cầu trời khấn phạt + Xem bói + Thờ Thần, thờ các con vật mang lại niềm may mắn cho gia chủ,... - Con người vẫn đặt niềm tin vào thế giới siêu hình như thần thánh, ma quỷ và các thế lực phù trợ cho con người như ông trời, thượng đế, số kiếp,.... - Tuy nhiên, cần biến những niềm tin ấy trở thành động lực không phải là nỗi lo sợ, suy nghĩ, là nơi dựa cho sức mạnh tinh thần, cho sự nỗ lực từ nội tại không phải là sự mệt mỏi về tâm trí. Biến niềm tin trở thành sức mạnh không phải là sự ám ảnh.
3. HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP a. Mục tiêu hoạt động: Dựa vào nội dung tìm hiểu về ba truyện thần thoại đã học, thực hành	

viết kết nối đọc

b. Nội dung thực hiện

HS thực hành viết kết nối đọc theo hướng dẫn của GV

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập

Giáo viên giao nhiệm vụ

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh thực hiện bài làm viết kết nối đọc

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Học sinh trình bày phần bài làm của mình

Bước 4. Kết luận, nhận định

GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo

Bài làm mẫu

Sự xuất hiện của yếu tố kì ảo trong những câu chuyện thần thoại không chỉ mang đến sự hấp dẫn mà còn tạo ra những giá trị biểu đạt to lớn cho tác phẩm. Chi tiết kì ảo trong truyện thần thoại Thần Trụ Trời: Thần Trụ Trời dùng các cột đá tách rời trời và đất. Đây chính là chi tiết lí giải khởi nguồn của trời và đất trong vũ trụ. Trời - Đất tượng trưng cho hai cực, hai thế giới. Chi tiết kì ảo này gợi lên sức mạnh của thần Trụ Trời cũng như thể hiện niềm tin về một thế giới của các vị thần tạo nên thế giới. Vị thần khởi nguồn của vũ trụ có ảnh hào quang, có sự phi thường. Qua đó, cho thấy người Việt cổ cũng như nhiều dân tộc khác trên thế giới này đã cố gắng tìm để hiểu rõ những gì có xung quanh họ. Vì cũng chưa tìm hiểu được nhưng họ lại không chịu bó tay, họ bèn sáng tạo ra một vị thần khổng lồ để giải thích tự nhiên vũ trụ một cách hết sức ngây thơ và đáng yêu. Độc giả ngày nay cảm nhận được trong đó cái hồn nhiên và ước mơ của những người Việt cổ muốn vươn lên để giải thích thế giới tự nhiên quanh mình. Mọi chi tiết kể và tả Thần Trụ Trời đều gợi những vòng hào quang, điểm tô tính chất kỳ lạ, phi thường của nhân vật, thần thoại. Truyện đã nhân cách hóa vũ trụ thành một vị thần.

4. HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG, LIÊN HỆ

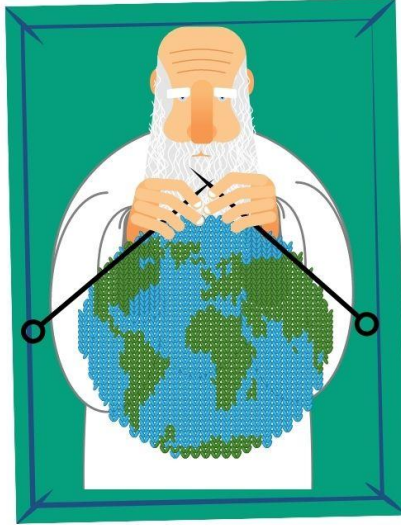
a. Mục tiêu hoạt động: Học sinh vận dụng liên hệ về tín ngưỡng thờ thần của dân tộc, niềm tin

vào thế giới siêu hình, vị trí và vai trò của các vị thần trong việc tạo niềm tin cho con người b. Nội dung thực hiện: HS thực hiện một bài luận ngắn về một trong các chủ đề cho sẵn	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Học sinh thảo luận và thực hiện Đề 1. Tìm hiểu về tín ngưỡng thờ thần của người dân Tây Nguyên Đề 2. So sánh thần Trụ Trời của Việt Nam và ông Bàn Cổ trong thần thoại Trung Quốc. Lí giải vì sao các vị thần sáng tạo thế giới luôn xuất phát từ việc tách rời trời và đất? Đề 3. Theo con, niềm tin của con người ngoài các vị thần thì còn có những điều gì nữa? Lí giải Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hiện bài luận ngắn Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	HS sáng tạo theo hiểu biết và trí tưởng tượng của cá nhân Gợi ý cho HS thực hiện <i>Tham khảo phụ lục</i>

Phụ lục 1. Phiếu tìm hiểu về các vị thần (Dành cho GV muốn thay thế HĐ thảo luận thành làm phiếu)

Họ tên:

Ngày:

PROFILE THẦN TRỤ TRỜI

Hãy đọc những thông tin về thần Trụ Trời và hoàn thành phiếu học tập dưới đây con nhé!

Mô tả ngắn gọn những cảm nhận của con khi đọc truyện thần thoại về thần Trụ Trời

Các chi tiết cho thấy: Hình dạng, tính khí, cơ sở hình thành của thần Trụ Trời là gì?

Những chi tiết đó cho con thấy thần Trụ Trời hiện lên là nhân vật như thế nào?

Công việc và mục đích công việc của thần Trụ Trời là gì? Qua đó, theo con con người thể hiện quan niệm gì về hình tượng thần Trụ Trời?

Công việc

Mục đích công việc

Quan niệm của
nhân dân

Trong thần thoại thế giới, con có biết câu chuyện về vị thần nào có công việc giống như thần Trụ Trời không? Hãy chia sẻ câu chuyện đó

Họ tên:

Ngày:

PROFILE THẦN SÉT

Hãy đọc những thông tin về thần Gió và hoàn thành phiếu học tập dưới đây con nhé!

Mô tả ngắn gọn những cảm nhận của con khi đọc truyện thần thoại về thần Sét

Các chi tiết cho thấy: Hình dạng, tính khí, cơ sở hình thành của thần Sét là gì?

Những chi tiết đó cho con thấy thần Sét hiện lên là nhân vật như thế nào?

Công việc và mục đích công việc của thần Sét là gì? Qua đó, theo con con người thể hiện quan niệm gì về hình tượng thần Sét?

Công việc

Mục đích công việc

Quan niệm của nhân dân

Trong thần thoại thế giới, con có biết câu chuyện về vị thần nào có công việc giống như thần Sét không? Hãy chia sẻ câu chuyện đó

Họ tên:

Ngày:

PROFILE THẦN GIÓ

Hãy đọc những thông tin về thần Gió và hoàn thành phiếu học tập dưới đây con nhé!

Mô tả ngắn gọn những cảm nhận của con khi đọc truyện thần thoại về thần Gió

Các chi tiết cho thấy: Hình dạng, tính khí, cơ sở hình thành của thần Gió là gì?

Những chi tiết đó cho con thấy thần Gió hiện lên là nhân vật như thế nào?

Công việc và mục đích công việc của thần Gió là gì? Qua đó, theo con con người thể hiện quan niệm gì về hình tượng thần Gió?

Công việc

Mục đích công việc

Quan niệm của nhân dân

Trong thần thoại thế giới, con có biết câu chuyện về vị thần nào có công việc giống như thần Gió không? Hãy chia sẻ câu chuyện đó

Phụ lục 2. Rubric chấm phần thảo luận nhóm

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (2 điểm)	0 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày câu thả Sai lỗi chính tả	1 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung (6 điểm)	1 - 3 điểm Chưa trả lời đúng câu hỏi trọng tâm Không trả lời đủ hết các câu hỏi gợi dẫn Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	4 – 5 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	6 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có nhiều hơn 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Hiệu quả nhóm (2 điểm)	0 điểm Các thành viên chưa gắn kết chặt chẽ Vẫn còn trên 2 thành viên không tham gia hoạt động	1 điểm Hoạt động tương đối gắn kết, có tranh luận nhưng vẫn đi đến thông nhất Vẫn còn 1 thành viên không tham gia hoạt động	2 điểm Hoạt động gắn kết Có sự đồng thuận và nhiều ý tưởng khác biệt, sáng tạo Toàn bộ thành viên đều tham gia hoạt động
Điểm			

TỔNG	
-------------	--

Phụ lục 3. Rubric chấm bài viết viết KẾT NỐI VỚI ĐỌC

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (3 điểm)	1 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày câu thả Sai lỗi chính tả Sai kết cấu đoạn	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Chuẩn kết cấu đoạn Không có lỗi chính tả	3 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Chuẩn kết cấu đoạn Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung (7 điểm)	1 – 4 điểm Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	5 – 6 điểm Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	7 điểm Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Điểm			
TỔNG			

Phụ lục 4. Hoạt động vận dụng, liên hệ

Đề 1.

Trong thế giới tinh thần của cư dân bản địa Kon Tum, Yàng là một vị thần có mọi quyền lực chi phối đến con người, là nơi trừng phạt cũng như làm phúc cho bất kỳ một người nào. Mỗi dân tộc tuy cùng chung một khái niệm Yàng nhưng mỗi nơi có một cách nói, thờ cúng khác nhau.

Người Xê Đăng có khái niệm gọi thần Yàng, là bóc, là dạ. Nhưng cách gọi phổ biến, rộng rãi nhất là Kia hoặc Kiéc dùng để chỉ các vị thần. Trong nghi lễ thờ cúng, người Xê Đăng coi trọng nhất là ông trời, thần sấm sét (Chur drai) hay thần lúa (Xri). Tâm thức của họ luôn mong chờ một sự che chở linh thiêng vô hình và tìm đến sự nương tựa để chống đỡ những mối đe dọa đến đời sống của họ.

Người Ba Na, Yàng được gọi một cách tôn kính là ông bóc (Bok), bà dạ (Yã). Trong đó Bốc Koi Đoi, Dạ Cung Ké được coi là hai vị thần quan trọng nhất, là những vị thần sáng tạo ra vũ trụ và muôn loài. Bên cạnh những vị thần quan trọng, người Băh nar còn thờ kính các vị thần như Bốc Kla (thần Cọp), Dạ Nôn (bà thiện), Dạ Cầu (bà ác), Yàng Đăk (thần nước), Yàng Kông (thần núi)...

Ở người Jrai cũng có rất nhiều thần linh được đồng bào coi trọng như thần nhà (Yàng Seng), thần làng (Yàng Alabôn), thần nước (Yàng Pênla)... Đồng bào quan niệm đó là những vị thần gần gũi với người dân có nhà ở, giúp người dân có nhà ở, bảo vệ mùa màng, làng mạc... Ngoài ra, người Jrai còn thờ cúng các vị thần khác vào những ngày lễ như thần đất, thần sét...

Trong tín ngưỡng thờ thần, người Giẻ Triêng chưa có sự đồng nhất giữa các cách gọi để phân biệt giữa đâu là thần, thánh và ma quỷ. Nhìn chung, tín ngưỡng đang còn nằm ở dạng đa thần. Tùy vào từng nơi, bản làng mà người gọi Yàng hoặc Năm để chỉ đến lực lượng siêu nhiên nào đó liên quan đến đời sống của họ.

Ở người Brâu, dù là một dân tộc có số lượng ít nhất so với các dân tộc khác ở Kon Tum nhưng tín ngưỡng thờ thần thì rất phong phú và đa dạng như thần mặt trời (Yàng mắt ngay), thần rừng (Yàng Bri), thần nước (Yàng đúc)...

Có thể nói, thế giới tâm linh của các dân bản địa Kon Tum rất phong phú, đa dạng. Thế giới đó đã tác động mạnh mẽ đến đời sống của đồng bào nơi đây. Chính những yếu tố đó đã chi phối đến cách ứng xử của họ đối với cộng đồng.

Theo Nguyễn Văn Dũng

(Báo Sức khỏe & Đời sống, số 5/2006)

Đề 2.

Hành động đầu tiên khi Thần Trụ Trời xuất hiện là “vươn vai đứng dậy, ngẩng cao đầu đội trời lên, giang chân đạp đất xuống,...” cũng là hành động và việc làm có tính phổ biến của nhiều vị thần tạo thiên lập địa khác trên thế giới. như ông Bàn Cổ trong thần thoại Trung Quốc cũng đã làm giống hệt như vậy. Tuy nhiên vẫn có điểm khác biệt chính là sau khi đã xuất hiện trong cõi hỗn độn giống như quả trứng của vũ trụ, ông đạp cho quả trứng tách đôi, nửa trên là trời, nửa dưới là đất và ông tiếp tục đẩy trời lên cao, đạp đất xuống thấp bằng sự biến hóa, lớn lên không ngừng của bản thân ông chứ không phải như Thần Trụ Trời đã xây cột chống trời.

Như vậy cho thấy việc khai thiên lập địa của ông Thần Trụ Trời ở Việt Nam và ông Bàn Cổ ở Trung Quốc vừa có điểm giống nhau vừa có điểm khác nhau. Và đó cũng chính là nét chung và nét riêng có ở trong thần thoại của các dân tộc. Từ cái ban đầu vốn ít ỏi, người Việt cổ cũng như các dân tộc khác trên thế giới không ngừng bổ sung, sáng tạo làm cho nền văn học, nghệ thuật ngày một đa dạng hơn. Chúng ta cũng có thể đánh giá về kho tàng thần thoại Việt Nam đối với nền nghệ thuật Việt Nam như thế nào. Cũng nhờ nghệ thuật phóng đại mà các nhân vật thần thoại có được sức sống lâu bền, vượt qua mọi thời gian để còn lại với chúng ta ngày nay. Thần thoại đã tạo nên cho con người Việt Nam nếp cảm, nếp nghĩ, nếp tư duy đầy hình tượng phóng đại và khoáng đạt.**Đề 3**Học sinh có thể trả lời: Niềm tin về bản thân, sức mạnh nội tại. Niềm tin xuất phát từ con người, lòng yêu thương, trắc ẩn...

TIẾT 4,5. VĂN BẢN 4 .TẢN VIÊN TỪ PHÁN SỰ LỤC

(Chuyện chức phán sự đền Tản Viên)

Nguyễn Dữ

I. MỤC TIÊU

1.Về năng lực

Học sinh vận dụng năng lực cảm thụ văn học để đọc hiểu văn bản theo thể loại

Học sinh vận dụng năng lực ngôn ngữ để viết kết nối đọc

2. Về phẩm chất: Học sinh rèn luyện lòng dũng cảm, chính trực, bài trừ nạn mê tín dị đoan....

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. Học liệu: Sách giáo khoa, sách giáo viên, phiếu học tập

2. Thiết bị: Máy chiếu, bảng, dụng cụ khác nếu cần.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

TỔ CHỨC THỰC HIỆN	SẢN PHẨM
1. HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG – TẠO TÂM THẾ	
a. Mục tiêu hoạt động: Tạo tâm thế thoải mái và gợi dẫn cho học sinh về nội dung bài học	
b. Nội dung thực hiện: GV cho HS xem hình ảnh về đền Tản Viên – Ba Vì, lễ hội ở đền Tản Viên	
HS được yêu cầu thực hiện những nhiệm vụ sau: -Em có thích đọc những truyện kể chứa đựng các yếu tố kì ảo không? Vì sao? - Hãy kể tên một vài truyện ngắn mà em đã biết trong tập “Truyện kì mạn lục” của Nguyễn Dữ?	GV dẫn dắt vào bài học <i>Tìm hiểu về câu chuyện chức phán sự ở đền Tản Viên Sơn Thánh</i>
2. HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI	
a. Mục tiêu hoạt động:	
Học sinh nêu một số thông tin về tác giả và tác phẩm	
Học sinh xác định người kể chuyện và các sự kiện chính của tác phẩm.	
+ Tác dụng của người kể chuyện trong việc giúp người đọc có những hình dung ban đầu về nhân vật Tử Văn	
+ Xác định trình tự của các sự kiện trong tác phẩm	

Học sinh tóm tắt được diễn biến câu chuyện xử án và chỉ ra được yếu tố góp phần làm nên chiến thắng của Tử Văn, nhận định yếu tố đóng vai trò quyết định

Học sinh phân tích hình tượng nhân vật Tử Văn và nhận xét khái quát về nhân vật này.

Học sinh phân tích thể giới hư cấu nghệ thuật của Nguyễn Dữ được thể hiện trong tác phẩm.

Học sinh đánh giá về quan niệm về kẻ sĩ được thể hiện trong lời bình cuối truyện.

b. Nội dung thực hiện:

Học sinh hoàn thiện phiếu học tập tìm hiểu chung về tác giả tác phẩm

Học sinh chia nhóm thảo luận để tìm hiểu nhân vật Ngô Tử Văn

Học sinh phát vấn, thảo luận về nghệ thuật và quan niệm về kẻ sĩ của Nguyễn Dữ

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập

Giáo viên phát phiếu học tập
HS đọc thông tin, tìm hiểu và hoàn thành phiếu tìm hiểu chung về tác phẩm

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh thảo luận và hoàn thành phiếu

Thời gian: 10 phút

Chia sẻ: 3 phút

Phản biện và trao đổi: 2 phút

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần tìm hiểu

Bước 4. Kết luận, nhận định

Giáo viên chốt những kiến thức cơ bản

I. Những nét chính về tác giả, tác phẩm

1. Tác giả

- Nguyễn Dữ, không rõ năm sinh, năm mất; sống vào khoảng thế kỉ XVI.
- Xuất thân trong gia đình khoa bảng.
- Từng đi thi và đã ra làm quan nhưng không bao lâu thì lui về ẩn giạt.

2. Tác phẩm

a. Thể loại: Truyền kì

- Truyền kì là một thể loại văn xuôi tự sự thời trung đại, phản ánh hiện thực qua những yếu tố kì lạ, truyền kì hoang đường
- Truyện truyền kì Việt Nam mang đậm chất dân gian, yếu tố hiện thực và tính nhân văn sâu sắc. Mặc dù dùng yếu tố kì ảo làm phương thức sáng tác nhưng Truyền kì mạn lục vẫn mang đậm chất hiện thực, phản ánh được khát vọng, phá bỏ bất công ngang trái, vươn lên tìm hạnh phúc của con người Việt Nam cuối thế kỉ XV - đầu thế kỉ XVI

b. Tác phẩm: Truyền kì mạn lục

- Viết bằng chữ Hán.

	- Ra đời vào nửa đầu thế kỉ XVI. - Gồm 20 câu chuyện. - Giá trị nội dung: + Là một tiếng nói phê phán hiện thực. + Cảm thông, bênh vực những con người nhỏ bé với số phận bi thảm, đặc biệt là người phụ nữ với khát vọng hạnh phúc lứa đôi. + Thể hiện tinh thần dân tộc, niềm tự hào về nhân tài, văn hóa nước Việt, đề cao đạo đức nhân hậu, thủy chung. + Khẳng định quan điểm sống “lánh đục về trong” của lớp trí thức ẩn dật đương thời. - Giá trị nghệ thuật: được Vũ Khâm Lân (thế kỉ XVII) khen tặng là “thiên cổ kì bút” <i>c. Văn bản "Chuyện chức phán sự đền Tản Viên"</i> - Xuất xứ: “Chuyện chức phán sự đền Tản Viên” là một trong 20 truyện của “Truyện Kì Mạn Lục” - Bố cục: 3 phần + Phần 1: Giới thiệu hành động nhân vật Ngô Tử Văn và hành động dũng cảm đốt đền của anh + Phần 2: Hành động cứng cỏi, kiên quyết đấu tranh, vạch mặt gian tà của Tử Văn đã chiến thắng cái xấu, cái ác + Phần 3: Ngô Tử Văn được nhận chức phán sự đền Tản Viên và lời bình của tác giả 3. Người kể chuyện và những sự kiện chính của tác phẩm <i>a. Người kể chuyện</i> - Người kể chuyện: Ngôi thứ ba – không trực tiếp tham gia vào câu chuyện, quan sát và đánh giá khách quan về nhân vật và diễn biến của câu chuyện - Lời kể này đã giúp người đọc hình dung một cách khái quát
--	--

	và khách quan về nhân vật Ngô Tử Văn ở đầu tác phẩm ➔ Cách mở đầu trực tiếp, ngắn gọn theo phương pháp truyền thống của văn học trung đại, chưa thoát khỏi lối kể dân gian, gây sự chú ý của người đọc. <i>b. Sự kiện chính</i> - Ngô Tử Văn đốt đền - Ngô Tử Văn gặp gỡ viên thổ công - Ngô Tử Văn gặp viên Bách hộ họ Thôi - Ngô Tử Văn dưới Minh ti xử kiện - Ngô Tử Văn nhận chức phán sự đền Tản Viên ➔ Các sự kiện được trình bày theo thứ tự thời gian <i>c. Diễn biến câu chuyện xử án</i> - Chặng 1: + Hồn ma tên tướng giặc: Tố cáo Tử Văn với Diêm Vương + Diêm Vương: Nghe lời tố cáo của tên tướng giặc mà trách mắng Tử Văn + Ngô Tử Văn: Tỏ thái độ cứng cỏi trước Diêm Vương đầy uy quyền, đấu tranh vạch mặt tên tướng giặc gian tà. - Chặng 2: + Hồn ma tên tướng giặc: Tranh cãi với Tử Văn, sau lại lo sợ, đạo đức giả: xin giảm án cho Tử Văn. + Ngô Tử Văn: Xin đem tư giấy đến đền Tản Viên chứng thực. + Diêm Vương: Nghi ngờ, cho người đến đền Tản Viên chứng thực ➔ xử cho Tử Văn thắng kiện. - Kết quả: Ngô Tử Văn thắng kiện và được tiến cử làm chân phán sự ở đền thánh Tản Viên. - Yếu tố góp phần làm nên chiến thắng của Tử Văn: + Sự giúp đỡ của viên thổ công
--	--

	+ Sự chính trực, quyết liệt đẩy lùi cái ác của Ngô Tử Văn ➔ Yếu tố quan trọng là sự chính trực, niềm tin vào lẽ phải của Ngô Tử Văn.
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên chia nhóm để HS tìm hiểu về nhân vật Ngô Tử Văn Nhóm 1. Lời giới thiệu ban đầu và hành động đốt đền của Ngô Tử Văn Nhóm 2. Tử Văn gặp viên bách hộ họ Thôi và viên thổ công Nhóm 3. Tử Văn trong cuộc xử kiện dưới Minh Ti và nhận chức phán sự đền Tản Viên Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thảo luận và trả lời Có thể dựa vào phiếu học tập gợi ý Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần tìm hiểu Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt những kiến thức cơ bản	II. Đọc hiểu văn bản 1. Hình tượng nhân vật Ngô Tử Văn a. Giới thiệu nhân vật - Cách giới thiệu nhân vật + Tên họ: Ngô Tử Văn tên là Soạn. + Quê quán: huyện Yên Dũng, đất Lạng Giang. + Tính tình: Khảng khái, nóng nảy, thấy sự gian tà không chịu được. => từ ngữ mang tính khẳng định. b. Diễn biến hành động Ngô Tử Văn b.1 Ngô Tử Văn đốt đền - <i>Nguyên nhân đốt đền:</i> Tức giận trước sự tác oai tác quái của hồn ma tên tướng giặc họ → Trừ hại cho nhân dân, mang lại cuộc sống yên bình. - <i>Trước khi đốt đền:</i> + Hành động: Tắm rửa sạch sẽ, khăn trời + Lấy lòng trong sạch, muốn bảo vệ sự bình yên cho người dân + Lấy lòng trong sạch, sự chân thành, mong muốn được trời chia sẻ + Chứng minh hành động chính nghĩa của mình - <i>Ý nghĩa:</i> + Thể hiện tính cương trực, dũng cảm vì dân trừ bạo. + Thể hiện tinh thần dân tộc, quyết tâm trừ hại cho dân, bảo vệ thổ thần nước Việt. b.2 Ngô Tử Văn gặp viên tướng họ Thôi và viên Thổ Công sau khi đốt đền

	- Tử Văn thấy “<i>khó chịu, đầu lảo đảo và bụng run run, rồi nổi lên một cơn sốt nóng, sốt rét</i>”. - Có người cao lớn, khôi ngô đội mũ trụ đến đòi làm trả lại đèn. - Có ông già áo vải, mũ đen, phong độ nhàn nhã đến tỏ lời mừng và kể rõ đầu đuôi sự việc. → Thổ công giúp đỡ và ủng hộ hành động của Tử Văn. - <i>Cuộc đối mặt với hồn ma tên tướng giặc</i> + Tướng giặc: Trách mắng ,đòi trả đền, đe dọa + Ngô Tử Văn: Mặc kệ, ngồi ngất ngưỡng, tự nhiên. ➔ Thái độ điềm nhiên không sợ trước những lời đe dọa của hung thần. - <i>Cuộc gặp gỡ với Thổ Công bị hại.</i> + Thổ công: Tỏ lời mừng với Ngô Tử Văn. Kể lại sự việc bị hại của mình Căn dặn Ngô Tử Văn những điều cần làm khi đối phó với tên hung thần và trong cuộc đối chất với Diêm Vương dưới âm phủ. + Ngô Tử Văn: Kinh ngạc. Tử Văn căn vặn Thổ Công xem: <i>“Hắn có thực là tên hung thần, có thể gieo vạ cho tôi không?”</i> → Thổ công là nạn nhân đang khiếp sợ, đã tô đậm sự bạo tàn của tên giặc. Thổ công là đồng minh sẽ giúp cho Tử văn trên con đường đi vạch trần cái ác. → Ngô Tử Văn là một kẻ sĩ đầy bản lĩnh, không khiếp sợ trước gian tà. - Cuộc gặp gỡ giữa con người và hồn ma, con người và thần thánh, thế giới thực - ảo. Sử dụng nhiều yếu tố kì ảo → Làm cho câu chuyện truyền kì thêm hấp dẫn. Nhận xét: Bằng nghệ thuật kể chuyện hấp dẫn, bất ngờ, kết
--	--

	hợp với yếu tố kì ảo dày đặc đã khắc họa rõ nét hình tượng nhân vật Ngô Tử Văn là người cương trực, yêu chính nghĩa, bản lĩnh, kiên cường và giàu tinh thần dân tộc → Ngô Tử Văn là người giàu bản lĩnh, dũng cảm, bình tĩnh sáng suốt, quyết tâm đấu tranh chống lại cái ác đến cùng. c. Ngô Tử Văn bị bắt và dẫn xuống Minh Ti - Ngô Tử Văn bị bắt giải xuống âm phủ. - Quang cảnh dưới âm phủ: không khí rùng rợn - Tác giả đã sử dụng nhiều hình ảnh mang tính chất kì ảo, hoang đường → nhấn mạnh hơn quang cảnh đáng sợ nơi cõi âm - Ngô Tử Văn: gan dạ, khẳng khái, quyết liệt kêu oan . - Cuộc xét xử Ngô Tử Văn dưới âm phủ. - Nguyên nhân: Do hồn ma viên Bách hộ họ Thôi kiện Ngô Tử Văn về tội đốt đền. → bản chất là tên tướng gian tà (sống cướp nước, chết cướp đền). - Diễn biến: + Chặng 1: • Hồn ma tên tướng giặc: Tố cáo Tử Văn với Diêm Vương • Diêm Vương: Nghe lời tố cáo của tên tướng giặc mà trách mắng Tử Văn • Ngô Tử Văn: Tỏ thái độ cứng cỏi trước Diêm Vương đầy uy quyền, đấu tranh vạch mặt tên tướng giặc gian tà. + Chặng 2: • Hồn ma tên tướng giặc: Tranh cãi với Tử Văn, sau lại lo sợ, đạo đức giả: xin giảm án cho Tử Văn. • Ngô Tử Văn: Xin đem tư giấy đến đền Tản Viên
--	--

	chứng thực. • Diêm Vương: Nghi ngờ, cho người đến đền Tản Viên chứng thực -> xử cho Tử Văn thắng kiện. Kết quả: Ngô Tử Văn thắng kiện và được tiến cử làm chân phán sự ở đền thánh Tản Viên. Nhận xét: - Thái độ luôn một mực kêu oan của Tử Văn chứng tỏ chàng không hề nhụt chí, run rẩy hay khiếp sợ trước cảnh địa ngục, ma quỷ xung quanh mình. - Chàng quyết đấu tranh cho lẽ phải, cho công lí. Điều đó rất đáng trân trọng ở con người này. - Tử Văn đã thắng kiện chứng tỏ cái thiện, cái chính nghĩa đã thắng cái gian tà, cái ác. Tên họ Thôi đã bị trừng trị đích đáng, dân gian được bình an, Thổ công được trả lại đền. <i>d. Ngô Tử Văn nhận chức phán sự</i> - Bằng chính nghĩa và sự dũng cảm đấu tranh cho chính nghĩa, Ngô Tử Văn đã: + Diệt trừ tai họa do sự “hung yêu tác quái” của hung thần, đem lại an lành cho nhân dân. + Làm sáng tỏ nỗi oan ức, phục hồi danh vị cho Thổ Công nước Việt + Trở thành người đảm nhiệm trọng trách giữ gìn công lí hay là biểu tượng của công lí, chính nghĩa được bất tử hoá... - Ý nghĩa: + Minh chứng cho quy luật tất yếu cái Thiện sẽ thắng cái ác, chính nghĩa sẽ thắng gian tà... + Tạo niềm tin cho con người, đề cao khát vọng trừ ác, trừ tà <i>e. Chi tiết người đi đường gặp Tử Văn ngồi trên “xe quan Phán sự” và việc người đời sau truyền nhau về “nhà quan</i>
--	--

	Phán sự”, tác giả muốn nhấn mạnh: Con người làm việc vì lẽ phải, vì chính nghĩa sẽ được lưu danh muôn đời; gửi gắm ước mơ của nhân dân về công lí; tấm gương sáng cho mọi người về sự cương trực, lòng dung cảm và luôn hướng về hạnh phúc bình yên của nhân dân
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên đặt câu hỏi phát vấn tìm hiểu về nghệ thuật của truyện (Socrates) + Liệt kê các yếu tố thực và yếu tố ảo trong truyện? + Chỉ ra ý nghĩa của yếu tố thực và yếu tố ảo trong truyện? + Yếu tố thực và yếu tố ảo đã góp phần thể hiện đặc trưng thể loại và chủ đề tác phẩm như thế nào? Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thảo luận và trả lời Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt những kiến thức cơ bản	2. Thế giới hư cấu nghệ thuật trong tác phẩm - Trong Chuyện chức phán sự đền Tản Viên, Nguyễn Dữ đã kết hợp thành công yếu tố "kì" và yếu tố "thực". - Câu chuyện đầy tính chất kì ảo bởi sự xuất hiện của thế giới âm cung với những hồn ma, bóng quỷ, với những cảnh vật khác thường, với chuyện người chết đi, sống lại, từ dương gian đến địa phủ, từ cõi âm về lại cõi trần - Câu chuyện lại có vẻ như "người thực, việc thực" bởi cách dẫn người, dẫn việc cụ thể đến cả họ tên, quê quán, thời gian, địa điểm xảy ra sự việc: "Ngô Tử Văn tên là Soạn, người huyện Yên Dũng, đất Lạng Giang", "Năm Giáp Ngọ, có người ở thành Đông Quan vốn quen biết với Tử Văn".... - Yếu tố kì ảo là biện pháp nghệ thuật làm tăng tính hấp dẫn của câu chuyện. - Yếu tố hiện thực làm tăng tính xác thực, làm cho câu chuyện có ý nghĩa xã hội sâu sắc ➔ Chủ đề của tác phẩm: Niềm tin của tác giả chính nghĩa sẽ thắng cường bạo, gian tà, đẩy lùi sự mê tín, dị đoan tồn tại cổ hữu trong suy nghĩ của con người.
3. HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP a. Mục tiêu hoạt động: Dựa vào nội dung tìm hiểu tác phẩm viết kết nối đọc về một yếu tố làm nên sức hấp dẫn của truyện	

b. Nội dung thực hiện	
HS thực hành viết kết nối đọc theo hướng dẫn của GV	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hiện bài làm viết kết nối đọc Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	Bài làm mẫu <i>Chuyện chức phán sự đền Tản Viên</i> là một trong những chuyện tiêu biểu của Truyền kì mạn lục. Truyện không chỉ hấp dẫn người đọc bởi câu chuyện mà Nguyễn Dữ đã kể lại mà còn có sức hút từ chính yếu tố thần kì trong đó. Yếu tố kì ảo của truyện không chỉ được thể hiện ở phương diện nhân vật mà còn ở các không gian mà Nguyễn Dữ đã mang đến trong đó. Có thể thấy truyện có hai không gian kì ảo. Trước hết là không gian giấc mơ (giấc mơ của Tử Văn). Không gian này không được Nguyễn Dữ miêu tả chi tiết nhưng nó chính là không gian nối liền cõi trần và cõi âm, là nơi gặp gỡ của Tử Văn với hồn ma tướng giặc và với Thổ công. Cũng từ đây, Tử Văn tạm lìa cõi trần, để bước vào cõi âm, để tham gia vào vụ kiện ở đó. Không gian kì ảo thứ hai của truyện là ở âm ti. Âm ti được miêu tả bằng một số chi tiết khá rõ ràng: Ở đó có một con sông lớn, trên sông bắc một cái cầu dài hơn nghìn thước, gió tanh sông xám, hơi lạnh thấu xương. Đọc đến đây, không ít người đã phải rung mình khiếp sợ. Cảm giác về sự u ám, lạnh lẽo, rung rợn đeo bám vào trí tưởng tượng của người đọc. Nhưng trái lại, trước không gian ấy, Tử Văn lại không hề sợ hãi. Và chính điều này đã chứng tỏ bản lĩnh cứng cỏi và sự ngay thẳng của nhân vật. Âm ti còn có ngục Cửu U. Nguyễn Dữ chỉ dẫn vào truyện không gian này mà không hề miêu tả nó bằng một

	chi tiết nào. Tuy nhiên, chỉ cái tên cũng đủ khiến người đọc hình dung nó sẽ là nơi đầy rẫy cực hình, đủ để trừng trị tội ác của những kẻ như tên tướng giặc họ Thôi. Có thể thấy mỗi yếu tố kì ảo xuất hiện trong Chuyện chức phán sự đền Tản Viên đều đảm nhận vai trò riêng nhưng rõ ràng, chúng tồn tại không tách rời nhau, thậm chí đan kết vào nhau để cùng dệt nên cho chúng ta một câu chuyện hoang đường đầy li kì hấp dẫn.
4. HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG, LIÊN HỆ a. Mục tiêu hoạt động: Học sinh vận dụng liên hệ về lòng dũng cảm, mê tín dị đoan, lí tưởng và quan niệm sống b. Nội dung thực hiện: HS trình bày và chia sẻ ý tưởng	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Học sinh thảo luận và thực hiện Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh suy ngẫm và thực hiện Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	Quan niệm của kẻ sĩ ở cuối tác phẩm <i>"Than ôi! Người ta vẫn nói: "Cứng quá thì gãy". Kẻ sĩ chỉ lo không cứng cổ được, còn gãy hay không là việc trời."</i> - Theo quan niệm của Nguyễn Dữ, đã là kẻ sĩ ở đời thì cần sự “cứng” cáp, rắn rỏi, mạnh mẽ để giữ tinh thần đương đầu với các khó khăn thử thách. Lời bình khẳng định nhân cách của kẻ sĩ được thể hiện ở ý chí, tinh thần và dám thử thách. Không màng tới được mất, thắng thua bởi đó là “việc trời” ➔ Nhấn mạnh và khẳng định ý chí và niềm tin vào sức mạnh quyết định vận mệnh của thần linh - Theo quan niệm hiện đại, không phải vấn đề nào chúng ta cũng “<i>cứng</i>” mà cần mềm dẻo, khôn khéo để xử lí mọi công việc đạt hiệu quả tối đa nhất. Tuy nhiên, luôn phải giữ thái độ trong sạch, làm bất kì

	việc gì đều hướng đến lẽ phải và quyền lợi không chỉ của bản thân mà còn là quyền lợi của cộng đồng và những người xung quanh. - Học sinh có thể tự do bày tỏ quan điểm và diễn giải được bằng những minh chứng cụ thể.
--	---

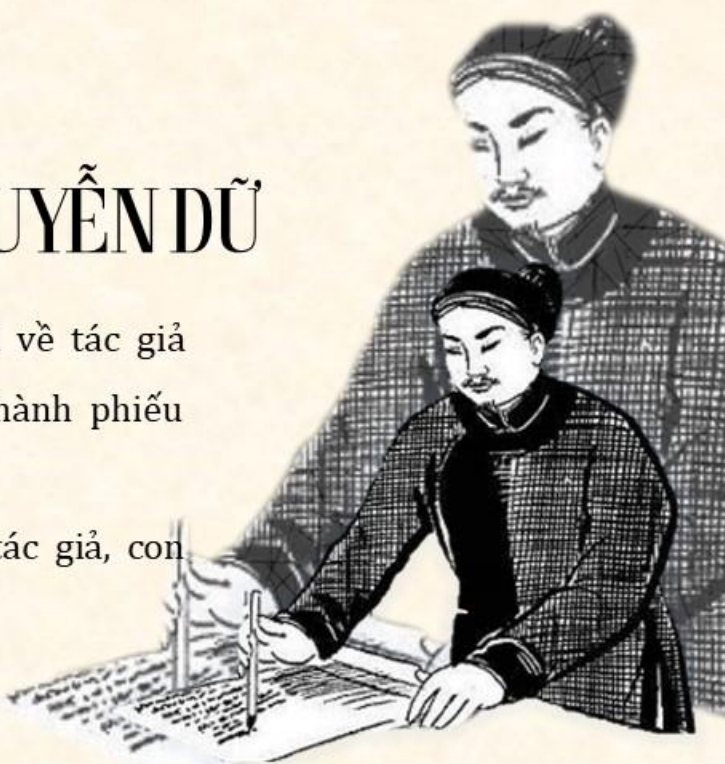
Phụ lục 1. Phiếu tìm hiểu chung – 3 phiếu

PHIẾU HỌC TẬP

TÁC GIẢ: NGUYỄN DŨ

Con hãy đọc thông tin về tác giả
Nguyễn Dữ và hoàn thành phiếu
học tập dưới đây

Với mỗi thông tin về tác giả, con
hãy đặt một câu hỏi.

Thế kỉ XVI

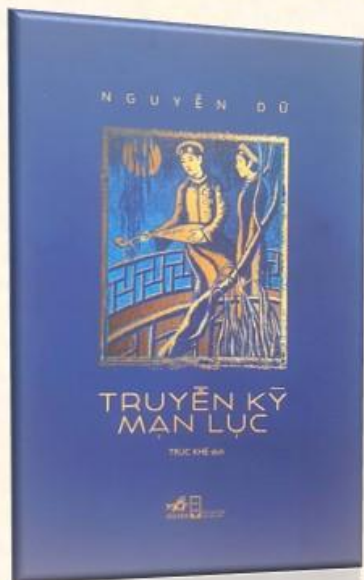
**Thanh Miện
Hải Dương**

Khoa bảng

**Nguyễn
Bỉnh Khiêm**

**Làm quan
rồi ở ẩn**

PHIẾU HỌC TẬP TÁC PHẨM

Truyện kỳ mạn lục

Chuyện chức phán sự đền Tản Viên

Với mỗi chữ cái đầu tiên dưới đây, con hãy ghi lại các thông tin con tìm hiểu được về thể loại, tác phẩm và văn bản được học.

T

G

Y

X

N

H

B

V

PHIẾU HỌC TẬP TÁC PHẨM

Ngôi kể

Diễn biến câu chuyện

Chỉ ra ngôi kể và tác dụng của
ngôi kể trong “Chuyện chức
phán sự đền Tản Viên”

Vẽ sơ đồ diễn biến các sự kiện chính

PHIẾU HỌC TẬP

TÁC PHẨM

Ngôi kể

Diễn biến câu chuyện

Vẽ sơ đồ diễn biến câu chuyện
xử án

Phụ lục 2. Phiếu tìm hiểu nhân vật Ngô Tử Văn

PHIẾU HỌC TẬP NHÂN VẬT NGÔ TỬ VĂN

LỜI GIỚI THIỆU BAN ĐẦU

Tên họ:

Quê quán:

Tính tình:

Nhận xét cách giới thiệu

PHIẾU HỌC TẬP
NHÂN VẬT NGÔ TỬ VĂN

NGÔ TỬ VĂN ĐỐT ĐỀN

**Nguyên nhân dẫn
đến việc đốt đền**

**Hành động trước
khi đốt đền**

**Ý nghĩa của việc
đốt đền**

PHIẾU HỌC TẬP
NHÂN VẬT NGÔ TỬ VĂN

CUỘC ĐỐI THOẠI
NGÔ TỬ VĂN
- TƯỚNG GIẶC HỌ THÔI

**Hồn ma tướng
giặc nói gì và
thái độ của
hắn với Tử
Văn ra sao?**

**Tử Văn đáp trả
ra sao? Qua đó,
nhân vật Tử Văn
hiện lên như thế
nào?**

PHIẾU HỌC TẬP
NHÂN VẬT NGÔ TỬ VĂN
CUỘC ĐỐI THOẠI
NGÔ TỬ VĂN
- VIÊN THỔ CÔNG

**Nhân vật viên thổ công hiện
lên như thế nào? Nhân vật
này đóng vai trò như thế nào
trong câu chuyện?**

A large, empty, rounded rectangular box with a thin red border, intended for writing the answer to the questions above.

PHIẾU HỌC TẬP

CUỘC XỬ KIỆN

NHÂN VẬT NGÔ TỬ VĂN DƯỚI MINH TI

Cuộc đối thoại dưới Minh Ti

giữa Tử Văn và hồn ma tướng

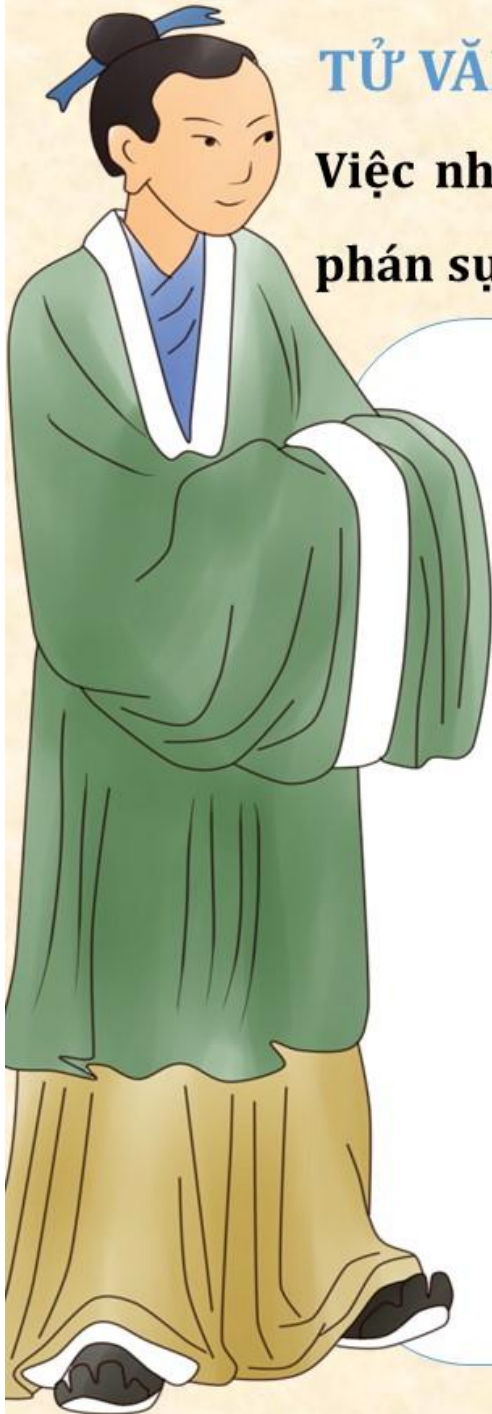
giặc diễn ra như thế nào?

**Ý nghĩa cuộc xử
kiện dưới Minh Ti**

PHIẾU HỌC TẬP

NHÂN VẬT NGÔ TỬ VĂN

TỬ VĂN NHẬN CHỨC PHÁN SỰ

Việc nhân vật Tử Văn nhận chức phán sự thể hiện điều gì?

A large, empty, rounded rectangular box with a light blue border, intended for a student to write their answer to the question.

Phụ lục 3. Rubric đánh giá thảo luận nhóm

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (2 điểm)	0 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày cẩu thả Sai lỗi chính tả	1 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung (6 điểm)	1 - 3 điểm Chưa trả lời đúng câu hỏi trọng tâm Không trả lời đủ hết các câu hỏi gợi dẫn Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	4 – 5 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	6 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có nhiều hơn 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Hiệu quả nhóm (2 điểm)	0 điểm Các thành viên chưa gắn kết chặt chẽ Vẫn còn trên 2 thành viên không tham gia hoạt động	1 điểm Hoạt động tương đối gắn kết, có tranh luận nhưng vẫn đi đến thông nhất Vẫn còn 1 thành viên không tham gia hoạt động	2 điểm Hoạt động gắn kết Có sự đồng thuận và nhiều ý tưởng khác biệt, sáng tạo Toàn bộ thành viên đều tham gia hoạt động
Điểm			
TỔNG			

Phụ lục 4. Rubric chấm bài viết kết nối đọc

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (3 điểm)	1 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày câu thả Sai lỗi chính tả Sai kết cấu đoạn	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Chuẩn kết cấu đoạn Không có lỗi chính tả	3 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Chuẩn kết cấu đoạn Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung (7 điểm)	1 – 4 điểm Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	5 – 6 điểm Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	7 điểm Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Điểm			
TỔNG			

TIẾT 4. VĂN BẢN ĐỌC

CHỮ NGƯỜI TỬ TÙ

I. MỤC TIÊU

1. Về kiến thức

- ❖ Học sinh nêu một số thông tin về tác giả, tác phẩm
- ❖ Học sinh xác định và chỉ ra ý nghĩa của tình huống truyện của truyện ngắn.
- ❖ Học sinh xác định lời kể về nhân vật viên quản ngục trong phần 1 và nêu ý nghĩa (tác động đến cách nhìn nhận của bạn đọc về nhân vật này như thế nào?)
- ❖ Học sinh xác định sự kiện đã tạo nên bước chuyển trong thái độ của Huân Cao với viên quan ngục, mối quan hệ của họ đã thay đổi như thế nào sau sự kiện ấy?
- ❖ Học sinh phân tích ý nghĩa cảnh cho chữ
- ❖ Học sinh phân tích hình tượng nhân vật Huân Cao
- ❖ Học sinh phân tích ý nghĩa và thông điệp của câu chuyện.
- ❖ Học sinh nhận xét điểm tương đồng giữa nhân vật Tử Văn (Chuyện chức phán sự đền Tản Viên) và nhân vật Huân Cao (Chữ người tử tù)

2. Về năng lực

- ❖ Học sinh vận dụng năng lực ngôn ngữ và cảm thụ văn học để đọc hiểu văn bản truyện
- ❖ Học sinh vận dụng năng lực viết để thực hành viết đoạn văn kết nối đọc

3. Về phẩm chất: Học sinh biết trân trọng các giá trị truyền thống và cái đẹp.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. Học liệu: Sách giáo khoa, sách giáo viên, phiếu học tập

2. Thiết bị: Máy chiếu, bảng, dụng cụ khác nếu cần.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

TỔ CHỨC THỰC HIỆN	SẢN PHẨM
1. HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG – TẠO TÂM THẾ	
a. Mục tiêu hoạt động: Tạo tâm thế thoải mái và gợi dẫn cho học sinh về nội dung bài học	
b. Nội dung thực hiện:	
❖ GV cho HS xem hình ảnh về thư pháp và nghệ thuật cho chữ.	

❖ HS theo dõi và trình bày hiểu biết của mình ❖ GV hỏi nâng cao, mở rộng: Vì sao người xưa rất trọng người hay chữ và giỏi thư pháp? (Câu chuyện của Cao Bá Quát)	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên chiếu hình ảnh Thu thập thông tin HS đã biết về nghệ thuật thư pháp Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh theo dõi và trả lời câu hỏi Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt ý và dẫn dắt vào bài học.	Gợi ý phần trả lời của HS - Người hay chữ là người có học vấn cao, có hiểu biết. - Kê sĩ, theo Nho giáo – thấu hiểu đạo lí làm người - Câu chuyện Cao Bá Quát luyện chữ → Người ngay thẳng, có ý chí và có quyết tâm.
2. HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI a. Mục tiêu hoạt động: ❖ Học sinh nêu một số thông tin về tác giả, tác phẩm ❖ Học sinh xác định và chỉ ra ý nghĩa của tình huống truyện của truyện ngắn. ❖ Học sinh xác định lời kể về nhân vật viên quản ngục trong phần 1 và nêu ý nghĩa (tác động đến cách nhìn nhận của bạn đọc về nhân vật này như thế nào?) ❖ Học sinh xác định sự kiện đã tạo nên bước chuyển trong thái độ của Huân Cao với viên quan ngục, mối quan hệ của họ đã thay đổi như thế nào sau sự kiện ấy? ❖ Học sinh phân tích ý nghĩa cảnh cho chữ ❖ Học sinh phân tích hình tượng nhân vật Huân Cao ❖ Học sinh phân tích ý nghĩa và thông điệp của câu chuyện. ❖ Học sinh nhận xét điểm tương đồng giữa nhân vật Tử Văn (Chuyện chức phán sự đền Tản Viên) và nhân vật Huân Cao (Chữ người tử tù) b. Nội dung thực hiện: ❖ Học sinh hoàn thiện phiếu học tập tìm hiểu chung về tác giả tác phẩm	

❖ Học sinh chia nhóm thảo luận để tìm hiểu nhân vật Ngô Tử Văn ❖ Học sinh phát vấn, thảo luận về nghệ thuật và quan niệm về kẻ sĩ của Nguyễn Dữ	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên phát phiếu học tập HS đọc thông tin, tìm hiểu và hoàn thành phiếu tìm hiểu chung về tác phẩm Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thảo luận và hoàn thành phiếu Thời gian: 10 phút Chia sẻ: 3 phút Phản biện và trao đổi: 2 phút Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần tìm hiểu Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt những kiến thức cơ bản	I. Những nét chính về tác giả, tác phẩm 1. Tác giả Nguyễn Tuân (1910 – 1987) a. Cuộc đời - <i>Quê hương:</i> Sinh ra ở phố Hàng Bạc, Hà Nội. Quê ở thôn Thượng Đình, xã Nhân Mục (tên nôm là làng Mọc), nay thuộc phường Nhân Chính, quận Thanh Xuân, Hà Nội. - <i>Gia đình:</i> Gia đình nhà Nho khi Hán học đã tàn - <i>Đường đời:</i> + Nguyễn Tuân học đến cuối bậc Thành chung Nam Định (trương đương với cấp Trung học cơ sở hiện nay, tiền thân của trường THPT Chuyên Lê Hồng Phong, Nam Định ngày nay) thì bị đuổi vì tham gia một cuộc bãi khóa phản đối mấy giáo viên Pháp nói xấu người Việt (1929). Sau đó ít lâu ông lại bị tù vì đi qua biên giới tới Thái Lan không có giấy phép. Sau khi ra tù, ông bắt đầu sự nghiệp viết lách của mình. + Nguyễn Tuân cầm bút từ khoảng đầu những năm 1935, nhưng nổi tiếng từ năm 1938 với các tác phẩm tùy bút, bút ký có phong cách độc đáo như Vang bóng một thời, Một chuyến đi... + Năm 1941, ông lại bị bắt giam một lần nữa

	và gặp gỡ, tiếp xúc với những người hoạt động chính trị. + Năm 1945, Cách mạng tháng Tám thành công, Nguyễn Tuân nhiệt tình tham gia cách mạng và kháng chiến, trở thành một cây bút tiêu biểu của nền văn học mới. + Từ 1948 đến 1957, ông giữ chức Tổng thư ký Hội Văn nghệ Việt Nam. + Nguyễn Tuân mất tại Hà Nội vào ngày 28 tháng 7 năm 1987. + Năm 1996 ông được nhà nước Việt Nam truy tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về văn học nghệ thuật (đợt I) b. Con người - Người nghệ sĩ: nhân cách – tài hoa – cá tính - Là người rất mực uyên bác: Am hiểu rất nhiều lĩnh vực nghệ thuật khác nhau và luôn tìm đến những đề tài độc đáo với những khám phá mới mẻ - Là một tri thức giàu lòng yêu nước và tinh thần dân tộc. Ông yêu mến và trân trọng những phong cảnh đẹp của quê hương, đất nước, các giá trị văn hóa cổ truyền của dân tộc,... - Là con người cá tính, độc đáo, có ý thức phát triển rất cao. Ông viết văn trước hết là để khẳng định cá tính độc đáo, cao ngạo đầy bản lĩnh của mình. Ham du lịch, Nguyễn Tuân tự gán cho mình một chứng bệnh “<i>chủ nghĩa xê dịch</i>” → Lối sống tự do phóng túng.
--	---

c. Sự nghiệp

- Là nhà văn đặc biệt quý trọng nghề nghiệp của mình. Ông quan niệm nghề văn là nghề sáng tạo cái đẹp, nghệ thuật là một hình thái lao động nghiêm túc

- Phong cách nghệ thuật:

+ Mỗi trang văn đều thể hiện rõ chất tài hoa, uyên bác

+ Là một người nghệ sĩ của ngôn từ: Ông có một kho từ vựng phong phú và có khả năng tổ chức câu văn xuôi đầy giá trị tạo hình với những thủ pháp so sánh liên tưởng mới mẻ, bất ngờ; lại có nhạc điệu trầm bổng...những câu văn biết co duỗi nhịp nhàng.

- Tác phẩm Nguyễn Tuân **trước Cách mạng tháng Tám** chủ yếu xoay quanh ba đề tài: “*chủ nghĩa xê dịch*”, về đẹp “*vang bóng một thời*”, và “*đời sống truy lạc*”. Tập truyện “Vang bóng một thời”

- Từ **sau Cách mạng tháng Tám 1945**, ông chân thành đem ngòi bút phục vụ cuộc chiến đấu của dân tộc, nhưng Nguyễn Tuân luôn luôn có ý thức phục vụ trên cương vị của một nhà văn, đồng thời vẫn muốn phát huy cá tính và phong cách độc đáo của mình. Ông đã đóng góp cho nền văn học mới nhiều trang viết sắc sảo và đầy nghệ thuật ca ngợi quê hương đất nước, ca ngợi nhân dân lao động trong chiến đấu và sản xuất.

- Không biết đến bao giờ lại có một nhà văn mà khi ta gọi là một bậc thầy của nghệ thuật ngôn từ ta không hề thấy ngại miệng - Nhà văn Anh Đức –

- Cái râu, cái tóc ông chẳng giống ai
Cái ăn cái ngủ ông chẳng giống ai
Cái độc đáo văn ông nghìn đời không lặp lại
Thế cho nên ông ở mãi trong đời

Viếng Nguyễn Tuân

- Phạm Tiến Duật -

2. Tác phẩm

a. Hoàn cảnh sáng tác và xuất xứ

- Tập truyện “*Vang bóng một thời*” (1940)

- Tên ban đầu: *Dòng chữ cuối cùng*

b. Chủ đề

- Khao khát đi tìm cái đẹp của một thời đã qua nay vẫn còn vang bóng.

- “*Chữ người tử tù*” ngợi ca nét chữ của kẻ tử tù có tài viết chữ Hán đẹp → Thú chơi chữ Hán ngày xưa

“*Chữ người tử tù đâu dễ chém*

Vang bóng xa đâu chỉ một thời” (Nguyễn Vũ Tiềm)

c. Tóm tắt

Huân Cao là nhân vật chính trong *Chữ người tử tù*, mặc dù nổi tiếng và có tài viết chữ nhưng lại bị triều đình giam giữ và kết tội chết vì dám chống đối lại triều đình. Trong thời gian giam giữ trong ngục tù, ông cương trực và bất khuất.

	Viên quản ngục đã nghe danh tiếng ông Huân Cao nhưng không ngờ gặp nhau trong hoàn cảnh trớ trêu thế này. Viên quản ngục biệt đãi ông Huân Cao như dọn dẹp chỗ ở, dọn đồ ăn ngon nhưng Huân Cao tỏ thái độ khinh thường. Khi thời gian xử tử sắp đến, viên quản ngục tiết lộ ông là người yêu cái đẹp và nghệ thuật, mong muốn xin chữ của Huân Cao. Cảm động trước tấm lòng của viên quản ngục Huân Cao quyết định cho chữ trước ngày ra pháp trường. Cảnh tượng cho chữ diễn ra ngay trong nhà tù, cảnh tượng chưa từng có trong lịch sử khi cả tù nhân và kẻ trọng tội không còn có sự phân biệt, họ hướng đến tình yêu nghệ thuật. Sau cùng Huân Cao khuyên viên quản ngục trở về quê sinh sống để giữ tấm lòng thanh cao. d. Bố cục - Tình huống truyện đặc sắc - Nhân vật Huân Cao - Cảnh cho chữ - Nhân vật viên quản ngục
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên phát vấn ▪ Học sinh suy nghĩ và trả lời câu hỏi tìm hiểu về tình huống truyện và lời kể ▪ Thế nào là tình huống truyện? Cho ví dụ? ▪ Tình huống truyện trong truyện	II. Đọc hiểu văn bản 1. Tìm hiểu tình huống truyện a. Khái niệm tình huống truyện - Nói đến truyện ngắn người ta nói đến ba yếu tố cốt lõi là: nhân vật - tình huống - nghệ thuật trần thuật. Trong đó tình huống chính là một yếu tố đặc biệt quan trọng làm nên dấu ấn riêng cho tác phẩm.

ngắn Chữ người tử tù là gì? Tình huống ấy có gì đặc biệt ▪ Ý nghĩa của việc xây dựng một tình huống đầy éo le và nghịch lí như vậy, Nguyễn Tuân muốn gửi gắm điều gì? ▪ Lời kể của viên quản ngục về Huân Cao như thế nào? Điều đó cho thấy được nhân vật Huân Cao hiện lên như thế nào? Viên quản ngục hiện lên như thế nào? ▪ Xác định sự kiện đã tạo nên bước chuyển trong thái độ của Huân Cao với viên quản ngục, mối quan hệ của họ đã thay đổi như thế nào sau sự kiện ấy?	- Tình huống truyện là gì? Nhà văn Nguyễn Minh Châu từng định nghĩa “Tình huống truyện là tình thế để xảy ra câu chuyện”. Tình huống là hoàn cảnh có vấn đề mà nhà văn tạo dựng để bộc lộ tính cách và số phận của nhân vật. Thông qua tình huống truyện, nhà văn cũng gửi gắm được những tư tưởng và tình cảm của mình. b. Chữ người tử tù có một tình huống đặc sắc, độc đáo và kì lạ - Tình huống trong Chữ người tử tù chính là sự gặp gỡ giữa Huân Cao và quản ngục ở trong nhà lao. Mà cụ thể ở đây là tình huống cho chữ - Một cảnh tượng xưa nay chưa từng có. HẠNH NGỘ <table><tr><th>Xã hội</th><th>Huân Cao – kẻ tử tù</th><th>Kẻ đối địch</th><th>Viên quản ngục – coi tù</th></tr><tr><td rowspan="2"></td><td>Bị cầm tù về nhân cách</td><td>Hai loại nhà tù</td><td>Tự do về nhân cách</td></tr><tr><td>Tự do về nhân cách</td><td>Hai kiểu tù nhân</td><td>Tù chung thân – cầm tù nhân cách</td></tr><tr><td>Nghệ thuật</td><td>Huân Cao – nghệ sĩ</td><td>Người tri âm</td><td>Viên quản ngục – người hâm mộ</td></tr></table>	Xã hội	Huân Cao – kẻ tử tù	Kẻ đối địch	Viên quản ngục – coi tù		Bị cầm tù về nhân cách	Hai loại nhà tù	Tự do về nhân cách	Tự do về nhân cách	Hai kiểu tù nhân	Tù chung thân – cầm tù nhân cách	Nghệ thuật	Huân Cao – nghệ sĩ	Người tri âm	Viên quản ngục – người hâm mộ
Xã hội	Huân Cao – kẻ tử tù	Kẻ đối địch	Viên quản ngục – coi tù													
	Bị cầm tù về nhân cách	Hai loại nhà tù	Tự do về nhân cách													
	Tự do về nhân cách	Hai kiểu tù nhân	Tù chung thân – cầm tù nhân cách													
Nghệ thuật	Huân Cao – nghệ sĩ	Người tri âm	Viên quản ngục – người hâm mộ													

KÌ NGỘ

- Xét trên phương diện xã hội Huân Cao và quản ngục là những người ở vị thế đối nghịch, thậm chí đối kháng với nhau. Bởi một người là tử tù (quân phản nghịch chống lại triều đình), một người là cai tù (đại diện cho triều đình). Ở phương diện xã hội này, Huân Cao và quản ngục không thể có sự gặp gỡ. Còn ở phương diện nghệ thuật thì Huân Cao và quản ngục lại là những tri âm, tri kỉ. Chính những đối nghịch trong mối quan hệ xã hội và sự tri âm tri kỉ trong mối quan hệ nghệ thuật làm nên một tình huống độc đáo cho truyện ngắn.

c. Ý nghĩa

- Tình huống truyện kịch tính, hấp dẫn (Không gian: nhà tù; thời gian: những giờ khắc cuối cùng của kẻ tử tù → ngột ngạt căng thẳng; sự đối nghịch giữa viên quan ngục và Huân Cao – kẻ tử tù → người tri âm tri kỉ; cảnh tượng cho chữ trong sự luân phiên thay đổi vị thế nhân vật, sự tương phản giữa bóng tối và ánh sáng)

- Tôn vinh cái đẹp, cái đẹp chiến thắng, cường quyền đã bị khuất phục trước uy quyền của cái đẹp, trân trọng vẻ đẹp và nhân cách con người

e. Sự kiện tạo bước ngoặt

- Sự kiện tạo nên bước chuyển trong thái độ của Huân Cao với viên quản ngục đó là: Viên quản ngục giải bày tấm lòng của mình cho thầy thơ lại trước ngày Huân Cao chịu án tử.

	Thầy thơ lại đã gặp ông Huấn để kể lại toàn bộ sự tình, Huấn Cao đã quyết định cho chữ viên quản ngục bởi cảm động trước tấm lòng biệt nhỡn liên tài của viên quản ngục - Mỗi quan hệ của họ ban đầu từ đối lập trên bình diện xã hội trở thành tri âm, tri kỉ trên bình diện nghệ thuật, một người là nghệ sĩ, một người lại trân quý cái đẹp. Tấm lòng giao cảm đó đã một lần nữa khẳng định tấm lòng và tâm hồn của Huấn Cao – coi trọng người trọng cái đẹp và sự trân trọng biệt nhỡn liên tài của thầy quản. 2. Lời kể truyện - Quản ngục được giới thiệu ở phần đầu tác phẩm trong cuộc trò chuyện với thầy thơ lại qua góc nhìn và cảm nhận của thầy thơ lại (thư lại: viên chức trông coi việc giấy tờ ở cửa quan) - Từ góc nhìn của thầy thơ lại – người trực tiếp làm việc cùng với viên quan ngục nơi ngục thất đầy tăm tối, dối lừa. Thầy thơ lại đã có những nhận xét về viên quan ngục: + Người ngồi đấy, đầu đã điểm hoa râu, râu đã ngả màu. Những đường nhăn nheo của một bộ mặt tư lự, bây giờ đã biến mất hẳn. Ở đấy, giờ chỉ còn là mặt nước ao xuân, bằng lặng, kín đáo và êm nhẹ + Trong nhận xét tinh tế của theo lời dẫn dựa vào điểm nhìn của thầy thơ lại thì viên quản
--	--

	ngục có “tính cách dịu dàng và lòng biết giá người”. Ông được coi “<i>là một thanh âm trong trẻo chen vào giữa một bản đàn mà nhạc luật đều hỗn loạn xô bồ</i>”, là “<i>cái thuần khiết</i>” bị đẩy ải “<i>vào giữa một đồng cặn bã</i>”, là “<i>người thẳng thắn lại phải ăn đời ở kiếp với lũ quay quắt</i>”. Là quản ngục nhưng ông ta cũng là tù nhân chung thân của cái nhà tù do ông cai quản. Cái danh, cái lợi, trách nhiệm bốn phận của một ngục quan là những thứ gông cùm, xiềng xích vô hình xiết chặt tâm hồn quản ngục. Đã có nhiều lúc, ngục quan thâm thía thân phận lạc lõng, cô đơn giữa chốn tù ngục của chính mình, y than thở một mình “<i>Có lẽ lão bá này cũng là một người khá đây. Có lẽ hẳn cũng như mình, chọn nhầm nghề mất rồi</i>”. - Nhận xét: Lời kể mang tính khách quan, tác động tới người đọc + Sự hoài nghi: Nhân vật có đầy suy tư, trăn trở nơi ngục thất. Vốn dĩ chỉ là nơi người ta dành cho nhau những hành hạ, đốn đau và kẻ nắm quyền nơi ngục tù chắc hẳn sẽ không còn chút tình cảm hay nhân tính nào + Người đọc nhìn nhận viên quản ngục với những nét tính cách đa chiều, là người đặc biệt nơi chốn ngục tù → Tò mò, khao khát tìm hiểu nhân vật này nửa sau câu chuyện.
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập	3. Cảnh cho chữ

Giáo viên phát phiếu học tập tìm hiểu về cảnh cho chữ

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh suy nghĩ và hoàn thành phiếu

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Học sinh trình bày

Bước 4. Kết luận, nhận định

Giáo viên chốt những kiến thức cơ bản

a. Hoàn cảnh cho chữ

- Vô cùng đặc biệt, văn chương chữ nghĩa từ xưa đến nay vốn cao quý, nơi trú ngụ và phát tiết tinh hoa, đời sống tâm linh. Vậy nên, việc cho chữ thường diễn ra nơi thư phòng sang trọng, nơi lầu cao gió mát trăng thanh, có hoa có rượu dưới ánh sáng ngọn đèn nền lung linh

- Tuy nhiên, hoàn cảnh cho chữ trong tác phẩm thật éo le, khắc nghiệt. Chỉ ngày mai thôi, Huân Cao và các đồng chí của ông sẽ bị giải về kinh lĩnh án chém. Chính hoàn cảnh này đã làm nổi bật tấm lòng của người cho chữ và người xin chữ. Đối với Huân Cao, bằng lòng cho chữ trong hoàn cảnh đó ẩn chứa ý nghĩa sâu xa. Ông muốn truyền lại cái đẹp, cái thiên lương, đạo lí cho mai sau.

Sự tương phản đối lập ở:	Thông thường	Trong tình huống
Tư thế sáng tạo nghệ thuật người nghệ sĩ	Tự do, thoải mái	Mất tự do, cồng kềnh, vướng xiềng
Thời gian sáng tạo nghệ thuật	Thời gian không bị giới hạn	Thời gian bị giới hạn đến mức không kịp ra pháp trường lĩnh án chém

	Không gian sáng tạo nghệ thuật	Thư phòng thanh tịnh với bạch lập (nến), hương trầm	Ngục thất chật hẹp, ẩm ướt, tường đầy mạng nhện, đất bừa bãi phân gián, phân chuột.
	Tâm thế của người nhận chữ	Hạnh phúc, sung sướng, mãn nguyện	Ngậm ngùi, nuối tiếc, buồn bã
b. Sự tương phản giữa bóng tối và ánh sáng - Thời gian và không gian nghệ thuật hiện lên thật đặc biệt, đó là cảnh ngục tù trong đêm khuya vắng lặng. Nơi ấy tưởng chừng chỉ có tiếng rên rỉ, oán hờn, đau đớn của những tử tù trong bóng tối chờ đợi đến giây phút tận số. Bất ngờ thay, trong giờ phút ấy, sự sống lại đang diễn ra ở mức độ đẹp nhất, cao cả và thiêng liêng nhất - Nguyên Tuân gây dựng sự đối lập giữa một bên “nền nhà lao ẩm ướt, buồng tối chật hẹp, tường đầy mạng nhện, đất bừa bãi phân chuột phân gián” với “ánh sáng đỏ rực của			

một ngọn đuốc tấm đầu rọi lên ba cái đầu người đang chăm chú trên một tấm lụa bạch còn nguyên vẹn lần hồ”. Tấm lụa bạch là sáng nhất trong vùng sáng đó. Sắc màu của tấm lụa tượng trưng cho vẻ đẹp thuần khiết vĩnh hằng. Sự đối lập của ánh sáng và bóng tối mang ý nghĩa nhân sinh cao cả. Ánh sáng thiên lương đã xua tan bóng tối, ánh sáng ấy đã khai tâm cảm hoá con người hướng về cuộc sống lương thiện.

c. Sự đảo vị thế nhân vật

- Kẻ có quyền hành thì không có quyền uy mà uy quyền đã thuộc về Huân Cao – một kẻ đã bị tước mọi thứ quyền. Huân Cao cổ đeo gông, chân vướng xiềng đang đậm tô từng nét chữ trên dải lụa bạch như một người nghệ sĩ đích thực. Huân Cao chăm chú dồn hết tâm huyết vào từng nét chữ, không may may nghĩ tới ngày mai ra pháp trường, tư thế ung dung tự tại. Đó là nét chữ cuối cùng của một đấng tài hoa, nét chữ chứa chan tấm lòng

- Nguyễn Tuân không muốn tháo gông xiềng cho Huân Cao, chính điều này càng tô thêm hành động cao cả, tâm hồn thư thái bay bổng của ông, hình dáng kẻ tử tù nhưng tâm hồn người nghệ sĩ thì lại thanh cao. Đối lập tư thế Huân Cao là thái độ khúm núm của viên quản ngục còn thầy thơ lại thấy tiếc khi chém người như ông “và cái thầy thơ lại gầy gò, thì run run

bụng chậu mực”.

- Huân Cao hiện ra trong nét chữ đầy ân nghĩa, còn quản ngục và thầy thơ lại trở về với cái tâm, khát vọng hướng thiện. Vẻ đẹp tinh thần đã đưa con người xích lại gần nhau. Với Huân Cao, viết được chữ đẹp là sự chuyển giao nhân cách lớn, bao bản thủ xấu xa của người tù đầy bị đẩy lùi khi ánh sáng bừng lên. Con người xả thân vì nghĩa lớn, sẵn sàng rộng mở đón thiên lương ngay trong khi đối mặt với cái chết

d. Lời dạy của ông Huân và ý nghĩa cảnh cho chữ

- Trong không khí xúc động và thiêng liêng nơi tù ngục đang diễn ra cảnh cho chữ ấy, Huân Cao buồn bã nói với viên quản ngục “***Ta khuyên thầy Quản nên thay chốn ở đi...Tôi bảo thực đấy; thầy Quản nên tìm về quê nhà mà ở đã, thầy hãy thoát khỏi cái nghề này đi đã, rồi hãy nghĩ đến chuyện chơi chữ. Ở đây, khó giữ thiên lương cho lành vững và rồi cũng đến nhem nhuốc mất cái đời lương thiện đi***”. Cử chỉ đỡ viên quản ngục đứng thẳng dậy rồi mới nói thể hiện thái độ tôn trọng. Huân Cao muốn quản ngục đứng đàng hoàng trong tư thế của con người để đón nhận những lời tâm huyết, đó là lời khuyên thành thật từ đáy lòng. Lời khuyên như muốn nói muốn làm người nghệ sĩ chân chính hãy tìm

	đến những nơi tươi sáng, tránh xa nơi nhem nhuốc kéo mắt đi đời lương thiện. Lời di huấn nói rõ việc chơi chữ là quan niệm sống, sự tu dưỡng bản thân, đạo lí làm người. Thú chơi chữ thích hợp cho những môi trường lành mạnh, không khí ấm áp và những tấm lòng, nhấn nhủ con người phá bỏ môi trường tàn ác để mở đường đến thiên lương vì cái đẹp không thể tồn tại trong cái hung tàn. Quản ngục lắng nghe xúc động như nhận những lời di huấn thiêng liêng về nhân cách, lẽ sống của một bậc hiền minh cao cả. Quản ngục chảy nước mắt khi bái lĩnh ý kiến của ông Huân.
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập • Thảo luận nhóm tìm hiểu về nhân vật Huân Cao • Học sinh tiến hành thảo luận nhóm theo hình thức KHĂN TRẢI BÀN để hoàn thiện phiếu học tập chỉ dẫn • GV chia lớp thành 6 nhóm, mỗi nhóm thảo luận trên PHT về nhân vật Huân Cao Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh suy nghĩ và hoàn thành phiếu Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày Bước 4. Kết luận, nhận định	4. Nhân vật Huân Cao a. Khái quát nhân vật và hoàn cảnh xuất hiện - Huân Cao được nhà văn Nguyễn Tuân xây dựng dựa trên nguyên mẫu người anh hùng Cao Bá Quát đầu thế kỉ XIX. Cao Bá Quát là một nhà Nho văn võ song toàn. Ông được người đời tôn lên làm “thánh Quát” vì là thần đồng, thiên tài về văn chương, thơ phú đương thời. - Huân Cao được xây dựng bằng bút pháp “<i>lí tưởng hóa</i>”: Bút pháp “<i>lí tưởng hóa</i>” là hạt nhân của khuynh hướng lãng mạn. Ở khuynh hướng lãng mạn, các nhà văn sử dụng chủ yếu là bút pháp lãng mạn hay nói cách khác chính là bút pháp “<i>lí tưởng hóa</i>”.

Giáo viên chốt những kiến thức cơ bản	- Huân Cao xuất hiện trong tác phẩm ở một cảnh ngộ rất đặc biệt: cảnh gông cùm, xiềng xích, mất tự do. Có lẽ hiếm nhà văn nào lại xây dựng vẻ đẹp hình tượng nhân vật trong tình huống độc đáo đến vậy. Chính trong hoàn cảnh cận kề với cái chết, vẻ đẹp Huân Cao lại ngời sáng hơn bao giờ hết - Nguyễn Tuân đã khắc hoạ vẻ đẹp của nhân vật từ nhiều phương diện, từ nhiều mối quan hệ, từ thái độ của viên quan ngục, của thầy thơ lại, từ mối quan hệ giữa quản ngục và Huân Cao, từ hành động trực tiếp của nhân vật,... b. Huân Cao – một nghệ sĩ tài hoa - Huân Cao hiện lên trong tác phẩm với vẻ đẹp của người nghệ sĩ tài hoa. Kể từ từ này có tài năng nghệ thuật thư pháp – nghệ thuật viết chữ Hán. Một nét đẹp nghệ thuật đòi hỏi con người có những am hiểu về loại chữ tượng hình với ý nghĩa sâu sắc, phải viết được những nét chữ mềm mại thanh thoát, vừa thể hiện nét đẹp tâm hồn, hoài bão, chí hướng ở đời người. Nét chữ của ông ẩn chứa cái hoài bão ngang dọc của đời một con người. Vậy nên hình tượng Huân Cao hiện lên trong bóng dáng mềm mại, tài hoa của một con người sáng tạo ra cái đẹp. + Mở đầu tác phẩm, tác giả giới thiệu một gián tiếp về cái tài viết chữ đẹp của Huân Cao. Nhà văn không để nhân vật tự bộc lộ, ngợi ca
--	---

	tài năng của mình mà giá trị nét chữ của Huấn Cao hoàn toàn được nhìn nhận, đánh giá từ thái độ của phe đối nghịch. • Qua những lời đồn ta thấy được tài năng trong nghệ thuật thư pháp (viết chữ đẹp) của Huấn Cao: “viết chữ rất nhanh và rất đẹp”. Huấn Cao chưa đến mà tên tuổi, tài năng, danh tiếng của ông đã đến trước rồi. • Tài viết chữ của Huấn Cao không chỉ vang danh thiên hạ ở những nơi bình thường, mà nó còn vang cả vào trồn tù ngục để đến khi tiếp nhận phiên trát của Sơn Hưng tuyên đốc bộ đường, quản ngục đã ngỡ ngợ Huấn Cao là ai? Có phải cái người mà tỉnh Sơn ta vẫn thường hay đồn về cái tài viết chữ rất nhanh và đẹp? Chữ Huấn Cao không chỉ nhanh, đẹp mà còn có hồn bởi nó thể hiện được khí phách tung hoành của cả đời người. • Những người viết chữ nhanh chúng ta thấy rất nhiều, viết chữ đẹp cũng không thiếu. Nhưng vừa nhanh, vừa đẹp, vừa vuông vắn thể hiện được khí phách thì trên đời này có một không hai. Và phải chăng chỉ có trong trang văn Nguyễn Tuân là ông Huấn? • Chữ Huấn Cao đẹp như thế nào? Qua
--	---

	lời ca ngợi và niềm mong mỏi khao khát của quần ngục ta thấy được vẻ đẹp đặc biệt trong chữ ông Huân Cao: chữ của Huân Cao <i>“đẹp lắm, vuông lắm”</i>. Và qua chính sự khẳng định của Huân Cao, <i>“đó là những nét chữ vuông tươi tắn, nói nói lên cái hoài bão tung hoành cả một đời người”</i> đã cho thấy nét đẹp riêng biệt, độc đáo của chữ Huân Cao. Chữ Huân Cao không chỉ đẹp, vuông là những vẻ đẹp về hình thức, mà còn chất chứa bao hoài bão tung hoành của cả một đời người, tức nét chữ có hồn, có sức sống. • Được khẳng định tài năng qua những lời đồn của bao người, cái tài được công nhận một cách khách quan, chính xác. + Chữ của Huân Cao không những đẹp mà còn quý giá • Chữ ông Huân quý ra sao? Ông Huân Cao là một người viết chữ đẹp và biết trân trọng cái chữ của mình. • <i>Bình sinh ông chỉ mới chỉ viết tặng cho ba người bạn:</i> hai bộ tứ bình và một bức trung đường. Người ta sẵn sàng dùng vàng ngọc, quyền thế để ép Huân Cao cho chữ nhưng tuyệt nhiên ông không cho chữ bởi những lẽ đó bao giờ. <i>“Ông không bao giờ vì vàng ngọc hay</i>
--	---

vì quyền thế mà ép mình cho chữ bao giờ”.

- Chữ Huân Cao quý đến mức quản ngục bất chấp cả sự nguy hiểm đến cả danh vị và sinh mạng, hạ mình trước Huân Cao để xin chữ. ***“Có được chữ ông Huân mà treo là có một vật báu trên đời”***. Chữ Huân Cao đẹp, quý đến mức khiến cho quản ngục ở nơi tối tăm như ngục tù, nơi cái ác ngự trị, chỉ có một sở nguyện, suốt đời là được treo một bức lụa vuông tươi tắn với những nét chữ Huân Cao trong nhà để mà thờ phụng.
- Để có được chữ của Huân Cao, ***quản ngục đã phải kiên trì và thành kính “biệt nhỡn”, liều mạng***, không màng đến hiểm nguy về cả sinh mạng và danh vị để mong có được. Chi tiết này cho thấy cái tài viết chữ đẹp của Huân Cao được đặc tả đến mức tột đỉnh, tận cùng.

- Không chỉ có tài viết chữ đẹp mà Huân Cao ***còn có cái tài vượt ngục bẻ khóa***: Khi nói đến cái tài này của Huân Cao chúng ta không nên hiểu theo cách hiểu thông thường với ý khiếm nhã. Đây không phải là cái tài vụn vặt của bọn “bắt gà trộm chó”. Đây là cái tài của người anh hùng có khả năng sỏ lòng tháo cũi. Ông vượt ngục bẻ khóa không phải vì lợi ích và sự tự do cá nhân. Vượt ngục bẻ khóa để được làm

người anh hùng đại diện cho cái thiện, cái đẹp đánh đuổi, dẹp tan cái ác, cái xấu, đem lại lợi ích và công bằng cho nhân dân.

Tiểu kết: Để thể hiện tài hoa của Huân Cao, Nguyễn Tuân đã đặc tả cái tài trong nghệ thuật thư pháp. Một loại hình nghệ thuật đặc biệt tinh tế và uyên thâm. Miêu tả tài hoa trong nghệ thuật thư pháp của Huân Cao, Nguyễn Tuân không miêu tả kĩ lưỡng về từng con chữ mà ông lại tập trung thể hiện sức hấp dẫn, vẻ đẹp, sự quý giá của những nét chữ thông qua lời đồn đại, những nhận xét của người biết thưởng thức và xem trọng cái đẹp.

c. Huân Cao – một con người khí phách

- Không chỉ được tô đậm chân dung bởi vẻ đẹp tài hoa trong nghệ thuật thư pháp, Huân Cao còn nổi bật với vẻ đẹp từ khí phách hiên ngang của người anh hùng “chọc trời khuấy nước”.

- Khí phách là sức mạnh tinh thần, là khí chất, sức mạnh vô hình bên trong được biểu hiện ra thành hành động, trong cách đối nhân xử thế. Người có khí phách được người khác nể trọng, kính phục, yêu quý bởi họ ngay thẳng, hiên ngang, có cái tâm trong sáng, có mục tiêu, mục đích sống rõ ràng. Người có khí phách sống một lối sống riêng vì họ biết người, biết mình, sống ung dung, tự tại. Huân Cao được xây dựng là người anh hùng đầy khí phách. Khí

	phách của Huân Cao thể hiện ở đâu? - Ngay từ mở đầu tác phẩm chúng ta đã biết Huân Cao là một chủ tướng chống lại triều đình. Theo công văn nhận tù, Huân Cao là người đứng đầu bọn phản nghịch chống lại triều đình. Nhìn ở góc độ của nhân dân, Huân Cao là người anh hùng, đáng trọng phụ, là người dũng cảm dám đứng lên chống lại áp bức, bất công, là người có chí lớn “<i>khuấy nước chọc trời</i>”. Chí lớn của Huân Cao là lãnh đạo nhân dân khởi nghĩa chống lại những thế lực tàn ác, đem cuộc sống ấm no, hạnh phúc cho nhân dân. Khí phách của Huân Cao trước hết ở chí lớn của người anh hùng. - Huân Cao là một nhà Nho tài hoa, cái tài viết chữ đẹp của ông được biết bao người muốn dùng bạc vàng, quyền thế để đánh đổi. Họ sẵn sàng bỏ tiền bạc, quyền thế để có được chữ Huân Cao. Điều đó cho biết, Huân Cao có thể sống một cách rất sung túc nếu như mưu cầu bằng việc viết chữ dựa vào tài năng của mình. Nhưng ông không chọn cách sống sung túc vì mình đó. Vậy nên, việc chống lại triều đình của Huân Cao không phải vì tiền tài, quyền thế hay vì danh lợi. Mà rõ ràng đó phải là vì một khao khát đòi lại lẽ công bằng cho xã hội. - Khi thất bại, Huân Cao vẫn ngẩng cao đầu không chịu khuất phục. Đây chính là chi tiết thể hiện sâu sắc khí phách của nhân vật. Bởi
--	---

	khi bắt đầu một sự nghiệp lớn vì lẽ công bằng và quyền lợi của quần chúng nhân dân khí phách người anh hùng tất yếu được biểu hiện. Nhưng khi thất thế mà vẫn giữ được khí phách thì mới thật đáng khâm phục, kính nể. + Với Huân Cao, khi thất bại, người anh hùng của chúng ta không hề bị khuất phục. Hàng loạt những chi tiết trong tác phẩm đã thể hiện điều đó: • Ngay khi bước chân vào ngục tù, Huân Cao vẫn ở tư thế ngẩng cao đầu: Bọn lính canh muốn thể hiện, thị uy. Khi Huân Cao muốn đỡ gông để rũ những con bọ, con rệp đang bám vào cổ của mình với 6 người đồng chí trên một chiếc gông dài 8 thước, hành động lạnh lùng chúc mũi gông xuống nền đá của Huân Cao thể hiện rõ thái độ không chịu khuất phục của ông. • Và tên lính dọa “<i>Các người không cần phải tập nữa, vài ba ngày nữa sẽ có người sành sỏi dẫn các người ra pháp trường, đứng lên ngay, không thì ông lại cho vài hèo bây giờ</i>”. Với những lời dọa nạt rất hách dịch của những tên lính thì thái độ của Huân Cao vẫn thản nhiên, lạnh lùng chúc mũi gông xuống. • Một chi tiết rất nhỏ đã làm nên một nhân cách lớn, một khí phách lớn của
--	--

	một con người chọc trời khuấy nước, đến chết chém ông còn chẳng sợ thì vài ba lời thị oai của bọn tiểu nhân chẳng có nghĩa lí gì. + Thứ hai là thái độ với quản ngục khi chưa hiểu rõ về con người của quản ngục: Từ lúc Huân Cao vào trong ngục, ngày nào Huân Cao cũng được quản ngục không chỉ tiếp đãi mà còn “biệt đãi”. Huân Cao tiếp nhận sự “biệt đãi” đó với một tư thế rất điềm nhiên như một hứng thú lúc bình sinh. Ông không bận tâm, vẫn nhận rượu thịt, ăn uống. • Điều đó thể hiện ở chi tiết khi quản ngục rón rén bước vào nhà giam nơi ngục tù bẩn thỉu, phòng của tử tù Huân Cao, quản ngục có nói, “<i>Tôi biết ngài là người có tài, tôi muốn biệt đãi riêng</i>”. Muốn hỏi xem ngài có sai bảo gì nữa, dạy bảo gì nữa không thì Huân Cao có trả lời lạnh lùng rằng “<i>Người hỏi ta có muốn gì hay không, ta chỉ muốn có một điều là nhà người đừng đặt chân vào đây nữa</i>”. • Chỉ qua một câu nói của tử tù với một tên quan có quyền lực cao nhất trong chốn tù ngục, một câu nói thể hiện sự khinh miệt như vậy, ta thấy rõ được khí phách của Huân Cao. + Chi tiết thứ ba làm rõ khí phách Huân
--	--

Cao là trạng thái tâm lý khi đón nhận cái chết và tư thế cho chữ.

- Ở gần cuối tác phẩm, viên thơ lại hót hải chạy xuống buồng giam thông báo với Huân Cao “Ngày mai Huân Cao sẽ bị giải vào trong kinh để xử trong pháp trường”. Cái người đi báo tin thì hót hải, lo sợ, còn cái người nhận tin thì điềm nhiên, ung dung. Huân Cao lặng nghĩ một lát rồi mỉm cười “*Về bảo với chủ người, tối nay lúc nào lính canh trại nghỉ, thì đem lụa, mực, bút và một bó đuốc xuống đây ta cho chữ*”.
- Trong cảnh cho chữ, quản ngục và thơ lại thì run run, khúm núm, còn Huân Cao lại ung dung đậm tô những nét chữ trên vuông lụa trắng thể hiện hoài bão tung hoành của đời một con người. Sự độc ác, cái chết dường như không có khả năng uy hiếp được khí phách của Huân Cao.
- Khi nói về một người anh hùng, Khổng Tử dạy học trò về nhân cách của người quân tử: Phú quý bất năng dâm (Sự giàu sang phú quý không làm nảy sinh những ham muốn bất chính) Bần tiện bất năng di (Sự nghèo khó không làm thay đổi tính nết - đối cho sạch, rách cho thơm) Uy vũ bất năng khuất

(Quyền uy, cường quyền không thể khuất phục.)

Tiểu kết: Huấn Cao ở đây chính là người anh hùng, người quân tử đã làm nổi bật được tất cả những phẩm chất đó. Bằng hiểu biết và tài năng của mình, Nguyễn Tuân đã thể hiện thật rõ khí phách của Huấn Cao đó là khí phách của người anh hùng, chí khí tung hoành ngang dọc và lòng kiêu hãnh của kẻ sĩ trong thời đại.

d. Huấn Cao – một con người có thiên lương trong sáng

- Phẩm chất của người nghệ sĩ không chỉ dừng lại ở tài năng sáng tạo mà còn ở thiên tâm trong sáng, chính trực trước cái đẹp do mình sáng tạo ra. Nhân vật Huấn Cao hội tụ cả hai phẩm chất này. Nếu trước giờ Nguyễn Tuân khi xây dựng hình tượng nghệ sĩ của mình thì chỉ chú trọng đến cái tài, thì giờ đây bên cạnh tài thì giờ đây bên cạnh tài năng ông còn đề cao tài năng của người nghệ sĩ. Vẻ đẹp thiên lương của hình tượng kẻ tử tù ngời lên trong ánh sáng nhân cách của con người “trọng nghĩa, khinh lợi”, một con người coi trọng nét đẹp của Nguyễn Tuân hơn cả uy lực và tiền bạc. Quan ngục nhận xét về tính cách này của ông Huấn “tính ông Huấn vốn khoáng, trừ chỗ tri kỉ ông ít chịu cho chữ ai bao giờ”. Còn Huấn Cao khẳng khái nói lên quan điểm của mình “Ta không vì tiền bạc hay quyền thế mà

ép mình cho chữ bao giờ. Nhất sinh ta cũng mới viết hai bộ tứ bình thôi”. Trong việc cho chữ và tặng chữ của kẻ tử tù phần nào khẳng định tính cách thanh cao, trong sáng, coi trọng cái đẹp của ông.

- Vẻ đẹp thiên lương trong sáng trong tâm hồn Huấn Cao còn được thể hiện ở tấm lòng biết trân trọng trước những tâm hồn khao khát hướng tới cái đẹp. Một con người không coi trọng tiền bạc, một kẻ đầy ngạo nghễ, khinh bạc trước quyền lực. Vậy mà trong giây phút cuối đời lại quyết định cho chữ viên quản ngục. Phải chăng lập trường, quan điểm sống của ông có sự thay đổi khi cái chết cận kề? Huấn Cao tặng chữ viên quản ngục vì tấm lòng “biết nhỡn liên tài”, trước tâm hồn biết quý người, trọng người và một lòng khao khát hướng tới cái đẹp. Câu nói của Huấn Cao với thầy thơ lại “Thiếu chút nữa ta phụ mất một tấm lòng trong thiên hạ”

Tiểu kết: Trong nét đẹp tâm hồn của Huấn Cao ta bắt gặp quan niệm triết lí của nhà văn gửi gắm qua hình tượng: Tác phẩm nghệ thuật chân chính chỉ có thể có được ở những tâm hồn nghệ sĩ thanh tao, Đó là những con người biết trân trọng cái đẹp , không sáng tác theo kiểu vụ lợi, không biến nghệ thuật thành một thứ hàng hoá ở đời. Một tâm hồn nghệ sĩ chân chính thì ở bất cứ đâu, trong hoàn cảnh nào và

	thời đại nào cũng sẽ tìm thấy tâm hồn tri kỉ.
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên phát vấn Học sinh suy nghĩ và trả lời • <i>So sánh hình tượng hai nhân vật Huấn Cao và Tử Văn trong hai tác phẩm</i> • <i>Trình bày ý nghĩa của truyện ngắn Chữ người tử tù?</i> Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh suy nghĩ và thảo luận, trả lời Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt những kiến thức cơ bản	* So sánh hai nhân vật - Tử Văn và Huấn Cao trong hai tác phẩm đều là nhân vật: Có khí phách, nghĩa khí, hiên ngang, ngay thẳng và thiện lương - Vẻ đẹp khuôn mẫu của người quân tử trong xã hội xưa cũng là người thể hiện khát vọng của nhà văn. Qua hình tượng nhân vật, nhà văn sẽ thể hiện quan điểm, tư tưởng hoặc một mong ước về thế giới hiện thực được tái hiện qua nhân vật chính của mình. * Ý nghĩa của truyện ngắn - Truyện ngắn Chữ người tử tù đã khắc họa thành công hình tượng nhân vật Huấn Cao - một con người hội tụ đủ cả vẻ đẹp của tài hoa, khí phách, thiên lương. Đó là cái tài trong nghệ thuật thư pháp, cái tâm trong sáng và khí phách bất khuất, hiên ngang. Qua hình tượng nhân vật Huấn Cao với những vẻ đẹp lý tưởng, nhà văn thể hiện quan niệm về cái đẹp, khẳng định sự bất tử của cái đẹp. - Quan niệm nghệ thuật của nhà văn: “<i>Trong mỗi con người đều có một người nghệ sĩ, đều ẩn chứa tâm hồn yêu cái đẹp, cái tài. Không phải ai cũng xấu hết, bên cạnh phần ác quỷ vẫn có thiên lương</i>”. Cái đẹp tồn tại cả trong môi trường của cái ác, cái xấu, nhưng không vì thế mà nó lụi tàn mà nó càng mạnh mẽ và bền bỉ như hoa sen giữa đầm lầy.

3. HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP

a. Mục tiêu hoạt động: Dựa vào nội dung tìm hiểu tác phẩm viết kết nối đọc về một yếu tố nghệ thuật đặc sắc làm nên sức hấp dẫn của truyện

b. Nội dung thực hiện

HS thực hành viết kết nối đọc theo hướng dẫn của GV

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập

Giáo viên giao nhiệm vụ

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh thực hiện bài làm viết kết nối đọc

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Học sinh trình bày phần bài làm của mình

Bước 4. Kết luận, nhận định

GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo

Bài làm mẫu

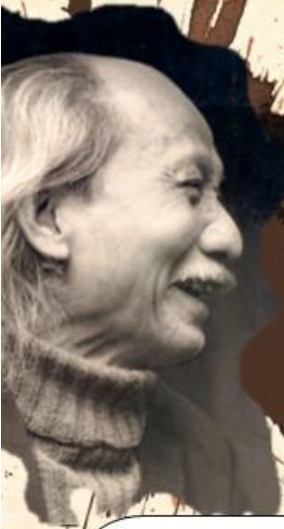
Thành công nhất của Chữ người tử tù đó tình huống truyện gây căng, hấp dẫn, bất ngờ. Nguyễn Tuân đã xây dựng được một tình huống truyện độc đáo: cuộc gặp gỡ éo le, kì lạ giữa hai nhân vật Huân Cao với viên quản ngục. Diễn biến cuộc cho chữ được Nguyễn Tuân miêu tả hết sức tỉ mỉ. Thái độ lúc đầu của Huân Cao: Tỏ ra coi thường, khinh bạc ngay cả khi nhận được sự chăm sóc lặng lẽ, chu tất của viên quản ngục. Sự thay đổi thái độ của Huân Cao: Khi hiểu ra tấm lòng chân thành và sơ thích cao quý của viên quản ngục, Huân Cao hết lực trân trọng và đồng ý “cho chữ”. Về không gian: chốn ngục thất mà Huân Cao là tử tù còn viên quản ngục là người có uy quyền trông coi ngục thất. Cảnh cho chữ trong nhà ngục diễn ra như “một cảnh tượng xưa nay chưa từng có”. Không gian và thời gian rất đặc biệt; vị thế của các nhân vật bị đảo ngược. Tình huống đảo ngược ấy làm bộc lộ tính cách nhân vật, thay đổi quan hệ, thái độ, hành vi khác thường của các nhân vật, làm tỏa sáng vẻ đẹp của cái Tài, cái Dũng, cái Thiên lương.

	Tình huống truyện góp phần khắc họa tính cách nhân vật ; tăng kịch tính và sức hấp dẫn của tác phẩm. Về thời gian đó là đêm cuối cùng trước khi Huân Cao bị chịu án chém. Đó là một cuộc gặp gỡ éo le giữa một tử tù ngang tang, khí phách và có nhân cách cao đẹp lại viết chữ nho rất đẹp với một người coi tù thích chữ đẹp, đặc biệt là chữ của tử tù Huân Cao. Trên bình diện xã hội họ gặp nhau trong cảnh ngộ và vị thế đối kháng: Huân Cao cầm đầu khởi nghĩa chống lại triều đình, bị coi là giặc, bị khép tội đại nghịch và chờ án chém; còn viên quản ngục đang phụng mệnh triều đình, là kẻ đại diện cho bộ máy cai trị của chế độ đó. Nhưng điều kì diệu là 2 kẻ tưởng đối nghịch ấy đã trở thành tri âm, tri kỉ. Sử dụng triệt để thủ pháp tương phản đối lập, cách khắc họa nhân vật theo bút pháp lãng mạn, làm nổi bật gay gắt giữa cái đẹp và cái xấu, cái thiện và cái ác, lí tưởng và hiện thực. Cảnh cho chữ là cảnh chói sáng nhất trong tác phẩm. Nó vừa thiêng liêng vừa tràn ngập ánh hào quang của cái đẹp. Cái đẹp tỏa ra từ phẩm chất, khí phách, nhân cách của các nhân vật đặc biệt toát ra từ vẻ đẹp, cái hay của chữ người tử tù Huân Cao đã tạo thành chất thơ huyền diệu của tác phẩm.
4. HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG, LIÊN HỆ a. Mục tiêu hoạt động: Học sinh vận dụng liên hệ về tấm lòng biệt nhõn liên tài, trân trọng cái đẹp,	

b. Nội dung thực hiện: HS mở cuộc hội thảo “ LÀM THẾ NÀO ĐỂ GIỮ GÌN VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG TRONG THỜI KÌ HỘI NHẬP VÀ MỞ CỬA? ”	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Học sinh thảo luận và thực hiện Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh suy ngẫm và thực hiện hội thảo theo nhóm Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	Gợi ý một số cách để giữ gìn văn hóa truyền thống • Cần phải có sự vào cuộc của chính quyền từ trung ương đến địa phương. Nhà nước cần đầu tư trùng tu lại những sản phẩm văn hóa thuộc về vật chất cũng như bảo vệ những sản phẩm văn hóa thuộc về tinh thần... • Việc giữ gìn bản sắc văn hóa cũng đến từ những hành động vô cùng nhỏ bé: Giữ gìn sự trong sáng của tiếng Việt, mặc áo dài trong những ngày lễ lớn của đất nước...

Phụ lục 1. Phiếu học tập tìm hiểu chung về tác giả, tác phẩm

PHIẾU HỌC TẬP **CHỮ NGƯỜI TỬ TÙ**

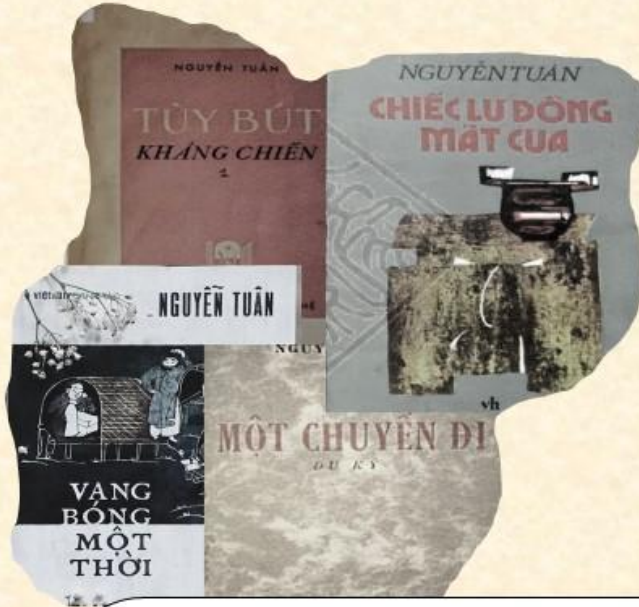
Với mỗi topic chủ đề về
tác giả Nguyễn Tuân, em
hãy ghi lại được ít nhất 3
thông tin cơ bản

Thông tin cơ bản

Con người

Đường đời

PHIẾU HỌC TẬP CHỮ NGƯỜI TỬ TÙ

Với mỗi topic chủ đề về tác giả Nguyễn Tuân, em hãy ghi lại được ít nhất 3 thông tin cơ bản

Sự nghiệp văn học trước Cách mạng T8

Sự nghiệp văn học sau Cách mạng T8

PHIẾU HỌC TẬP CHỮ NGƯỜI TỬ TÙ

Tìm hiểu về cảnh cho chữ

Một cảnh tượng xưa nay chưa từng có

Không gian cho chữ có gì đặc biệt ?

Thời gian cho chữ có gì đặc biệt?

PHIẾU HỌC TẬP CHỮ NGƯỜI TỬ TÙ

Tìm hiểu về cảnh cho chữ

Một cảnh tượng xưa nay chưa từng có

Người cho chữ là ai?

Người nhận chữ là ai?

PHIẾU HỌC TẬP CHỮ NGƯỜI TỬ TÙ

Tìm hiểu về cảnh cho chữ

Một cảnh tượng xưa nay chưa từng có

Trong cảnh cho chữ có nhiều sự đối lập.
Hãy chỉ ra các sự đối lập đó và phân tích

Huân Cao đã nói gì với viên quản ngục? Lời nói đó cho thấy Huân Cao là người như thế nào? Vì sao viên quản ngục lại “xin bái lĩnh”?

PHIẾU HỌC TẬP CHỮ NGƯỜI TỬ TÙ

Tìm hiểu về cảnh cho chữ

Một cảnh tượng xưa nay chưa từng có

Vì sao cảnh cho chữ trong tác phẩm lại được coi là một cảnh tượng xưa nay chưa từng có?

Phụ lục 3. Phiếu học tập tìm hiểu về Huấn Cao

PHIẾU HỌC TẬP CHỮ NGƯỜI TỬ TÙ

Tìm hiểu về nhân vật Huấn Cao

Lời giới thiệu ban đầu

Phẩm chất 1

Phẩm chất 2

Phẩm chất 3

HUẤN CAO

PHIẾU HỌC TẬP CHỮ NGƯỜI TỬ TÙ

Tìm hiểu về nhân vật Huấn Cao

Phẩm chất 3

Phẩm chất 4

Nghệ thuật khắc họa
nhân vật

Cảm nhận của em

HUẤN CAO

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (2 điểm)	0 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày cẩu thả Sai lỗi chính tả	1 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung (6 điểm)	1 - 3 điểm Chưa trả lời đúng câu hỏi trọng tâm Không trả lời đủ hết các câu hỏi gợi dẫn Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	4 – 5 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	6 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có nhiều hơn 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Hiệu quả nhóm (2 điểm)	0 điểm Các thành viên chưa gắn kết chặt chẽ Vẫn còn trên 2 thành viên không tham gia hoạt động	1 điểm Hoạt động tương đối gắn kết, có tranh luận nhưng vẫn đi đến thông nhất Vẫn còn 1 thành viên không tham gia hoạt động	2 điểm Hoạt động gắn kết Có sự đồng thuận và nhiều ý tưởng khác biệt, sáng tạo Toàn bộ thành viên đều tham gia hoạt động
Điểm			
TỔNG			

Phụ lục 5. Rubric chấm bài viết kết nối đọc

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (3 điểm)	1 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày câu thả Sai lỗi chính tả Sai kết cấu đoạn	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Chuẩn kết cấu đoạn Không có lỗi chính tả	3 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Chuẩn kết cấu đoạn Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung (7 điểm)	1 – 4 điểm Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	5 – 6 điểm Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	7 điểm Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Điểm			
TỔNG			

TIẾT 8

THỰC HÀNH TIẾNG VIỆT

I. MỤC TIÊU

1. Về năng lực

Học sinh vận dụng năng lực ngôn ngữ để giải bài tập và nhận diện từ Hán Việt trong sử dụng

2. Về phẩm chất: Trân trọng và yêu sự trong sáng của tiếng Việt.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. Học liệu: Sách giáo khoa, sách giáo viên, phiếu học tập

2. Thiết bị: Máy chiếu, bảng, dụng cụ khác nếu cần.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

TỔ CHỨC THỰC HIỆN	SẢN PHẨM
1. HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG – TẠO TÂM THẾ a. Mục tiêu hoạt động: Tạo tâm thế thoải mái và gợi dẫn cho học sinh về nội dung bài học b. Nội dung thực hiện: ❖ Chơi trò chơi: ĐUỔI HÌNH BẮT CHỮ ❖ GV chiếu hình ảnh ❖ HS dự đoán từ/cụm từ/câu tương ứng và giải nghĩa	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập GV chiếu hình ảnh Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh suy nghĩ và dự đoán Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên dẫn dắt vào bài học: Các từ đều có nét chung là có các yếu tố Hán Việt	Câu hỏi và đáp án đuổi hình bắt chữ (Kèm PPT) Câu 1. Tướng quân Câu 2. Bình sinh Câu 3. Nhất quán Câu 4. Đầu thú Câu 5. Nhật nguyệt
2. HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI	

a. Mục tiêu hoạt động:

- ❖ **Học sinh nhắc lại** một số lí thuyết về từ Hán Việt
- ❖ **Học sinh thực hành** giải quyết các vấn đề về từ Hán Việt qua hệ thống bài tập trong SGK
- ❖ **Học sinh vận dụng** sử dụng từ Hán Việt trong việc đọc văn bản và tạo lập văn bản
- ❖ **Học sinh vận dụng** năng lực ngôn ngữ để giải bài tập và nhận diện từ Hán Việt trong sử dụng

b. Nội dung thực hiện:

- ❖ Học sinh thực hiện bảng K – W – L - T kiến thức về từ Hán Việt đã học
- ❖ Học sinh điền phần K và W
- ❖ Học sinh chia nhóm hoàn thành bài tập trong SGK về từ Hán Việt
- ❖ Giáo viên chốt kiến thức
- ❖ Học sinh điền phần L – T và tự đánh giá sau bài học

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập

Giáo viên cho HS thực hiện bảng KWLTLT về từ Hán Việt

K: Điều đã biết

W: Điều muốn biết thêm

L: Điều học được

T: Điều sẽ dạy các bạn

Giáo viên chia lớp thành các nhóm theo năng lực để giải các bài tập trong SGK

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh thảo luận và hoàn thành phiếu

Thời gian: 10 phút

Chia sẻ: 3 phút

Phản biện và trao đổi: 2 phút

• Phiếu K – W – L – T

K	W	L	T
Điều con đã biết	Điều con muốn biết	Điều con học được	Điều con sẽ dạy lại các bạn

• Lí thuyết**1. Đơn vị cấu tạo từ Hán Việt**

- Trong tiếng Việt có một khối lượng khá lớn từ Hán Việt (Từ mượn gốc Hán). Tiếng để cấu tạo từ Hán Việt gọi là yếu tố Hán Việt
- Phần lớn các yếu tố Hán Việt không được dùng độc lập như từ mà chỉ dùng để cấu tạo từ ghép. Một số trường hợp (hoa, quả, bút,

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần bài làm

Bước 4. Kết luận, nhận định

Giáo viên chốt những kiến thức

bảng,...) có lúc có thể dùng độc lập như một từ

- Có nhiều yếu tố Hán Việt đồng âm nhưng nghĩa khác xa nhau

2. Từ ghép Hán Việt

Ghép đẳng lập	Ghép chính phụ	
	Yếu tố chính	Yếu tố phụ
	Yếu tố phụ	Yếu tố chính

3. Sử dụng từ Hán Việt

Trong nhiều trường hợp người ta dùng từ Hán Việt để	Tạo sắc thái trang trọng, thể hiện thái độ tôn kính
	Tạo sắc thái tao nhã, tránh gây cảm giác thô tục ghê sợ
	Tạo sắc thái cổ, phù hợp với không khí xã hội xa xưa

- Khi nói hoặc viết, không nên lạm dụng từ Hán Việt, làm cho lời ăn tiếng nói thiếu tự nhiên, thiếu trong sáng, không phù hợp với hoàn cảnh giao tiếp

- **Giải bài tập: tham khảo phụ lục**

3. HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP

a. Mục tiêu hoạt động: Vận dụng năng lực ngôn ngữ để nhận diện từ, yếu tố Hán Việt và tra cứu yếu tố Hán Việt

b. Nội dung thực hiện

HS vận dụng kiến thức đã học kết hợp với từ điển Hán Việt để xác định từ Hán Việt và các yếu tố Hán Việt có trong một đoạn trích Truyện Kiều

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập

Giáo viên giao nhiệm vụ

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh thực hiện đọc và thực hành

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Học sinh trình bày phần bài làm của mình

Bước 4. Kết luận, nhận định

GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo

GV và HS có thể tham khảo đoạn trích truyện Kiều sau và đáp án

*Đầu lòng hai ả tố nga
Thúy Kiều là chị, em là Thúy Vân
Mai cốt cách, tuyết tinh thần
Mỗi người một vẻ mười phân vẹn mười
Vân xem **trang trọng** khác vời
Khuôn **trắng** đầy đặn, **nét** **ngài** nở nang
Hoa cười, ngọc thốt **đoan trang**
Mây thua nước tóc, tuyết nhường màu da*

Từ/Yếu tố	Nghĩa
Ả	Gọi chung đàn bà, con gái
Tố nga	Tố: Sắc trắng Nga: Con gái xinh đẹp
Cốt cách	Dáng điệu, tầm vóc con người ta
Tinh thần	Tâm hồn, thần thái
Trang trọng	Thanh cao, nhã nhặn
Khuôn trắng	Khuôn mặt tròn đầy, sáng sủa như trắng
Nét ngài	Nét lông mày tăm mi, đậm mà thanh
Đoan trang	Đúng mực, trang nghiêm

4. HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG, LIÊN HỆ

a. Mục tiêu hoạt động: Học sinh tìm hiểu về nguồn gốc từ Hán Việt và phân loại từ Hán Việt

b. Nội dung thực hiện: HS viết, vẽ hoặc lập sơ đồ tư duy, video clip tìm hiểu về nguồn gốc từ Hán Việt và phân loại từ Hán Việt

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập

Giáo viên giao nhiệm vụ

Học sinh thảo luận và thực hiện

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh thực hiện vẽ, viết hoặc lập sơ đồ tư duy hoặc làm video giới thiệu

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Học sinh trình bày phần bài làm của mình

Bước 4. Kết luận, nhận định

GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo

GV và HS tham khảo lịch sử, nguồn gốc và phân loại từ Hán Việt ở phụ lục.

Phụ lục 1. Giải bài tập

Bài 1. Giải thích nghĩa của các từ Hán Việt được in đậm trong câu văn dưới đây

STT	Từ	Nghĩa
1	Tiên triều 前朝	Tiên: Trước; Triều: Trầu vua, triều đại →Đời trước
2	Hàn sĩ 寒士	Hàn: Bần hàn, nghèo khó; Sĩ: kẻ sĩ, người có học →Người học trò nghèo
3	Khoan dung 宽容	Khoan: Rộng rãi, độ lượng, thoải mái; Dung: Bao hàm, chứa đựng

		→ Lòng rộng rãi, bao bọc người, độ lượng.
4	Hiếu sinh 好生	Hiếu (Hảo): Tốt; Sinh: sự sống → Tôn trọng sự sống, không sát sinh
5	Nghĩa khí 義氣	Nghĩa: Sự tình đúng với lẽ phải, hợp đạo lý; Khí: tinh thần, thói → Làm việc đúng với lẽ phải
6	Hoài bão tung hoành 怀抱縱橫	Hoài bão: ôm ấp, ấp ủ; Tung hoành: dọc – ngang → Khát vọng ý chí ấp ủ vùng vẫy ngang dọc, khắp chốn của người anh hùng

Bài 2. Đọc đoạn văn sau và thực hiện yêu cầu

a. Tìm 5 từ Hán Việt trong đoạn văn trên

- Nhất sinh
- Quyền thế
- Tứ bình
- Trung đường
- Cao quý

b. Thử thay thế một từ Hán Việt bằng một từ hoặc cụm từ tương đương. Đối chiếu đoạn văn, câu văn gốc với đoạn văn, câu văn vừa thay thế để rút ra nhận xét.

- Câu văn gốc: Ta **nhất sinh** không vì vàng ngọc hay **quyền thế** mà ép mình viết câu đối bao giờ.
- Câu văn thay thế: Ta **một đời** không vì vàng ngọc hay **địa vị lớn, sức mạnh** mà ép mình viết câu đối bao giờ
- Nhận xét: Mất đi tính trang trọng, diễn đạt dài dòng hơn → Không phù hợp với tính hoài cổ, trang trọng của một người nghĩa khí như Huân Cao cũng như không khí cổ xưa, cổ điển của tác phẩm.

c. Dựa vào ngữ cảnh, nêu ý nghĩa của việc sử dụng từ Hán Việt nêu trên

Ngữ cảnh: Huấn Cao là một người viết thư pháp rất đẹp, một bậc quân tử, nhà nho chân chính. Việc sử dụng từ Hán Việt trong đoạn văn trên thể hiện rõ được con người của theo nho giáo của Huấn Cao, sử dụng từ ngữ có phần trang trọng, cổ kính

Bài 3. Hãy tìm 6 từ Hán Việt có một trong những yếu tố tạo nên các từ sau: *cương trực, hàn sĩ, hiếu sinh*. Đặt câu với mỗi từ Hán Việt tìm được.

STT	Từ	Nghĩa	Đặt câu
1	Cương quyết	Cương: Cứng, Quyết: Quyết định, nhất định phải làm bằng được →Cứng cỏi, quyết đoán	Anh ấy cương quyết chuyển chỗ làm dù mức lương rất tốt.
2	Trực tiếp	Kế thừa tiếp tục, không qua trung gian	Tôi đã trực tiếp nghe câu chuyện đó.
3	Quân sĩ	Binh lính, cấp thấp trong quân đội ngày xưa	Tướng lĩnh và quân sĩ đồng lòng đánh giặc.
4	Sinh tử	Sống chết	Vấn đề sinh tử của anh ta không liên quan đến ta.
5	Hàn vi	Nghèo hèn (vi: tàn tạ, suy yếu, nhỏ bé)	Thuở hàn vi, tôi và anh ấy tuy vất vả nhưng lại rất nhiều kỉ niệm.
6	Hiếu học	Chăm chỉ, ham học hỏi	Tinh thần hiếu học của những bậc vĩ nhân xưa rất đáng học hỏi.

Bài 4. Hãy chỉ ra lỗi dùng từ Hán Việt trong các câu sau và sửa lại

a. Việc chăm chỉ đọc sách giúp ta tích lũy được nhiều **tri thức** bổ ích.

→ Kiến thức (dùng từ thuần việt)

b. Tại phiên tòa nơi **cối âm**, nhân vật Tử Văn đã thể hiện được sự cứng cỏi, ngang tàng của hàn sĩ.

→ Minh Ti (Dùng từ Hán Việt)

c. Thói quen học tập theo kiểu “nước đến chân mới nhảy” là một **yếu điểm** của nhiều bạn học sinh

→ Điểm yếu (Dùng sai ý nghĩa)

Phụ lục 2. Rubric đánh giá thảo luận nhóm

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (2 điểm)	0 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày cầu thả Sai lỗi chính tả	1 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chĩn chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chĩn chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung (6 điểm)	1 - 3 điểm Chưa trả lời đúng câu hỏi trọng tâm Không trả lời đủ hết các câu hỏi gợi dẫn Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	4 – 5 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	6 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có nhiều hơn 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Hiệu quả nhóm (2 điểm)	0 điểm Các thành viên chưa gắn kết chặt chẽ Vẫn còn trên 2	1 điểm Hoạt động tương đối gắn kết, có tranh luận nhưng vẫn đi đến thông nhất Vẫn còn 1 thành viên	2 điểm Hoạt động gắn kết Có sự đồng thuận và nhiều ý tưởng khác biệt, sáng tạo

	thành viên không tham gia hoạt động	không tham gia hoạt động	Toàn bộ thành viên đều tham gia hoạt động
Điểm			
TỔNG			

*Phụ lục 3. Tìm hiểu nguồn gốc, lịch sử và phân loại từ Hán Việt (**Tham khảo phân tư
liệu tham khảo của Trải nghiệm văn học**)*

TIẾT 9. VIẾT VIẾT VĂN BẢN NGHỊ LUẬN PHÂN TÍCH, ĐÁNH GIÁ TÁC PHẨM

I. MỤC TIÊU

1. **Về năng lực:** Vận dụng năng lực ngôn ngữ và cảm thụ văn học để tạo lập văn bản phân tích, đánh giá
2. **Về phẩm chất:** Tự rút ra được bài học trong cuộc sống và liên kết với các yếu tố số hóa, công dân toàn cầu,...

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. **Học liệu:** Sách giáo khoa, sách giáo viên, phiếu học tập
2. **Thiết bị:** Máy chiếu, bảng, dụng cụ khác nếu cần.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

TỔ CHỨC THỰC HIỆN	SẢN PHẨM
1. HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG – TẠO TÂM THỂ a. Mục tiêu hoạt động: Tạo tâm thế thoải mái và gợi dẫn cho học sinh về nội dung bài học b. Nội dung thực hiện: ❖ GV phát vấn: Theo con, cần chuẩn bị gì để có một bài viết phân tích, cảm thụ tốt?	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập GV đặt câu hỏi Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh suy nghĩ và trả lời Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên dẫn dắt vào bài học	Gợi ý đáp án Tìm hiểu kĩ tác phẩm Vận dụng năng lực ngôn ngữ Lập dàn ý, tìm ý
2. HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI	

a. Mục tiêu hoạt động:

- ❖ **Học sinh có thể viết** nhanh một đoạn nêu hoặc trình bày một quan điểm, đánh giá về một khía cạnh, nội dung và nghệ thuật của tác phẩm.
- ❖ **Học sinh giới thiệu** được ngắn gọn về tác phẩm truyện (nhan đề, tên tác giả,...) và ý kiến khái quát của người viết về tác phẩm.
- ❖ **Học sinh tóm tắt** tác phẩm truyện (vừa đủ để người đọc nắm được nội dung chính)
- ❖ **Học sinh phân tích** cụ thể, rõ ràng về tác phẩm truyện (chủ đề, nét đặc sắc về hình thức nghệ thuật và tác dụng của chúng) với những ngữ liệu sinh động.
- ❖ **Học sinh đánh giá** tác phẩm truyện dựa trên các lí lẽ và bằng chứng thuyết phục.
- ❖ **Học sinh khẳng định** được giá trị của tác phẩm

b. Nội dung thực hiện:

- ❖ Học sinh đọc thật kĩ các thao tác chuẩn bị viết – tìm ý, lập dàn ý – trong khi viết – chỉnh sửa bài viết
- ❖ Học sinh thực hành lập dàn ý và viết bài

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập

- Giáo viên yêu cầu HS đọc thật kĩ văn bản mẫu trong SGK và trả lời câu hỏi
- GV yêu cầu HS đọc thật kĩ các bước, thao tác được diễn giải trong SGK
- HS thực hành viết

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh thực hành viết

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần bài làm

Bước 4. Kết luận, nhận định**● Hướng dẫn trả lời câu hỏi trong bài tham khảo****1. Vấn đề chính được văn bản bàn luận**

Vấn đề chính được bàn luận là nội dung – nghệ thuật đặc sắc và ý nghĩa của tác phẩm “Quà Giáng sinh”

2. Bài nghị luận trên giúp người đọc có được hiểu biết gì về truyện ngắn Quà Giáng sinh

Bài nghị luận giúp chúng ta hiểu được thêm về: Nội dung truyện ngắn, thông tin tác giả, tác phẩm, cốt truyện, nhân vật, tình huống, đoạn kết, tác dụng ngôi kể, chủ đề truyện, trải nghiệm của người đọc và giá trị của tác phẩm.

Giáo viên chốt những kiến thức	3. Tác giả bài viết đã triển khai các luận điểm theo trình tự nào? Tác giả triển khai các luận điểm theo trình tự không gian, kết cấu của tác phẩm, từng phần từng nội dung được bàn luận, phân tích và đánh giá một cách chi tiết. • Chia sẻ phần các thao tác và kĩ năng khi viết bài Thực hiện các bước B1. Chuẩn bị viết B2. Tìm ý, lập dàn ý B3. Viết bài B4. Chỉnh sửa, hoàn thiện • Học sinh tiến hành lập dàn ý (Tham khảo phụ lục)
3. HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP a. Mục tiêu hoạt động: Vận dụng năng lực ngôn ngữ và năng lực cảm thụ để phân tích, đánh giá về tác phẩm b. Nội dung thực hiện HS vận dụng kiến thức đã học đã hoàn thành bài viết theo rubic chấm	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hành viết Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các	Bài viết tham khảo (Gợi ý ở phần phụ lục)

chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	
4. HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG, LIÊN HỆ a. Mục tiêu hoạt động: Học sinh bàn luận về một vấn đề được đưa ra trong tác phẩm b. Nội dung thực hiện: HS hoàn thành bài phân tích, đánh giá, chọn một vấn đề mang tính toàn cầu, xã hội để bàn luận cùng bạn bè trong lớp	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Học sinh thảo luận và thực hiện Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hiện thảo luận, tranh biện Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	GV linh hoạt sử dụng phần chia sẻ bài làm của HS

Phụ lục 1. Dàn ý tham khảo

Viết văn bản nghị luận phân tích đánh giá một tác phẩm truyện (chủ đề những nét đặc sắc về hình thức nghệ thuật) - Chuyện chức phán sự đền Tản Viên

I. Mở bài:

- Giới thiệu tác giả, tác phẩm và vấn đề cần phân tích

II. Thân bài

1. Kết cấu kịch tính, lôi cuốn.

- Kết cấu giàu kịch tính với 4 phần rõ rệt, mỗi phần mang một nội dung riêng và có liên hệ mật thiết với nhau:

Phân mở đầu: Ở phần này, tác giả giới thiệu trực tiếp tính cách nhân vật từ đó hướng người đọc vào hành động của nhân vật.

Phân thắt nút: Hành động đốt đèn tà của Tử Văn

Phát triển: Tử Văn lên cơn sốt, gặp tên tướng giặc và thổ thần, bị bắt xuống âm phủ trị tội

Cao trào: Diêm Vương chấp nhận yêu cầu đổi chất của Tử Văn

Mở nút: Tên tướng giặc bị trị tội, Tử Văn trở thành quan phán sự

- Kết cấu lời cuốn lôi:

- Tử Văn dám làm chuyện mà ai cũng phải lắc đầu lè lưỡi đó là đốt đèn tà, người đọc hồi hộp chờ đợi xem diễn biến tiếp theo.

- Tử Văn nằm mộng gặp hồn ma tên tướng giặc đến hăm dọa bắt dừng lại đèn không sẽ bị giết nhưng Tử Văn vẫn thản nhiên, ung dung coi như không có gì. Người đọc hồi hộp chờ xem những hành động tiếp theo của hồn ma tên tướng giặc và Ngô Tử Văn.

- Tử Văn nằm mộng gặp thổ công, được thổ công chỉ rõ lai lịch và tội ác của tên Bách hộ họ Thôi và được mách nước đối phó với hắn. Diễn biến này của câu chuyện khiến người đọc hình dung ra toàn bộ sự việc và càng mong chờ tình tiết tiếp theo

- Cuộc đấu tranh dưới Minh ti vô cùng gay gắt với hai chạng rõ rệt: Ban đầu Tử Văn yếu thế trước sự狡詐, giả dối trắng trợn của tên bách hộ họ Thôi nhưng sau đó tình thế đảo ngược, sau một hồi tranh cãi Diêm Vương bắt đầu nghi ngờ, tên tướng giặc bộc lộ bản chất hèn kém, Tử Văn tự tin và giành thắng lợi.

→ Kết cấu truyện vô cùng lôi cuốn khiến người đọc không thể rời khỏi những tình tiết của câu chuyện.

2. Sử dụng các yếu tố thần kì

a. Các nhân vật kì ảo

- Hồn ma tên tướng giặc:

- Là tên tướng bại trận của Bắc triều, hồn ma bơ vơ ở Nam quốc
- Cướp đèn thổ công, nhúng nhiều dân lành, chuyên làm trò thảm ngược

- Bụng bít thượng đế, đút lót tham quan.
- Khi bị Tử Văn đốt đền, hấn trơ tráo đến dọa nạt bắt phải dựng lại ngôi đền.
- Dưới minh ti hấn tỏ vẻ nhún nhường, đáng thương, bịa đặt, xảo trá, gian dối nhằm buộc tội Tử Văn
- Tham sống sợ chết, giả nhân giả nghĩa
- Thổ công:
 - Áo vải mũ đen, dáng vẻ nhân nhả.
 - Có lai lịch hiển hách: Thể hiện qua lời Diêm Vương “người cư sĩ, trung thuần lắm liệt, có công với tiên triều...”.
 - Hiền lành, nhún nhường và là nạn nhân của hồn ma tên tướng giặc.
 - Dẫn đường chỉ lối để Tử Văn thắng kiện dưới Minh ti.
- Diêm Vương:
 - Là người đứng đầu Minh Ti có quyền lực tối cao
 - Ban đầu bị hồn ma tên bách hộ họ Thôi lừa gạt, mắng Tử Văn
 - Sau đó sáng suốt, tỉnh táo, suy xét mọi chuyện và phán xét một cách công bằng
- Các nhân vật quý, Dạ Xoa góp phần đem đến sự rùng rợn, sinh động cho thế giới âm phủ.
- Tử Văn: Được chết đi sống lại, sau đó sống ở cõi tiên. Yếu tố kì ảo song hành cùng hành trình đấu tranh giành được công lí và có được thành quả của Ngô Tử Văn.
- Các nhân vật kì ảo xuất hiện chủ yếu là người của cõi âm, đem đến sự lôi cuốn, thú vị, sinh động đặc sắc cho tác phẩm.

b. Không gian kì ảo

- Giấc mơ của Ngô Tử Văn: Không gian nối liền cõi âm và cõi trần, nơi Tử Văn gặp gỡ hồn ma tên tướng giặc và viên Thổ công. Đây cũng là không gian để Tử Văn tạm lìa cõi trần đến cõi âm.
- Không gian Minh ti: Được miêu tả cụ thể, chi tiết: Có một con sông, trên sông bắc một cây cầu dài ước hơn nghìn thước, gió tanh sóng xám hơi lạnh thấu xương.
- Gợi cảm giác rùng rợn, khiếp sợ. Nhưng chính không gian ấy lại làm nổi bật khí phách của Ngô Tử Văn bình tĩnh, can đảm

⇒ Sử dụng các yếu tố kì ảo đan xen các yếu tố hiện thực làm tăng tính huyền ảo, thiêng liêng cho câu chuyện, làm cho câu chuyện trở nên sinh động, li kì hấp dẫn và đầy kịch tính bên cạnh những hiện thực được phản ánh.

3. Nghệ thuật xây dựng nhân vật

- Ngô Tử Văn là nhân vật chính của chuyện được xây dựng bằng cách giới thiệu trực tiếp, bằng lời nói và hành động.
- Hồn ma tên bách hộ họ Thôi là nhân vật phản diện cũng được xây dựng qua hành động, việc làm và lời nói.
- Xây dựng hai tuyến nhân vật thiện ác đối lập rõ rệt

4. Cách kể chuyện

- Có lời kể của người dẫn chuyện, lời đối thoại của nhân vật và lời bình
- Cách kể chuyện tự nhiên, kịch tính, thu hút người đọc.
- Sử dụng những lời bình cho thấy thái độ, sự đánh giá của tác giả về câu chuyện, góp phần định hướng người đọc.

III. Kết bài

Khái quát lại những đặc sắc nghệ thuật của tác phẩm

Khẳng định những giá trị nghệ thuật này đã góp phần làm nên nội dung đặc sắc cho tác phẩm, từ đó thấy được mối quan hệ mật thiết giữa nội dung và nghệ thuật

Phụ lục 2. Bài viết tham khảo

BÀI LÀM

Chuyện chức phán sự đền Tản Viên là một trong những truyện xuất sắc nhất trong tập Truyện kì mạn lục của Nguyễn Dữ. Sự thành công của tác phẩm không chỉ đến ở nội dung phong phú, hấp dẫn, giá trị nhiều mặt mà còn ở những yếu tố nghệ thuật đặc sắc.

Nét nghệ thuật đầu tiên của truyện chính là sự kết hợp hài hòa giữa yếu tố hiện thực và kì ảo. Để tạo ra tính chân thật cho tác phẩm tác giả đã giới thiệu nhân vật và sự việc cụ thể, ngay cả thời gian và địa điểm cũng đưa ra một cách chính xác: “Ngô Tử Văn tên là Soạn, người huyện Yên Dũng, đất Lạng Giang” “Năm giáp Ngọ, có người ở thành Đông Quan vốn quen biết với Tử Văn, một buổi sớm đi ra ngoài cửa tây vài dặm,...”. Những yếu tố hiện thực này sẽ khiến cho câu chuyện trở nên chân thực, tạo lòng tin nơi người đọc.

Nhưng để tăng sức hấp dẫn cho câu chuyện, tác giả đã có sự đan xen, kết hợp hết sức hài hòa với những yếu tố kì ảo. Theo bước chân của nhân vật chính Ngô Tử Văn người đọc được gặp hồn ma của tên Bách hộ họ Thôi để thấy được sự xảo trá của hắn, đe dọa hòng làm Ngô Tử Văn lung lay ý chí. Không chỉ vậy, người đọc còn được xuống cõi âm ti âm u, tăm tối, cây cầu dài hơn nghìn thước được bắc qua một con sông lớn mà “gió tanh sóng xám, hơi lạnh thấu xương”. Cả một thế giới ma quỷ mà ta thường chỉ biết đến qua tưởng tượng hiện ra trước mắt người đọc: “mây vạn quỷ Dạ Xoa đều mắt xanh, tóc đỏ, hình dáng nanh ác”; cung điện của Diêm Vương thăm thẳm với những bóng quỷ, hồn ma. Thế giới huyền ảo được miêu tả hết sức chi tiết, sinh động, làm ai nấy đọc cũng không khỏi rùng mình, sợ hãi. Hai yếu tố hiện thực và kì ảo đan cài với nhau trong đó yếu tố kì ảo là nghệ thuật giúp cho câu chuyện thêm phần sinh động, hấp dẫn. Đồng thời cũng phản ánh đúng tinh thần chung của Nguyễn Dữ trong cuốn Truyền kì mạn lục là lấy cái “gi” để nói cái “thực”.

Kết cấu của truyện cũng là một nét đặc sắc không thể không nhắc đến. Truyện có kết cấu li kì, nhiều chi tiết vô cùng hấp dẫn. Kết cấu tác phẩm như một màn xung đột kịch, có mở đầu, có thắt nút, cao trào và có kết thúc. Lớp lang các phần gắn bó với nhau hết sức chặt chẽ, đỉnh điểm là sự kiện khi Diêm Vương phán xét tội lỗi của Tử Văn khi chỉ nghe câu chuyện từ một phía, nhưng ngay sau đó, tình thế căng thẳng đã được giải quyết, Tử Văn trình bày sự việc và được Diêm Vương cử người đi điều tra. Tên Bách hộ họ Thôi gian dối đã bị vạch trần bộ mặt gian xảo, độc ác và bị trừng trị thích đáng. Còn về phần Tử Văn cũng nhận được phần thưởng xứng đáng cho tính cách bộc trực, thẳng thắn ghét tà gian của mình. Kết thúc theo lối có hậu là kết thúc phổ biến trong truyện truyền thống.

Tính cách các nhân vật cũng được chú trọng xây dựng, họ có tính cách vô cùng sinh động, mỗi nhân vật thường đại diện cho một kiểu người trong xã hội. Tử Văn mang trong mình những phẩm chất đẹp đẽ của một bậc quân tử: cương trực, thẳng thắn, không chấp nhận sự phi nghĩa hoành hành, dám làm dám chịu. Tính cách của Ngô Tử Văn tiêu biểu cho kiểu nhân vật chính nghĩa, hội tụ đầy đủ những vẻ đẹp của con người. Để làm nổi bật tính cách của nhân vật, Nguyễn Dữ đã lựa chọn tình huống hết sức tiêu biểu: Tử Văn đốt đền tên Bách hộ họ Thôi vì hắn những nhiễu trong nhân gian, làm cuộc sống người dân cực khổ. Hành động này đối với những người khác là vô cùng liều lĩnh bởi vậy ai cũng lắc

đầu sợ hãi, riêng Từ Văn “vẫn vung tay không cần gì cả” điều đó cho thấy thái độ dứt khoát và quả cảm của Ngô Từ Văn. Hành động của Từ Văn không phải là một sự liều lĩnh, bột phát mà đã có sự chuẩn bị từ trước, trước khi đốt đèn Từ Văn đã “tắm gội sạch sẽ, khăn trời, rồi châm lửa đốt đèn”, Từ Văn ý thức được hành động của mình là chính nghĩa nên chàng không hề sợ hãi. Khi gặp tên tướng giặc, bị hồn ma hấn thị uy, dọa nạt, Từ Văn “vẫn cứ ngồi ngất ngưỡng, tự nhiên” không nao núng tinh thần. Đứng trước Diêm Vương, bị Diêm Vương quát mắng, Từ Văn vẫn vô cùng bản lĩnh, tự tin trình bày vấn đề “lời rất cứng cỏi, không chịu nhún nhường chút nào”. Toàn bộ ngôn ngữ, hành động thống nhất với nhau chặt chẽ để minh chứng cho nhận định ban đầu của Nguyễn Dữ khi giới thiệu về nhân vật: “Chàng vốn khảng khái, nóng nảy, thấy sự tà gian thì không thể chịu được, vùng Bắc người ta vẫn khen là một người cương trực”.

Ngoài ra, để tạo sức hấp dẫn cho tác phẩm còn phải kể đến ngôn ngữ nhân vật. Mặc dù ngôn ngữ trong tác phẩm không được xây dựng quá nhiều nhưng nó cũng đã phần nào giúp khắc họa tính cách nhân vật. Ví dụ như nhân vật Ngô Từ Văn cương trực thẳng thắn thì ngôn ngữ sẽ: “Ngô Soạn này là một kẻ sĩ ngay thẳng ở trần gian, có tội lỗi gì xin bảo cho, không nên bắt phải chết một cách oan uổng”. Ngô Từ Văn nói ngay sau khi bị bọn quỷ Dạ Xoa đến bắt đi, không gian vô cùng lạnh lẽo, sợ hãi, nếu là người bình thường có lẽ đã không đủ can đảm để nói bất cứ điều gì. Riêng Từ Văn vẫn bình tĩnh kêu oan, lời nói đó cho thấy sự bình tĩnh và tinh thần quyết đấu tranh cho lẽ phải của Từ Văn.

Các yếu tố nghệ thuật trên đã được Nguyễn Dữ kết hợp một cách hài hòa, nhuần nhuyễn làm nổi bật giá trị nội dung của tác phẩm. Qua đây ta cũng có thể thấy được tài năng bậc thầy của Nguyễn Dữ trong nghệ thuật dựng truyện nói chung.

Phụ lục 3. Rubic đánh giá

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (3 điểm)	1 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày cẩu thả Sai lỗi chính tả	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận	3 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận

	Sai kết cấu bài Sai phương thức thuyết minh	Chuẩn kết cấu bài văn thuyết minh Chuẩn phương thức biểu đạt Không có lỗi chính tả	Chuẩn kết cấu bài văn thuyết minh Chuẩn phương thức biểu đạt Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung (7 điểm)	1 – 4 điểm Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	5 – 6 điểm Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	7 điểm Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Điểm			
TỔNG			

TIẾT 7. NÓI VÀ NGHE

GIỚI THIỆU, ĐÁNH GIÁ VỀ NỘI DUNG – NGHỆ THUẬT CỦA MỘT TÁC PHẨM

I. MỤC TIÊU

1. Về kiến thức

- ❖ **Học sinh** nêu được tên truyện, tên tác giả; khái quát được giá trị nội dung và nghệ thuật của tác phẩm
- ❖ **Học sinh** trình bày được các nhận định, đánh giá về tác phẩm truyện một cách thuyết phục: nêu luận điểm rõ ràng, phối hợp hợp lí phương tiện ngôn ngữ và phi ngôn ngữ; làm nổi bật nội dung thuyết trình.

2. Về năng lực: **Học sinh vận dụng** năng lực ngôn ngữ để thực hành nói và nghe

3. Về phẩm chất: Phẩm chất và tinh thần về công dân số, công dân toàn cầu được rút ra từ tác phẩm.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. Học liệu: Sách giáo khoa, sách giáo viên, phiếu học tập

2. Thiết bị: Máy chiếu, bảng, dụng cụ khác nếu cần.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

TỔ CHỨC THỰC HIỆN	SẢN PHẨM
1. HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG – TẠO TÂM THỂ	
a. Mục tiêu hoạt động: Tạo tâm thế thoải mái và gợi dẫn cho học sinh về nội dung bài học	
b. Nội dung thực hiện:	
❖ GV phát vấn: Theo con, cần chuẩn bị gì để có một bài nói – chia sẻ tốt?	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập GV đặt câu hỏi	Gợi ý đáp án Tìm hiểu kĩ tác phẩm

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh suy nghĩ và trả lời Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên dẫn dắt vào bài học	Vận dụng năng lực ngôn ngữ Tự tin Rèn luyện giọng nói
---	--

2. HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI

a. Mục tiêu hoạt động:

- ❖ **Học sinh nêu** được tên truyện, tên tác giả; khái quát được giá trị nội dung và nghệ thuật của tác phẩm
- ❖ **Học sinh trình bày** được các nhận định, đánh giá về tác phẩm truyện một cách thuyết phục: nêu luận điểm rõ ràng, phối hợp hợp lí phương tiện ngôn ngữ và phi ngôn ngữ; làm nổi bật nội dung thuyết trình.

b. Nội dung thực hiện:

- ❖ Học sinh đọc thật kĩ các thao tác chuẩn bị nói và nghe
- ❖ Học sinh hoàn thiện phiếu học tập về kĩ năng nói nghe
- ❖ Học sinh chuẩn bị bài nói dưới dạng dàn ý và chia sẻ bài nói

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập ● Giáo viên yêu cầu HS đọc thật kĩ phần nội dung chuẩn bị ● HS đọc và ghi chép lại các thông tin và suy nghĩ của bản thân ● HS thực hành lập dàn ý và nói Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hành nói theo chủ đề Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần bài làm	● Học sinh hoàn thiện phiếu bài tập chuẩn bị nghe - nói 1. Lựa chọn đề tài - Sử dụng nội dung bài viết - Chuẩn bị một tác phẩm khác 2. Tìm ý và sắp xếp ý - Đặt tên bài nói - Xác định và sắp xếp các ý 3. Xác định từ ngữ then chốt Sử dụng các cụm từ phù hợp 4. Chuẩn bị nghe
---	---

Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt những kiến thức	- Tìm hiểu trước về bài nói - Ghi lại thông tin trong quá trình nghe • Chia sẻ phần các thao tác và kĩ năng khi nói và nghe • Học sinh tiến hành thực hành nghe nói đảm bảo các yêu cầu <table border="1" data-bbox="789 531 1445 1066"> <thead> <tr> <th data-bbox="789 531 1114 590">Người nói</th><th data-bbox="1114 531 1445 590">Người nghe</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="789 590 1114 1066"> - Nêu đề tài bài nói, trình bày lí do lựa chọn bài nói - Trình bày các ý theo đề cương - Tóm tắt bài nói và mở rộng nâng cao </td><td data-bbox="1114 590 1445 1066"> - Chú ý lắng nghe bài nói - Nghe trên tinh thần xây dựng - Đặt câu hỏi - Trao đổi với người nói một số quan điểm của mình </td></tr> </tbody> </table>	Người nói	Người nghe	- Nêu đề tài bài nói, trình bày lí do lựa chọn bài nói - Trình bày các ý theo đề cương - Tóm tắt bài nói và mở rộng nâng cao	- Chú ý lắng nghe bài nói - Nghe trên tinh thần xây dựng - Đặt câu hỏi - Trao đổi với người nói một số quan điểm của mình
Người nói	Người nghe				
- Nêu đề tài bài nói, trình bày lí do lựa chọn bài nói - Trình bày các ý theo đề cương - Tóm tắt bài nói và mở rộng nâng cao	- Chú ý lắng nghe bài nói - Nghe trên tinh thần xây dựng - Đặt câu hỏi - Trao đổi với người nói một số quan điểm của mình				
3. HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP a. Mục tiêu hoạt động: Vận dụng năng lực ngôn ngữ và năng lực cảm thụ thực hành bài nói và nghe b. Nội dung thực hiện HS vận dụng kiến thức đã học đã hoàn thành bài nói và nghe theo rubic chấm					
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hành nói – nghe Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các	Dàn ý tham khảo (Gợi ý ở phần phụ lục)				

chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	
4. HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG, LIÊN HỆ a. Mục tiêu hoạt động: Học sinh bàn luận về một vấn đề được đưa ra trong bài nói b. Nội dung thực hiện: HS hoàn thành bài phân tích, đánh giá, chọn một vấn đề mang tính toàn cầu, xã hội để bàn luận cùng bạn bè trong lớp	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Học sinh thảo luận và thực hiện Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hiện thảo luận, tranh biện Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	GV linh hoạt sử dụng phần chia sẻ bài làm của HS

Phụ lục 1. Phiếu thực hành nghe – nói

Chuẩn bị nói			Chuẩn bị nghe
Lựa chọn đề tài	Tìm ý và sắp xếp ý	Xác định từ ngữ then chốt	

--	--	--	--

Phụ lục 2. Dàn ý bài nói tham khảo

Lập dàn ý bài nghe nói: Giới thiệu, đánh giá về nội dung, nghệ thuật của một tác phẩm truyện

1. Mở bài

Giới thiệu về tác giả và tác phẩm

2. Thân bài

* Giá trị nội dung:

- Nêu những ý chính về nội dung và bài học rút ra từ tác phẩm của truyện
- Đánh giá, nhận xét nội dung truyện

* Giá trị nghệ thuật:

- Đưa ra những nghệ thuật đặc sắc trong truyện
- Đánh giá hiệu quả của các biện pháp nghệ thuật được sử dụng trong tác phẩm truyện

3. Kết bài

Khẳng định giá trị của tác phẩm.

Phụ lục 3. Rubric đánh giá bài nói

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (3 điểm)	1 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày câu thả	2 điểm Trình bày tương đối đầy đủ, hấp dẫn	3 điểm Trình bày tương đối đầy đủ, hấp dẫn

	Chưa tự tin	Tự tin thể hiện	Tự tin thể hiện Có sự sáng tạo
Nội dung (7 điểm)	1 – 4 điểm Nội dung đầy đủ kết cấu cơ bản của văn bản truyền thuyết Nhiều nội dung kể chưa mạch lạc, liên kết Không rút ra ý nghĩa	5 – 6 điểm Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có sự mạch lạc Thể hiện rõ giọng điệu và âm hưởng hào hùng của truyền thuyết Rút ra được ít nhất 2 ý nghĩa truyền thuyết	7 điểm Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có sự mạch lạc Thể hiện rõ giọng điệu và âm hưởng hào hùng của truyền thuyết Rút ra được nhiều hơn 2 ý nghĩa truyền thuyết Có liên hệ cuộc sống.
Điểm			
TỔNG			

TIẾT 8. CÙNG CÔ MỞ RỘNG

I. MỤC TIÊU

1. Về kiến thức

- ❖ **Học sinh ôn tập** lại các truyện kể thần thoại
- ❖ **Học sinh vẽ được sơ đồ tư duy** về các văn bản đã học
- ❖ **Học sinh tìm đọc thêm** một số tác phẩm truyện thần thoại và chỉ ra được đặc điểm cũng như những nét đặc sắc nghệ thuật của tác phẩm
- ❖ **Học sinh viết đoạn văn** khoảng 150 chữ chỉ ra nét độc đáo của tình huống truyện trong tác phẩm Chuyện chức phán sự đền Tản Viên (Nguyễn Dữ) hoặc Chữ người tử tù (Nguyễn Tuân)

2. Về năng lực

Học sinh vận dụng năng lực ngôn ngữ và cảm thụ văn học để ôn tập và luyện viết

3. Về phẩm chất: Rút ra các bài học về vấn đề công dân số, công dân toàn cầu

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. Học liệu: Sách giáo khoa, sách giáo viên, phiếu học tập

2. Thiết bị: Máy chiếu, bảng, dụng cụ khác nếu cần.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

TỔ CHỨC THỰC HIỆN	SẢN PHẨM
1. HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG – TẠO TÂM THỂ	
a. Mục tiêu hoạt động: Tạo tâm thế thoải mái và gợi dẫn cho học sinh về nội dung bài học	
b. Nội dung thực hiện:	
❖ GV chia sẻ video: Thần thoại Nữ oa vá trời (https://www.youtube.com/watch?v=-Y0mAyR9FPI)	
❖ HS theo dõi và ghi lại những chi tiết có yếu tố kì ảo trong truyện thần thoại Nữ Oa vá trời	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập GV đặt câu hỏi và chia sẻ video	Gợi ý đáp án Chỗn bông lai tiên cảnh
Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh suy nghĩ và trả lời	Đắp đất nặn người
Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ	Luyện đá vá trời
Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên dẫn dắt vào bài học	...
2. HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI	
a. Mục tiêu hoạt động:	
❖ Học sinh ôn tập lại các truyện kể thần thoại	

❖ Học sinh vẽ được sơ đồ tư duy về các văn bản đã học

b. Nội dung thực hiện:

❖ Học sinh chia nhóm thực hiện bài tập trong SGK để ôn tập

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập

- Giáo viên chia nhóm HS thảo luận để thực hiện bài tập ôn tập số 1 – 2 trong SGK

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh thực hành làm bài

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần bài làm

Bước 4. Kết luận, nhận định

Giáo viên chốt những kiến thức

1. Ba truyện kể Thần Trụ Trời, Thần Sét, Thần Gió giúp bạn hiểu được gì về đặc điểm nội dung và nghệ thuật của truyện thần thoại Việt Nam?

Gợi ý đáp án: Giáo viên và Học sinh xem lại phần Tri thức Ngữ văn những đặc điểm về truyện thần thoại

Nội dung

- Kể về nguồn gốc của vũ trụ và muôn loài
- Từ thưở ban đầu con người chủ yếu dựa vào săn bắn, hái lượm. Hoàn toàn lệ thuộc vào thế giới tự nhiên, chưa thể tách mình khỏi sự hỗn mang mờ mịt
- Lũ lụt, bão tố, động đất và sóng thần, bệnh tật, thú dữ con người bất lực, sợ hãi kéo dài đến một thời điểm nào đó sẽ tự đặt ra dấu hỏi về thực tại, gắn liền với sự sống và cái chết.
- + Nhu cầu sinh tồn
- + Nhu cầu khám phá
- + Nhu cầu nhận thức
- Bước đầu của sự nguyên thủy, con người phỏng đoán bằng trí tưởng tượng mơ hồ, vô thức
- Trong trạng thái vô thức tập thể, con người thời nguyên thủy đã nhân hóa tự nhiên, tất cả sự việc đều mang “linh hồn” (khởi nguồn

	thuyết “vạn vật đều có linh hồn” - Từ đó nảy sinh ma thuật, tín ngưỡng vật tổ, các loại thần linh ngự trị thế gian ➔ Tư duy hình tượng của con người Nghệ thuật Nhân hóa, phóng đại tưởng tượng 2. Vẽ sơ đồ hoặc lập bảng tổng hợp về các văn bản đã học theo gợi ý														
	<table> <tr> <th>Tác phẩm</th><th>Ngôi kể</th><th>Nhân vật chính</th><th>Sự kiện chính</th></tr> <tr> <td>Thần Trụ Trời</td><td>Ngôi thứ ba</td><td>Thần Trụ Trời</td><td> - Thần đầu đội trời lên rồi đào đất, đá đắp thành cột cao để chống trời - Trời cao và khô cứng, thần phá cột, ném vung đá và đất khắp nơi ➔ Núi và cao nguyên - Chỗ thần đào lên lấy đất đá thành biển </td></tr> <tr> <td>Chuyện chức phán sự đền Tản</td><td>Ngôi thứ ba</td><td>Ngô Tử Văn</td><td> - Tử Văn đốt đền - Tử Văn gặp viên bách hộ họ Thôi và viên thổ công </td></tr> </table>	Tác phẩm	Ngôi kể	Nhân vật chính	Sự kiện chính	Thần Trụ Trời	Ngôi thứ ba	Thần Trụ Trời	- Thần đầu đội trời lên rồi đào đất, đá đắp thành cột cao để chống trời - Trời cao và khô cứng, thần phá cột, ném vung đá và đất khắp nơi ➔ Núi và cao nguyên - Chỗ thần đào lên lấy đất đá thành biển	Chuyện chức phán sự đền Tản	Ngôi thứ ba	Ngô Tử Văn	- Tử Văn đốt đền - Tử Văn gặp viên bách hộ họ Thôi và viên thổ công		
Tác phẩm	Ngôi kể	Nhân vật chính	Sự kiện chính												
Thần Trụ Trời	Ngôi thứ ba	Thần Trụ Trời	- Thần đầu đội trời lên rồi đào đất, đá đắp thành cột cao để chống trời - Trời cao và khô cứng, thần phá cột, ném vung đá và đất khắp nơi ➔ Núi và cao nguyên - Chỗ thần đào lên lấy đất đá thành biển												
Chuyện chức phán sự đền Tản	Ngôi thứ ba	Ngô Tử Văn	- Tử Văn đốt đền - Tử Văn gặp viên bách hộ họ Thôi và viên thổ công												

	Viên			- Tử Văn trong buổi xử kiện dưới Minh Ti - Tử Văn nhận chức phán sự
	Chữ người tử tù	Ngôi thứ ba	Huân Cao	- Huân Cao là nhân vật chính trong Chữ người tử tù, mặc dù nổi tiếng và có tài viết chữ nhưng lại bị triều đình giam giữ và kết tội chết vì dám chống đối lại triều đình. - Trong thời gian giam giữ trong ngục tù, ông cương trực và bất khuất. Viên quản ngục đã nghe danh tiếng ông Huân Cao nhưng không ngờ gặp nhau trong hoàn cảnh trở trêu thế này. Viên quản ngục biết đãi ông Huân Cao như

				dọn dẹp chỗ ở, dọn đồ ăn ngon nhưng Huân Cao tỏ thái độ khinh thường. - Khi thời gian xử tử sắp đến, viên quản ngục tiết lộ ông là người yêu cái đẹp và nghệ thuật, mong muốn xin chữ của Huân Cao. Cảm động trước tấm lòng của viên quản ngục Huân Cao quyết định cho chữ trước ngày ra pháp trường.
3. HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP a. Mục tiêu hoạt động: ❖ Học sinh viết đoạn văn khoảng 150 chữ chỉ ra nét độc đáo của tình huống truyện trong tác phẩm Chuyện chức phán sự đền Tản Viên (Nguyễn Dữ) hoặc Chữ người tử tù (Nguyễn Tuân) b. Nội dung thực hiện HS vận dụng kiến thức đã học đã hoàn thành bài viết theo rubic chấm bài viết				
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ		Bài làm tham khảo Tham khảo phụ lục 1. bài viết mẫu		

Học sinh thực hành viết Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	
4. HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG, LIÊN HỆ a. Mục tiêu hoạt động: Học sinh tìm đọc thêm một số tác phẩm truyện thần thoại và chỉ ra được đặc điểm cũng như những nét đặc sắc nghệ thuật của tác phẩm b. Nội dung thực hiện: HS thực hành và phân tích một số tác phẩm thần thoại khác (Thần thoại Trung Quốc, Thần Thoại Hi Lạp)	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Học sinh thảo luận và thực hiện Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hiện thảo luận, tranh biện Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	Tham khảo truyện thần thoại ở phần phụ lục Quan niệm về nhân vật: Nhân vật có tài năng kì lạ, tạo ra sự sống → Thể hiện niềm tin của con người cổ xưa về một thế giới thần linh có thể cải tạo và xây dựng thế giới Nữ Oa vá trời là truyện thần thoại Trung Quốc, kể việc việc bà Nữ Oa ngày đêm không quản khó khăn, vất vả, một mình hi hục đội đá vá trời cứu loài người. Câu chuyện giàu sức tưởng tượng này còn có ý nghĩa giải thích quá trình phân đầu khắc phục những tai họa lớn do thiên nhiên gây ra, đồng thời ca ngợi ý chí và sức lực phi thường của con người, thông qua hình tượng đẹp đẽ người mẹ thương con, hết lòng chăm lo đến cuộc sống yên vui của con cái.

Phụ lục 1. Bài làm tham khảo

Đoạn văn mẫu 1

Tình huống giống như một lát cắt trên thân cây mà qua đó thấy được trăm năm đời thảo mộc, là nơi mà sự sống hiện lên đậm đặc nhất và cũng là điểm thấy được sáng tạo và tài năng người nghệ sĩ. Với bàn tay tài hoa của mình, Nguyễn Tuân trong “Chữ người tử tù” đã tạo ra một tình huống độc đáo, hấp dẫn đầy kịch tính: đó là cuộc kì ngộ giữa ba nhân vật quân ngục, Huân Cao và thầy Thơ lại. “Chữ Người tử tù” là một trong rất nhiều những truyện ngắn đặc sắc của Nguyễn Tâm. Truyện xoay quanh ba nhân vật quân ngục, thầy thơ lại và Huân Cao trong đó nhân vật chính là Huân Cao và Quân Ngục, bằng tài hoa và sự tinh tế của mình, Nguyễn Tuân đã tạc dựng nên những hình tượng nghệ thuật độc đáo, hấp dẫn và nhất là một tình huống truyện giàu kịch tính. Tình huống truyện là một sự kiện có tính chất nổi bật mà qua đó bản chất đời sống được bộc lộ. Đối với truyện ngắn, tình huống truyện có ý nghĩa then chốt vì nó góp phần giúp cho cốt truyện phát triển, tính cách nhân vật được bộc lộ và tư tưởng nhà văn được sáng rõ. Vì thế đã có người ví, tình huống giống như một lát cắt trên thân cây mà qua đó thấy được trăm năm đời thảo mộc, là thứ nước rửa ảnh làm nổi hình nổi sắc toàn bộ truyện ngắn. Chính vì thế, chỉ khi là một bàn tay tài hoa và có sự hiểu đời, hiểu người thì nhà văn mới có thể chọn được một tình huống đặc sắc trong cuộc sống phong phú, muôn màu ngoài kia. Trong “Chữ người tử tù” tình huống truyện xoay quanh cuộc gặp gỡ kì ngộ giữa Huân Cao và quân ngục. Đó là một tình huống có tính chất éo le, kịch tính và ngang trái, bởi Huân Cao là tử tù còn quân ngục là quản tù; Huân Cao đứng đầu đội quân phiến loạn triều đình còn quân ngục lại là công cụ bảo vệ triều đình, đại diện cho triều đình. Huân Cao là một anh hùng có chí khí, khí phách hiên ngang và có tài viết chữ thư pháp được ví như người tài lưng đeo gươm tay mềm mại bút hoa còn quân ngục mặc dù sống trong chốn cặn bã, lừa lọc, tàn nhẫn nhưng lại yêu cái đẹp, trọng người tài. Huân Cao bị cầm tù về nhân thân nhưng tự do về thân cách còn quân ngục tự do về nhân thân nhưng lại bị cầm tù bởi nhân cách. Trên bình diện xã hội, họ ở hai chiến tuyến đối lập nhau, chính vì thế tình huống truyện càng gay gắt và kịch tính hơn.

Đoạn văn mẫu 2

Tình huống truyện giúp cho cốt truyện phát triển từ cuộc gặp gỡ đến sự biệt đại của quân ngục cho Huân Cao rồi đến sự hiểu nhầm của Huân Cao trước tấm lòng của quân ngục để rồi sự trân trọng và quý mến khi nhận ra tấm lòng chân thành và sự biệt đãi của quân ngục, một người biết quý trọng người tài, yêu cái đẹp. Đồng thời tính cách nhân vật cũng được bộc lộ: Huân Cao là người tài hoa uyên bác, anh hùng có khí phách có thiên lương; quân ngục đúng quân ngục của Nguyễn Tuân dù sống trong chốn cạm bẫy, quay quắt nhưng tấm lòng yêu cái đẹp biết trọng người tài của ông giống như một thanh âm trong trẻo trong bản nhạc xô bồ, hỗn loạn. Hoàn cảnh không thể nào thay đổi bản chất lương thiện và tốt đẹp trong tâm hồn con người. Cũng qua tình huống ấy, tư tưởng nhà văn được bộc lộ: Nguyễn Tuân một cây bút suốt đời đi tìm cái đẹp bị ảm dour và khuất lấp, thậm chí là cái đẹp độc đáo, mãnh liệt và ảm tượng ông đã qua tình huống này ca ngợi cái đẹp, cái đẹp của tâm hồn và nhân cách con người, cái đẹp của tài năng. Đồng thời việc ca ngợi và tìm ra cái đẹp kín đáo bị ảm lấp ấy cũng chính là một biểu hiện kín đáo của lòng yêu nước khi ca ngợi những con người dân tộc. Bằng tài năng và tấm lòng yêu con người, yêu cái đẹp. Nguyễn Tuân đã sáng tạo ra được tình huống truyện đặc sắc và hấp dẫn, chỉ có thể là một cây bút tài năng mới thành công như vậy. Chữ người tử tù luôn là một truyện ngắn hấp dẫn bởi giọng riêng của Nguyễn Tuân.

Phụ lục 2. Rubic chấm bài viết

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (3 điểm)	1 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày cẩu thả Sai lỗi chính tả Sai kết cấu đoạn	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Chuẩn kết cấu đoạn Không có lỗi chính tả	3 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chín chu Trình bày cẩn thận Chuẩn kết cấu đoạn Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung	1 – 4 điểm	5 – 6 điểm	7 điểm

(7 điểm)	Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	Nội dung đúng, đủ và trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Điểm			
TỔNG			

Phụ lục 3.

Truyện thần thoại NỮ OA VÁ TRỜI

Người Trung Hoa kể rằng Nữ Oa là vị thần sinh ra loài người. Con cháu bà sống trong cõi thế gian bình yên vô sự thì bỗng một hôm Thủy Thần [1], Cung Công và Hòa Thần [2], Chúc Dung gây sự đánh nhau rất dữ dội. Cung Công thua to, tự nghĩ chẳng còn mặt mũi nào sống trong trời đất nữa bèn đập đầu vào núi Bất Chu, vốn là cây cột chống trời ở phía Tây Bắc, để tự tử. Vì sức đập không đủ mạnh nên Cung Công không chết, chỉ có cây cột chống Trời là gãy gập xuống, một góc trời bị sụt lờ gây ra tai họa khủng khiếp cho loài người.

Vòm trời rách toang, đất đai âm âm rung chuyển, núi rừng bốc cháy, nước ngập mênh mông, loài người hốt hoảng kéo nhau chạy trốn. Nhưng trời sập còn biết trốn vào đâu!

Bà Nữ Oa đau lòng thấy con cháu ngoi ngóp trong cảnh đất trời nghiêng ngửa tối tăm. Bà nghĩ chỉ còn một cách vá lại vòm trời cho nguyên lành như cũ mới mong cứu được loài người. Nhưng công việc vá trời đâu phải chuyện dễ, xưa nay đã có ai nghĩ đến, đừng nói dám làm! Chỉ vì thương con mà ngày đêm bà không quản khó khăn, vất vả, một mình hì hục khuôn đất, đội đá ở khắp nơi về để vá trời cho bằng được, kịp cứu đàn con.

Bà chọn đá ngũ sắc, chất lên thành núi, đốt lửa luyện đá thành keo rồi lần lượt vá hết các vết thủng trên vòm trời. Bà lấy bốn chân lục lưỡng [3] của con rùa khổng lồ đem

dựng ở bốn phương trái đất làm cột chống trời hết sức vững chãi. Vòm trời được nâng cao, ánh sáng trở lại chan hòa.

Bà còn lấy lau lách [4] ở các bờ sông đốt thành tro, chất đóng lại để ngăn dòng nước lũ lan tràn trừ được tai họa do Thủy Thần gây ra. Bà giết con rồng đen hung dữ, xua đuổi các loài ác thú vẫn thường quấy phá khắp nơi. Bà lấy ống sậy [5] ghép lại với nhau thành một loại nhạc cụ hình giống đuôi con chim phượng rồi giao cho con cháu thổi lên nghe réo rất vui tai.

Từ đây, cảnh tượng bình yên đã trở về trên mặt đất. Con người sống dưới vòm trời trong xanh, điểm mây ngũ sắc, không còn lo trời sập, không sợ nước lũ và các loài ác thú, chăm lo làm ăn, bốn mùa no đủ, vui tươi. Họ tưởng nhớ công ơn bà Nữ Oa luyện đá vá trời cho đàn con được hưởng yên vui, no ấm, nên lập miếu để thờ bà.

Nữ Oa vá trời – Truyện thần thoại Trung Quốc

Soạn lại theo bản dịch của Thái Hoàng và Bùi Văn Nguyên

– TheGioiCoTich.Vn –

Chú giải

1. Thủy Thần: Thần nước
2. Hỏa Thần: Thần lửa
3. Lực lưỡng: to lớn, khỏe mạnh.
4. Lau lách: loài cỏ cao, lá như lá mía, có bông trắng.
5. Sậy: loài cây dại thuộc họ lúa, cao độ hai, ba mét, thân cứng và thẳng như cái ống.

CÙNG CỐ - MỞ RỘNG

VĂN BẢN: NỮ OA VÀ TRỜI

Người Trung Hoa kể rằng Nữ Oa là vị thần sinh ra loài người. Con cháu bà sống trong cõi thế gian bình yên vô sự thì bỗng một hôm Thủy Thần [1], Cung Công và Hỏa Thần [2], Chúc Dung gây sự đánh nhau rất dữ dội. Cung Công thua to, tự nghĩ chẳng còn mặt mũi nào sống trong trời đất nữa bèn đập đầu vào núi Bất Chu, vốn là cây cột chống trời ở phía Tây Bắc, để tự tử. Vì sức đập không đủ mạnh nên Cung Công không chết, chỉ có cây cột chống Trời là gãy gập xuống, một góc trời bị sụt lở gây ra tai họa khủng khiếp cho loài người.

Vòm trời rách toang, đất đai ầm ầm rung chuyển, núi rừng bốc cháy, nước ngập mênh mông, loài người hốt hoảng kéo nhau chạy trốn. Nhưng trời sập còn biết trốn vào đâu!

Bà Nữ Oa đau lòng thấy con cháu ngoi ngóp trong cảnh đất trời nghiêng ngửa tối tăm. Bà nghĩ chỉ còn một cách vá lại vòm trời cho nguyên lành như cũ mới mong cứu được loài người. Nhưng công việc vá trời đâu phải chuyện dễ, xưa nay đã có ai nghĩ đến, đừng nói dám làm! Chỉ vì thương con mà ngày đêm bà không quản khó khăn, vất vả, một mình hì hục khuôn đất, đội đá ở khắp nơi về để vá trời cho bằng được, kịp cứu dân con.

Bà chọn đá ngũ sắc, chất lên thành núi, đốt lửa luyện đá thành keo rồi lần lượt vá hết các vết thủng trên vòm trời. Bà lấy bốn chân lục lủng [3] của con rùa khổng lồ đem dựng ở bốn phương trái đất làm cột chống trời hết sức vững chãi. Vòm trời được nâng cao, ánh sáng trở lại chan hòa.

Bà còn lấy lau lách [4] ở các bờ sông đốt thành tro, chất đóng lại để ngăn dòng nước lũ lan tràn trừ được tai họa do Thủy Thần gây ra. Bà giết con rồng đen hung dữ, xua đuổi các loài ác thú vẫn thường quấy phá khắp nơi. Bà lấy ống sậy [5] ghép lại với nhau thành một loại nhạc cụ hình giống đuôi con chim phượng rồi giao cho con cháu thổi lên nghe réo rất vui tai.

Từ đấy, cảnh tượng bình yên đã trở về trên mặt đất. Con người sống dưới vòm trời trong xanh, điểm mây ngũ sắc, không còn lo trời sập, không sợ nước lũ và các loài ác thú, chăm lo làm ăn, bốn mùa no đủ, vui tươi. Họ tưởng nhớ công ơn bà Nữ Oa luyện đá vá trời cho dân con được hưởng yên vui, no ấm, nên lập miếu để thờ bà.

Nữ Oa vá trời – Truyện thần thoại Trung Quốc

Soạn lại theo bản dịch của Thái Hoàng và Bùi Văn Nguyên

– TheGioiCoTich.Vn –

CỦNG CỐ - MỞ RỘNG
VĂN BẢN: NỮ OA VÀ TRỜI

KHÔNG GIAN, THỜI GIAN
TRUYỆN KỂ

NGƯỜI KỂ CHUYỆN

HÌNH TƯỢNG NHÂN VẬT NỮ OA

ĐẶC ĐIỂM NGOẠI HÌNH, KHẢ NĂNG

CHI TIẾT KÌ ẢO, ĐẶC SẮC

CÔNG VIỆC VÀ MỤC ĐÍCH CÔNG VIỆC

QUAN NIỆM VỀ HÌNH TƯỢNG NHÂN VẬT

TIẾT 9. THỰC HÀNH ĐỌC MỞ RỘNG

VĂN BẢN TÊ ĐÊ

I. MỤC TIÊU

1. Về kiến thức

- ❖ Học sinh nêu một số thông tin về tác giả và tác phẩm
- ❖ Học sinh xác định không gian, thời gian và các sự kiện chính của truyện kể
- ❖ Học sinh phân tích nhân vật người anh hùng Tê – đê qua các sự kiện
- ❖ Học sinh đánh giá về quan niệm người anh hùng của người Hy Lạp thời cổ đại
- ❖ Học sinh nhận xét các yếu tố làm nên sức hấp dẫn của truyện thần thoại Tê – đê

2. Về năng lực

Học sinh vận dụng năng lực ngôn ngữ và năng lực cảm thụ để đọc hiểu văn bản

3. Về phẩm chất: Tinh thần dũng cảm, trọng nghĩa, cảm nhận vẻ đẹp con người Hi Lạp cổ đại,... Liên hệ tới các vấn đề về công dân số, công dân toàn cầu.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC, HỌC LIỆU

1. Học liệu: Sách giáo khoa, sách giáo viên, phiếu học tập

2. Thiết bị: Máy chiếu, bảng, dụng cụ khác nếu cần.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

TỔ CHỨC THỰC HIỆN	SẢN PHẨM
1. HOẠT ĐỘNG 1: KHỞI ĐỘNG – TẠO TÂM THẾ	
a. Mục tiêu hoạt động: Tạo tâm thế thoải mái và gợi dẫn cho học sinh về nội dung bài học	
b. Nội dung thực hiện:	
❖ GV đặt câu hỏi: Kể tên các vị thần trong thần thoại Hi Lạp mà con biết. Chia sẻ về một vị thần mà con ấn tượng	

❖ HS suy nghĩ và trả lời	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập GV đặt câu hỏi và chia sẻ video Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh suy nghĩ và trả lời Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên dẫn dắt vào bài học	Gợi ý đáp án Thần Zeus, Thần Demeter (Nữ thần mùa màng), Thần Hades,... Tài liệu tham khảo “Những vị thần trên đỉnh Olympus” đính kèm
2. HOẠT ĐỘNG 2: HÌNH THÀNH KIẾN THỨC MỚI a. Mục tiêu hoạt động: ❖ Học sinh nêu một số thông tin về tác giả và tác phẩm ❖ Học sinh xác định không gian, thời gian và các sự kiện chính của truyện kể ❖ Học sinh phân tích nhân vật người anh hùng Tê – đê qua các sự kiện ❖ Học sinh đánh giá về quan niệm người anh hùng của người Hy Lạp thời cổ đại ❖ Học sinh nhận xét các yếu tố làm nên sức hấp dẫn của truyện thần thoại Tê – đê b. Nội dung thực hiện: ❖ Học sinh hoàn thành phiếu học tập tìm hiểu về tác giả, tác phẩm và khái quát chung ❖ Học sinh chia nhóm tìm hiểu về người anh hùng Tê – đê qua các sự kiện ❖ Học sinh phát vấn – thảo luận đánh giá về quan niệm người anh hùng của người Hy Lạp cổ đại và các yếu tố làm nên sức hấp dẫn của truyện thần thoại Tê – đê.	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập ● Giáo viên giao phiếu học tập ● HS thảo luận nhóm đôi hoặc nhóm 4 để hoàn thành phiếu học tập tìm hiểu về tác giả - tác phẩm Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hành làm bài	I. Tìm hiểu chung 1. Tác giả - Edith Hamilton (sinh ngày 12 tháng 8 năm 1867, Dresden, Sachsen [nay thuộc Đức] – mất ngày 31 tháng 5 năm 1963, Washington, DC, Hoa Kỳ), nhà giáo dục và tác giả người Mỹ, người nổi tiếng về văn học cổ điển.

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần bài làm

Bước 4. Kết luận, nhận định

Giáo viên chốt những kiến thức

- Sinh ra ở Đức với cha mẹ là người Mỹ, Hamilton lớn lên ở Fort Wayne, Indiana.

- Các bản dịch của Hamilton về Aeschylus và Euripides trong Ba vở kịch bằng tiếng Hy Lạp (1937) là một trong những bản dịch đầu tiên thay thế cách diễn đạt kiểu Victoria hoa mỹ bằng một phản ánh khắc khổ và chính xác hơn các bản gốc tiếng Hy Lạp.

- Những cuốn sách khác của cô bao gồm Thần thoại (1942), Thời đại vĩ đại của văn học Hy Lạp (1943), Người phát ngôn cho Chúa (1949), và Tiếng vọng của Hy Lạp (1957)

2. Tác phẩm

+ Thần thoại về các gia hệ thần

+ Thần thoại về các thành bang

+ Thần thoại về các anh hùng

Các loại thần thoại này cùng có chung một số điểm cơ bản như đều thấm nhuần thế giới quan thần linh chủ nghĩa, đều thông qua thế giới quan này mà phản ánh hiện thực cuộc sống, tư tưởng và tình cảm của người Hi Lạp cổ đại.

+ Mác “Không có thần thoại Hi Lạp thì không có nghệ thuật Hi Lạp. Thần thoại Hi Lạp không những là kho vũ khí mà còn là mảnh đất bồi dưỡng nghệ thuật Hi Lạp”

+ Gorki “Một công trình dệt gấm vóc bằng từ ngữ, xuất hiện từ thời tối cổ, những sợi tơ muôn màu của nó lan khắp bốn phương, phủ lên trái đất một tấm thảm từ ngữ đẹp lạ lùng”

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập

- Giáo viên giao phiếu học tập
- HS thảo luận nhóm đôi hoặc nhóm 4 để hoàn thành phiếu học tập tìm hiểu về tác giả - tác phẩm

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ

Học sinh thực hành làm bài

Bước 3. Báo cáo, thảo luận

Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần bài làm

Bước 4. Kết luận, nhận định

Giáo viên chốt những kiến thức

II. Đọc hiểu văn bản

1. Xác định không gian, thời gian và các sự kiện chính của truyện kể

- **Không gian:** Thành bang A – ten

- **Thời gian:** Không xác định cụ thể (Hi Lạp cổ đại thời vua Ê – giê)

- **Tóm tắt:**

(1) Giới thiệu về Tê – đê qua lời truyền của người dân A – ten “Không có việc gì mà không có Tê – đê”

(2) Tê – đê là con của vua Ê – giê và một người phụ nữ sống ở phía nam Hi Lạp, vua đặt một thanh kiếm và một đôi giày vào trong và dặn nếu như khi Tê – đê lớn có thể nâng được tảng đá lên và lấy các thứ bên trong ra thì đến A – ten để nhận cha.

(3) Sau khi lớn lên, Tê – đê đến A – ten nhận cha, chàng nhất quyết không chịu đi thuyền vì cho rằng đó là sự lẩn trốn của kẻ hèn hạ trước những khó khăn nguy hiểm. Trên đường tới A – ten chàng đã quét sạch bọn cướp bên đường để không có ai có thể quấy nhiễu những người khách bộ hành

(4) A – ten mở tiệc ăn mừng để ngợi ca công lao của Tê – đê, lúc này vua Ê – giê không biết Tê – đê là con mình, còn lo sợ Tê – đê được lòng dân sẽ được suy tôn lên làm vua nên đã cùng Mê – đê cũng là con của Ê – giê không muốn bị mất vị thế nên đã bày âm mưu cho Tê

	– đê uống thuốc độc. Nhưng ngay khi Mê – đê đưa chén rượu thì Tê – đê đã đưa thanh kiếm ra, Ê – giê nhận ra con trai nên đã hất chén thuốc độc xuống đất, Mê – đê thì tẩu thoát (5) Ê – giê và Tê – đê nhận nhau và truyền tin khắp nước Tê – đê là con trai của vua Ê – giê (6) Mi – nô – tơ là một con quái vật một nửa hình bò mộng, một nửa hình người, con của Pa – đi – pha – ê (vợ của Mi-nô-xơ) và một con bò mộng trắng tuyệt đẹp. Do mẫu thuẫn của vua Ê – giê và vua xứ Cờ – rét nên A – ten mỗi chín năm phải cống nạp bảy thiếu nữ và bảy thanh niên cho con quái vật Mi – nô – tơ. Tê – đê tự nguyện làm một trong các nạn nhân trong lần cống nạp này (7) Con gái của Mi – nô – xơ là A – ri – an đã đem lòng yêu Tê – đê, nàng cho mời Đê – đan (kiến trúc sư từng xây mê cung cho quái vật Mi – nô – tơ) và yêu cầu Đê – đan chỉ cho nàng cách giúp Tê – đê bằng cuộn chỉ. Tê – đê đã giết được quái vật và chạy thoát (8) Trước khi ra đi, Ê – giê có dặn Tê – đê nếu chiến thắng trở về thì hãy căng cánh buồm trắng, tuy nhiên do chàng quá vui mừng trước chiến thắng (hoặc cũng có thể buồn vì mất đi A – ri – an) nên đã quên không căng buồm. Vua Ê – giê từ trên đỉnh E – rô – pô – lít mỗi mắt trông chừng ra biển và nhìn thấy cánh buồm đen, nghĩ rằng con mình chết nên gieo
--	--

	mình xuống biển, sau này được gọi là biển Ê – giê (9) Tê – đê trở về, trở thành nhà vua vĩ đại trong lịch sử xứ A – ten, A – ten nhờ Tê – đê mà trở thành một thành phố hạnh phúc và thịnh vượng nhất trên Trái Đất. - Các sự kiện chính (1) Lời giới thiệu Tê – đê (2) Tê – đê và thử thách đi đường bộ, diệt trừ bọn cướp (3) Tê – đê và âm mưu bị chuốc rượu độc, nhận cha (4) Tê – đê và thử thách đối mặt với quái vật Mi – nô – tơ (5) Tê – đê và câu chuyện trở về cùng nàng A – ri – an (6) Tê – đê lên làm vua và xây dựng đất nước				
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập - Giáo viên chia lớp thành 6 nhóm và thảo luận về từng sự kiện - Sau khi thảo luận, GV dùng kỹ thuật BUS STOP, HS đi từng chặng để bổ sung vào từng phần của các nhóm. - HS quay trở lại nhóm mình để xem bài làm hoàn thiện - Sau đó HS trả lời câu hỏi: <i>Thông qua hình ảnh người anh hùng Tê – đê, theo con quan niệm về</i>	2. Phân tích nhân vật người anh hùng Tê – đê qua các sự kiện <table border="1"> <thead> <tr> <th>Sự kiện</th><th>Nội dung và hình tượng người anh hùng Tê – đê</th></tr> </thead> <tbody> <tr> <td>(1) Lời giới thiệu Tê – đê</td><td> - Người anh hùng vĩ đại của người A – ten - Chàng có nhiều cuộc phiêu lưu và tham dự nhiều sự kiện quan trọng - Lời truyền của người dân A – ten “<i>Không có việc gì mà không có Tê – đê</i>” </td></tr> </tbody> </table>	Sự kiện	Nội dung và hình tượng người anh hùng Tê – đê	(1) Lời giới thiệu Tê – đê	- Người anh hùng vĩ đại của người A – ten - Chàng có nhiều cuộc phiêu lưu và tham dự nhiều sự kiện quan trọng - Lời truyền của người dân A – ten “<i>Không có việc gì mà không có Tê – đê</i>”
Sự kiện	Nội dung và hình tượng người anh hùng Tê – đê				
(1) Lời giới thiệu Tê – đê	- Người anh hùng vĩ đại của người A – ten - Chàng có nhiều cuộc phiêu lưu và tham dự nhiều sự kiện quan trọng - Lời truyền của người dân A – ten “<i>Không có việc gì mà không có Tê – đê</i>”				

<i>người anh hùng của người Hi Lạp được thể hiện như thế nào?</i> Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hành làm bài và trao đổi Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ bài làm và báo cáo phần bài làm Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt những kiến thức		➔Giới thiệu khái quát về người anh hùng Tê – đê, hé lộ thân phận và sức mạnh của Tê – đê ➔ Nguồn gốc xuất thân: Gần gũi, giữa vua và một người phụ nữ bình thường
	(2) Tê – đê và thử thách đi đường bộ, diệt trừ bọn cướp	- Sau khi lớn lên, Tê – đê đến A – ten nhận cha, chàng nhất quyết không chịu đi thuyền vì cho rằng đó là sự lẩn trốn của kẻ hèn hạ trước những khó khăn nguy hiểm. Trên đường tới A – ten chàng đã quét sạch bọn cướp bên đường để không có ai có thể quấy nhiễu những người khách bộ hành ➔ Sự dũng cảm, khẳng khái của người anh hùng, dám đối mặt với những khó khăn thử thách và diệt trừ bạo tàn cho nhân dân
	(3) Tê – đê và âm mưu bị chuốc rượu độc, nhận cha	A – ten mở tiệc ăn mừng để ngợi ca công lao của Tê – đê, lúc này vua Ê – giê không biết Tê – đê là con mình, còn lo sợ Tê – đê được lòng dân sẽ được suy tôn lên làm vua nên đã cùng Mê – đê cũng là con của

		Ê - giê không muốn bị mất vị thế nên đã bày âm mưu cho Tê – đê uống thuốc độc. Nhưng ngay khi Mê – đê đưa chén rượu thì Tê – đê đã đưa thanh kiếm ra, Ê – giê nhận ra con trai nên đã hất chén thuốc độc xuống đất, Mê – đê thì tẩu thoát ➔ Nhanh trí thoát khỏi hiểm nguy và khẳng định vị thế của mình
	(4) Tê – đê và thử thách đối mặt với quái vật Mi – nô – tơ	- Mi – nô – tơ là một con quái vật một nửa hình bò mộng, một nửa hình người, con của Pa – đi – pha – ê (vợ của Mi-nô-xơ) và một con bò mộng trắng tuyệt đẹp. Do mẫu thuẫn của vua Ê – giê và vua xứ Cơ – rét nên A – ten mỗi chín năm phải cống nạp bảy thiếu nữ và bảy thanh niên cho con quái vật Mi – nô – tơ. Tê – đê tự nguyện làm một trong các nạn nhân trong lần cống nạp này - Con gái của Mi – nô – xơ là A – ri – an đã đem lòng yêu Tê – đê, nàng cho mời Đê – đan (kiến trúc sư từng xây mê cung

	cho quái vật Mi – nô – tơ) và yêu cầu Đê – đan chỉ cho nàng cách giúp Tê – đê bằng cuộn chỉ. Tê – đê đã giết được quái vật và chạy thoát ➔ Chàng tự nguyện hiến dâng, mọi người đều nghĩ chàng có lòng tốt và sự cao thượng nhưng Tê – đê lại mong muốn có thể giết chết con quái vật ➔ Ý chí làm việc lớn của người anh hùng, khát vọng chinh phục những điều khó khăn và làm nên chiến thắng của con người Hi Lạp ➔ Chàng giết chết quái vật bằng tay không và nắm đấm cho tới khi quái vật chết. Chàng dùng trí tuệ để có thể lần được đường ra qua gọi dẫn cuộn chỉ. ➔ Tê đê hiện lên là người anh hùng sở hữu cả trí tuệ và sức mạnh thể chất ➔ Vẻ đẹp lãng mạn, hoàn mỹ theo quan niệm của người Hi Lạp cổ đại.
	(5) Tê – đê và câu chuyện trở A – ri – an

	về cùng nàng A – ri – an	+ Thứ nhất, A – ri – an bị Tê – đê bỏ rơi, nàng ngủ quên và Tê – đê cho thuyền đi mà không có nàng + Thứ hai, A – ri – an bị say sóng dữ dội, phải đưa vào bờ cho tỉnh lại, trong lúc Tê – đê quay trở về thuyền thì luồng gió mạnh đẩy thuyền ra biển và giữ hai người ở đó một thời gian. Khi quay trở lại thì A – ri – an đã chết Dù là câu chuyện thứ nhất hay thứ hai, điểm chung là chàng Tê – đê đã quên việc căng cánh buồm màu trắng báo tin bình an, vua Ê – giê vì quá đau buồn nên đã rơi xuống biển chết ➔ Người anh hùng dù lập nhiều chiến công nhưng cũng có lúc bất cẩn có thể là do tâm trạng ➔ Bình thường hóa người anh hùng, khiến người anh hùng cũng có nét tương tự như con người bình thường
	(6) Tê – đê lên làm vua và xây dựng đất	- Tê – đê trở về, trở thành nhà vua vĩ đại trong lịch sử xứ A – ten, A – ten nhờ Tê – đê mà trở thành một thành phố hạnh phúc

	nước và thịnh vượng nhất trên Trái Đất. + Chàng không muốn cai trị nhân dân mà muốn mọi người được bình đẳng + Chàng bỏ vương quyền và lập một tổ chức khối cộng đồng, một hội trường để nhân dân cùng hội họp và biểu quyết. Chàng chỉ giữ cho mình chức Tổng chỉ huy quân đội + Trong trận đại chiến của Bảy vị anh hùng chống xứ Te – bơ khi người Te – bơ chiến thắng không chịu chôn xác quân địch đã chết thì những người bại trận đã nhờ Tê – đê và xứ A – ten giúp đỡ. Tê – đê và người A – ten đã đem quân đi đánh Te – bơ, Te – bơ thất bại và buộc phải chôn xác người tử trận. Nhưng Tê – đê cũng không bắt người Te – bơ phải chịu thứ tội mà họ gây ra + Chàng không cho quân vào cướp bóc, không xâm hại mà để chôn cất người đã chết. Sau khi làm xong nhiệm vụ chàng dẫn quân trở về
--	---

	→ Người anh hùng hào hiệp, vì chính nghĩa, làm việc công minh và vì quyền lợi của nhân dân đặc biệt là những người dân vô tội.
	3. Đánh giá về quan niệm người anh hùng của người Hy Lạp thời cổ đại - Quan niệm về người anh hùng của người Hy Lạp cổ đại tiến bộ, vượt xa thời đại: + Đó là người anh hùng cần phải có sức mạnh thể chất hòa hợp với sức mạnh trí tuệ + Người anh hùng dũng cảm dám đương đầu với khó khăn thử thách, không sợ hãi trước những gian nan + Người có lòng tốt, biết giúp đỡ người dân, vì lợi ích của người dân + Người có khát vọng xây dựng một cộng đồng dân chủ, hòa bình và hạnh phúc, không độc tôn quyền lợi → Vô cùng vượt bậc, tư tưởng chính trị của nhiều quốc gia lớn trên thế giới trong thế kỉ 20, 21 + Người anh hùng có cảm xúc bình dị, gần gũi: Có tình cảm đôi lứa, biết đau buồn khi người yêu mất, vui mừng tới mức quên nhiệm vụ (căng buồm trắng),... + Người anh hùng sống nhân văn và có lí tưởng nhân đạo lớn (phù hợp với giá trị nội dung của thần thoại Hi Lạp nói chung)

Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên phát vấn: Chỉ ra những nét đặc sắc trong truyện thần thoại Hi Lạp Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh suy nghĩ và trả lời Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh chia sẻ Bước 4. Kết luận, nhận định Giáo viên chốt những kiến thức	4. Nhận xét các yếu tố làm nên sức hấp dẫn của truyện thần thoại Tê – đê - Lời kể, ngôn ngữ sinh động - Câu chuyện về những chiến công đầy li kì, hấp dẫn, kịch tính - Người anh hùng xuất hiện toàn năng nhưng có phần gần gũi (nguồn gốc xuất thân giữa vua và người phụ nữ bình thường, có tình cảm tựa như con người thường) - Câu chuyện thể hiện được ước mong và khát vọng của người Hi Lạp cổ về sự yên bình, ấm no, hạnh phúc qua sự trị vì đầy công bằng và liêm khiết của người anh hùng Tê – đê. - Lí giải tên gọi một số địa danh như biển Ê – giê,...
3. HOẠT ĐỘNG 3: LUYỆN TẬP a. Mục tiêu hoạt động: ❖ Học sinh phân tích được một truyện thần thoại Hi Lạp vận dụng kiến thức về truyện thần thoại và truyện kể đã học b. Nội dung thực hiện HS phân tích và nêu cảm nhận về tác phẩm bằng nhiều hình thức khác nhau	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ: HS tìm một truyện về thần thoại Hi Lạp và giới thiệu cho cả lớp. Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hành viết Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của	Tùy thuộc vào phần tìm kiếm thông tin của HS Tham khảo một số truyện thần thoại ở phụ lục.

mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	
4. HOẠT ĐỘNG 4: VẬN DỤNG, LIÊN HỆ a. Mục tiêu hoạt động: Học sinh cảm nhận và liên hệ được tinh thần dũng cảm, trọng nghĩa, cảm nhận vẻ đẹp con người Hi Lạp cổ đại,... Liên hệ tới các vấn đề về công dân số, công dân toàn cầu. b. Nội dung thực hiện: HS đóng vai một vị thần, tự vẽ nên chân dung và sứ mệnh với thế giới, nhân loại trong thời kì ngày nay.	
Bước 1. Giao nhiệm vụ học tập Giáo viên giao nhiệm vụ Học sinh thảo luận và thực hiện Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ Học sinh thực hiện thảo luận Bước 3. Báo cáo, thảo luận Học sinh trình bày phần bài làm của mình Bước 4. Kết luận, nhận định GV chốt lại các chia sẻ, lựa chọn các chia sẻ tốt để cả lớp tham khảo	HS trình bày suy ngẫm và quan điểm của bản thân Ví dụ: Thần hòa bình Thần vũ khí Thần môi trường Thần sức khỏe Thần virus ➔ Chân dung các vị thần bảo vệ thế giới trước những thay đổi và biến động hiện nay

Phụ lục 1. Phiếu học tập

PHIẾU HỌC TẬP

Họ và tên.....Lớp:.....

**GHI LẠI 3 NÉT TIÊU BIỂU VỀ TÁC GIẢ MÀ EM
BIẾT VÀ ĐỌC TRONG SGK**

PHIẾU HỌC TẬP

Họ và tên.....Lớp:.....

ĐỌC DỮ LIỆU TRONG SGK VỀ TÁC PHẨM,
HOÀN THÀNH CÁC THÔNG TIN SAU

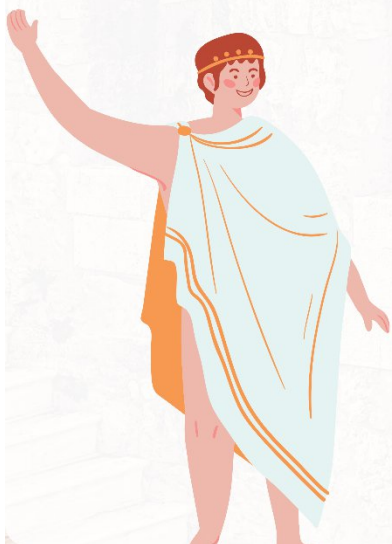
Thần thoại được chia thành 3 loại chính:

- + Thần thoại về các gia hệ thần
- + Thần thoại về các
- + Thần thoại về các anh hùng

Các loại thần thoại này cùng có chung một số điểm cơ bản như đều thẩm nhuần thế giới quan

đều thông qua thế giới quan này mà phản ánh cuộc sống, tư tưởng và tình cảm của người Hi Lạp cổ đại.

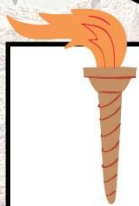

PHIẾU HỌC TẬP

Họ và tên.....Lớp:.....

ĐỌC KỸ VĂN BẢN TRONG SGK VÀ HOÀN
THÀNH PHIẾU HỌC TẬP SAU

THỜI GIAN DIỄN
RA SỰ VIỆC

.....

.....

.....

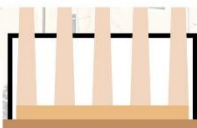
.....

.....

.....

.....

.....

KHÔNG GIAN
DIỄN RA SỰ VIỆC

PHIẾU HỌC TẬP

Họ và tên.....Lớp:.....

ĐỌC KỸ VĂN BẢN TRONG SGK, VẼ SƠ ĐỒ TƯ
DUY VỀ CÁC SỰ VIỆC CHÍNH

SƠ ĐỒ TƯ DUY SỰ VIỆC CHÍNH

TIÊU CHÍ	CẦN CỐ GẮNG (0 – 4 điểm)	ĐÃ LÀM TỐT (5 – 7 điểm)	RẤT XUẤT SẮC (8 – 10 điểm)
Hình thức (2 điểm)	0 điểm Bài làm còn sơ sài, trình bày cẩu thả Sai lỗi chính tả	1 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chĩn chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả	2 điểm Bài làm tương đối đầy đủ, chĩn chu Trình bày cẩn thận Không có lỗi chính tả Có sự sáng tạo
Nội dung (6 điểm)	1 - 3 điểm Chưa trả lời đúng câu hỏi trọng tâm Không trả lời đủ hết các câu hỏi gợi dẫn Nội dung sơ sài mới dừng lại ở mức độ biết và nhận diện	4 – 5 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có ít nhất 1 – 2 ý mở rộng nâng cao	6 điểm Trả lời tương đối đầy đủ các câu hỏi gợi dẫn Trả lời đúng trọng tâm Có nhiều hơn 2 ý mở rộng nâng cao Có sự sáng tạo
Hiệu quả nhóm (2 điểm)	0 điểm Các thành viên chưa gắn kết chặt chẽ Vẫn còn trên 2 thành viên không tham gia hoạt động	1 điểm Hoạt động tương đối gắn kết, có tranh luận nhưng vẫn đi đến thông nhất Vẫn còn 1 thành viên không tham gia hoạt động	2 điểm Hoạt động gắn kết Có sự đồng thuận và nhiều ý tưởng khác biệt, sáng tạo Toàn bộ thành viên đều tham gia hoạt động
Điểm			
TỔNG			

Phụ lục 3. Các vị thần trên đỉnh Olympus

Tên Hy Lạp	Tên La Mã	Hình ảnh	Mô tả	Thế hệ
Zeus	Jupiter		Là vua của các vị thần và người cai quản đỉnh Olympus ; thần bầu trời và sấm sét. Con út của Titan Cronus và Rhea. Biểu tượng bao gồm tia sét, đại bàng, cây sồi, quyền trượng và cái cân. Là em và chồng của Hera, dù vậy ông có rất nhiều tình nhân.	Thứ nhất
Hera	Juno		Nữ hoàng của các thần; nữ thần hôn nhân và gia đình. Biểu tượng: chim công, quả lựu, vương miện, chim cu, sư tử và bò cái. Con gái út của Cronus và Rhea. Chị và vợ của Zeus. Vì là thần hôn nhân nên bà thường đi trả thù những tình nhân và con riêng của Zeus.	Thứ nhất
Poseidon	Neptune		Chúa tể của biển cả, động đất và ngựa. Biểu tượng: ngựa, bò đực, cá heo và cây đinh ba. Con giữa của Cronus và Rhea. Anh của Zeus và là em của Hades. Kết	Thứ nhất

			hôn với nữ thần biển Amphitrite , nhưng cũng như hầu hết các nam thần Hy Lạp, ông có khá nhiều tình nhân.	
Dionysus	Bacchus		Thần rượu, tiệc tùng và hoan lạc. Thần bảo trợ của nghệ thuật sân khấu . Biểu tượng: rượu nho, dây trường xuân, cốc rượu, hổ, báo đen, báo đốm, cá heo và dê. Con trai của Zeus và công chúa thành Thebe Semele . Kết hôn với công chúa đảo Crete Ariadne . Vị thần trẻ nhất đỉnh Olympus, cũng là vị thần duy nhất có mẹ là người trần.	Thứ hai
Apollo	Apollon		Thần ánh sáng, tri thức, âm nhạc, thơ ca, tiên tri và thuật bắn cung. Con trai của Zeus và Leto. Biểu tượng: mặt trời, đàn lia (lyre), cung và tên, quạ, cá heo, sói, thiên nga và chuột. Anh song sinh với Artemis.	Thứ hai
Artemis	Diana		Trinh nữ và nữ thần săn bắn, trinh tiết, trẻ sơ sinh, thuật bắn cung, Mặt Trăng và muôn thú. Biểu tượng: Mặt Trăng, hươu, chó săn, gấu cái, rắn, cây bách, cung và	Thứ hai

			tên. Con gái của Zeus và Leto, em song sinh với Apollo.	
Hermes	Mercury		Người đưa tin của các thần; thần thương nghiệp và trộm cắp. Biểu tượng: y hiệu (quyền trượng có hai con rắn quấn nhau), mũ và đôi dép có cánh, cò và rùa (thần từng dùng mai rùa để chế tạo ra đàn lia). Con trai của Zeus và tiên nữ Maia. Vị thần trẻ thứ hai của đỉnh Olympus, chỉ lớn tuổi hơn Dionysus. Kết hôn với Dryope, con gái của Dryops. Pan, con trai họ trở thành thần thiên nhiên và chúa tể của các thần rừng.	Thứ hai
Athena	Minerva		Trinh nữ và nữ thần trí tuệ, thủ công, quốc phòng và chiến tranh chính nghĩa. Biểu tượng: cú và cây olive. Con gái của Zeus và Hải tinh (Oceanid) Metis. Athena trưởng thành phóng ra từ đầu của Zeus với đầy đủ trang bị vũ khí sau khi Zeus nuốt mẹ bà.	Thứ hai

Ares	Mars		Thần chiến tranh, bạo lực và chém giết. Biểu tượng: lợn rừng, rắn, chó, kèn kèn, giáo và khiên. Con trai của Zeus và Hera. Tất cả các vị thần khác đều khinh thường ông, trừ Aphrodite. Tên Latin của ông, Mars, là gốc của từ "martial."	Thứ hai
Aphrodite	Venus		Nữ thần tình yêu, sắc đẹp và dục vọng. Biểu tượng: Bồ câu, chim chóc, táo, ong, thiên nga, mía và hoa hồng. Con gái của Zeus và Hải tinh Dione, hoặc cũng có thể sinh ra từ bọt biển sau khi máu của Uranus nhỏ xuống biển và mặt đất khi bị đứa con út Cronus đánh bại. Kết hôn với Hephaestus, dù vậy nàng cũng có nhiều chuyện yêu đương bên ngoài, đáng chú ý nhất là với Ares. Tên nàng là gốc của từ "aphrodisiac", và tên Latin của nàng là gốc của từ "venereal" (giao phối).^[B]	Thứ hai hoặc từ thế hệ Titan
Hephaestus	Vulcan		Thần thợ rèn và thợ thủ công của các thần; thần lửa và luyện kim. Biểu tượng: lửa, cái đe, rìu, lừa, búa, cái kẹp và chim cú. Con trai của Hera hoặc của Hera và	Thứ hai

			Zeus. Kết hôn với Aphrodite, tuy nhiên khác với các ông chồng khác, ông hiếm khi nào lăng nhăng bên ngoài. Tên Latin của ông, Vulcan, là gốc của từ " volcano " (núi lửa).	
Demeter	Ceres		Nữ thần sinh sản, nông nghiệp, tự nhiên và mùa màng. Biểu tượng: chó con, lúa mì, ngọn đuốc và heo. Con gái giữa của Cronus và Rhea. Tên Latin của bà, Ceres, là gốc của từ " cereal " (ngũ cốc).	Thứ nhất

Phụ lục 4. Một số truyện về thần thoại Hi Lạp

Những câu chuyện về Zeus - Vị thần tối cao trên đỉnh Olympus

Thần thoại Hy Lạp chứa đựng rất nhiều sự bí ẩn về các vị thần, cũng giống như phương Đông, thần thoại Hi Lạp là những điển tích về các vị thần cai quản trời đất, sáng tạo ra chúng sinh, cũng như những câu chuyện rất li kì về xuất thân cũng như đời sống của họ. Đặc biệt, những câu chuyện thần thoại thể hiện tư tưởng khá thoáng của người Hi Lạp cổ đại, phần nhiều dựa trên sự tưởng tượng, không phụ thuộc nhiều vào tôn giáo, vì vậy, tuy là thần thoại nhưng cũng có sức hút lớn đối với người đọc. Đặc biệt, thần thoại về thần Zeus luôn là một điều bí ẩn mà bất cứ ai cũng muốn khám phá.

1. Câu chuyện về xuất thân

Zeus được sinh ra bởi Titans Cronus và Rhea. Cronus nổi tiếng là một vị thần rất ghen tuông và tham lam. Trong số những đứa trẻ lo sợ của mình có thể chiếm ngôi của mình, Cronus nuốt mọi con Rhea sinh ra.

Tuy nhiên, khi Rhea chào đời đứa con cuối cùng của mình, Zeus, cô đã cố gắng đánh lừa Cronus với sự trợ giúp của Titans Uranus và Gaea. Cô cho chồng mình một tảng đá để nuốt, như một sự thay thế cho đứa con của cô, và đưa Zeus đi đến hòn đảo Crete của Hy Lạp. Những conemon đặc biệt mang tên 'Curetes' tạo ra tiếng ồn bằng cách đánh vào lá chắn của chúng, để Cronus không nghe tiếng kêu của đứa bé. Zeus được Nymphs nuôi nấng bí mật và được nuôi dưỡng bằng mật ong và sữa của y tá Amaltheia với sự trợ giúp của sừng bị hỏng của cô ấy.

Ngay sau đó, ngày mà Zeus đã đủ trưởng thành để yêu cầu Vương quốc của Thế giới và ông bắt đầu một trận chiến chống lại cha và Titans. Trận đấu này còn được gọi là 'Titanomachy'. Thứ nhất, Zeus đã giải phóng anh chị em khỏi dạ dày của cha mình bằng cách cho anh ta một loại thảo mộc đặc biệt và khiến anh ta rúng động.

Sau đó, với sự trợ giúp của anh chị em của mình, Zeus lật đổ Titans ở độ sâu của Underworld, Tartarus.

Sau khi lật đổ cha của Cronus, Zeus đã phải đối mặt với những Người khổng lồ và cũng là Typhon con quái vật, mà ông đã đánh bại thành công. Đã đến lúc Kingdom of the World nằm trong tay của Zeus và anh chị em!

Zeus đã thu hút rất nhiều với anh em Poseidon và Hades để xác định ai sẽ trở thành Vua mới của các vị thần. Zeus đã giành được và ông chính thức trở thành người cai trị của Trái đất và bầu trời và Chúa của Núi Olympus, ngọn núi cao nhất của Hy Lạp.

Đây là một câu chuyện thật sự khá khác biệt với những ai đã quen với nền văn hóa của Phương Đông, Zeus sớm bộc lộ tài năng cũng như những phẩm chất lãnh đạo của mình từ khi còn nhỏ, phù hợp với hình tượng người anh hùng trong thần thoại Hi Lạp.

2. Những câu chuyện về các mối tình của ông vua trắng hoa

Trăng hoa là thói xấu lớn nhất của Zeus, mang đến rất rất nhiều các bi kịch trong thần thoại. Những ngày đầu, Zeus có mối quan hệ với Metis – nữ thần của sự khôn ngoan từ Thiên Nhiên, một nữ thần dòng dõi Titan Oceanus. Tuy nhiên sau khi vừa lên ngôi, Zeus đã chuyển ngay mục tiêu sang Hera – chị của mình và cũng là một trong những nữ thần xinh đẹp nhất vào thời điểm đó. Tất nhiên là việc trăng hoa không dừng lại ở đó, sau khi đã chính thức cưới Hera bằng một đám cưới hoành tráng nhất thì Zeus lại tiếp tục đam mê của bản thân.

Cặp chị em Leto, Asteria là mục tiêu tiếp theo. Theo truyện kể, mặc dù đang dờ dẫm với Leto, đúng lúc Asteria đến thăm chị mình thì Zeus nhìn thấy, ngay lập tức Zeus bỏ Leto đó và đuổi theo Asteria, Asteria biến thành chim sẻ thì Zeus biến thành đại bàng và sau đó, vì bị dồn ép, Asteria đã dùng hết sức biến thành 1 hòn đá rơi xuống biển. Ờ đã chịu một màn trả thù khốc liệt của Hera: “Mọi tác đất, mọi dòng suối, con sông, mọi cánh rừng đều không được cho phép Leto trú ngụ”, không những thế, Hera còn khẩn xin Gaea ban cho 1 con quái vật có thể truy sát không ngừng nghỉ, thế là Python ra đời.

Quả thật, mọi ông vua đều có những tính xấu, và trăng hoa hẳn là một trong những tật xấu phổ biến nhất, được thể hiện rất rõ qua những thần thoại.

3. Vị thần tối cao trên đỉnh Olympus

Sau chiến thắng, để thưởng công cho các anh chị ruột của mình thần Zeus đã chia phần biển cả cho thần Poseidon; chia vương quốc của các linh hồn người chết dưới lòng đất cho thần Hades; để cho nữ thần Hera vừa là vợ vừa là chị gái mình cai quản công việc đời sống hàng ngày của hoàng cung trên thiên đình, cai quản đời sống gia đình và đời sống vợ chồng của muôn loài; giao cho nữ thần Hestia cai quản công việc nội trợ bếp núc; giao cho nữ thần Demeter công việc cai quản mùa màng, nghề nông.

Về phần mình, với tư cách là chủ nhân của sấm sét, thần Zeus giữ lấy quyền cai quản Thượng Giới. Còn mặt đất thì vẫn thuộc quyền cai quản chung của tất cả sáu anh chị em. Mặc dù đã phân chia quyền lực như vậy, nhưng ngự ở trên cùng vẫn là thần Zeus.

Ông là người cai quản tối cao đối với số phận của cả thần linh lẫn người trần, là người sắp đặt mọi việc trên thế gian. Từ nay trật tự được vĩnh viễn thiết lập trong vũ trụ với Zeus là vị thần tối cao của toàn thể muôn loài không có sự tách biệt giữa loài thần và loài người.

Zeus được miêu tả là một người đàn ông da trắng cơ bắp, râu màu đen hoặc nâu, trông rất giống với cha mình là Kronos cũng như các anh em khác như Poseidon hay Hades. Ông là một trong 3 vị thần mạnh nhất cùng với Poseidon và Hades. Theo truyền thuyết Hy Lạp cổ, Zeus mạnh hơn tất cả các thần ngay cả khi sức mạnh của họ tập hợp lại nên các thần đều e ngại sức mạnh của ông và chẳng một ai muốn đối đầu trực tiếp với ông cả.

Thần Zeus có những phẩm chất và sức mạnh rất lớn, song cũng ngang bằng với những tật xấu của ông, có những tính cách mà không thể chấp nhận được. Quả thật, thần thoại Hy Lạp vô cùng phong phú, tuy nhiên, Zeus vẫn là vị thần tối cao và có vai trò quan trọng đối với đời sống tâm linh của người Hy Lạp cổ đại.

Theo Thảo Nguyên